

**T. C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE
DERS KİTAPLARININ SÖZCÜK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Aliye KOYUNCU

Danışman
Lokman TANRIKULU

Nevşehir
Kasım 2022

**T. C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE
DERS KİTAPLARININ SÖZCÜK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Aliye KOYUNCU

Danışman
Lokman TANRIKULU

Nevşehir
Kasım 2022

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Aliye KOYUNCU

TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK

“Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarının Sözcük Yöntemleri Açısından İncelenmesi ”adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Aliye KOYUNCU

Danışman

Doç. Dr Lokman Tanrıkulu

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı

Prof.Dr. Ali Meydan

KABUL VE ONAY SAYFASI

Kabul ve Onay Sayfası Doç. Dr. Lokman TANRIKULU danışmanlığında Aliye KOYUNCU tarafından hazırlanan “Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitaplarının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi ”adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Yabancılar Türkçe Öğretimi Bölümü’nde Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

İMZA

Danışman: Doç. Dr. Lokman TANRIKULU

Üye: Doç. Dr. Bengü Aksu Ataç

Üye: Doç. Dr. Bahadır GÜLBAHAR

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Dr.Öğr. Üyesi Volkan Recai ÇETİN

Enstitü Müdürü

TEŐEKKÖR

Tez sürecimde desteklerini esirgemeyen ve tezimi bitirmem konusunda cesaretlendiren danışmanım Doç. Dr. Lokman Tanrıkulu'na teşekkür ederim. Ayrıca tezim konusunda değerli görüşlerini sunan ve akademik bilgileriyle bana yol gösteren jüri üyeleri Doç. Dr. Bengü Aksu Ataç ve Doç. Dr. Bahadır Gülbahar'a teşekkür ederim. Tezime değerli önerileriyle katkı sunan Prof. Dr. Mesut Gün'e teşekkür ederim.

Aliye KOYUNCU

Kasım, 2022

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ TÖMER YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS
KİTAPLARININ SÖZCÜK ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Aliye KOYUNCU

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Kasım 2022
Danışman: Doç. Dr. Lokman TANRIKULU**

ÖZET

Bu çalışma, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti A1/A2/B1/B2 ve C1 seviye ders kitaplarının sözcük öğretimi bakımından hangi özelliklere sahip olduğunu belirlenmek amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi ve doküman inceleme tekniği kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak “Ders Kitabı İnceleme Formu” kullanılmıştır. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretim seti ders kitaplarında yer alan etkinliklerde; kullanılan sözcük öğretim yöntemleri, bu yöntemlerin uygulanma sayısı, öğretilmesi amaçlanan sözcükler ve bu sözcüklerin sayıları belirlenmeye çalışılmış, elde edilen bulgular tablolar hâlinde sunulmuştur. Araştırmanın verileri betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir.

Araştırmada, en fazla sözcük öğretim yöntemi ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı A1 düzeyinde yer verilirken en az sözcük öğretim yöntemi ve amaçlanan sözcük sayısına C1 düzeyinde yer verildiği bulgularına ulaşılmıştır. Seviye ilerledikçe sözcük öğretimine daha az önem verildiği görülmüştür. Araştırma sonucunda en çok kullanılan sözcük öğretim yöntemleri; eşleştirme (f=47) , boşluk doldurma (f=37) , dinleme (f=25) , okuma (f=35) , birleştirilmiş yöntem (f=38) şeklindedir. En az kullanılan sözcük öğretim ise çağrışım (f=2) , gruplandırma (f=2) , ilişkilendirme (f=4) , bulmaca (f=1) , anlam analizi (f=3) şeklinde saptanmıştır. Hiç kullanılmayan sözcük öğretim yöntemleri sözlük kullanma, tahmin etme, sözcük türetme, müzik ve oyundur.

Anahtar Sözcükler: Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti, ders kitapları, sözcük öğretim yöntemleri.

**GAZI UNIVERSITY TÖMER EXAMINATION OF TURKISH TEXTBOOKS
FOR FOREIGNERS IN TERMS OF WORD TEACHING METHODS**

Aliye KOYUNCU

Nevsehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences

Department of Turkish and Social Sciences, Master Thesis, November 2022

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Lokman TANRIKULU

ABSTRACT

This study was carried out to determine the features of the Gazi University TÖMER Turkish Set for Foreigners A1/A2/B1/B2 and C1 level textbooks used in teaching Turkish to foreigners in terms of vocabulary teaching.

In this study, qualitative research method and document analysis technique were used. “Textbook Review Form” was used as data collection tool. In the activities included in the textbooks of Gazi University TÖMER Turkish Teaching Set for Foreigners; The vocabulary teaching methods used, the number of applications of these methods, the words intended to be taught and the number of these words were tried to be determined, and the findings were presented in tables. The data of the research were analyzed by descriptive analysis method.

In the research, it was found that while the maximum number of vocabulary teaching methods and the number of words intended to be taught were included at the A1 level, the least number of vocabulary teaching methods and the intended number of words were included at the C1 level. It was observed that as the level progressed, less importance was given to teaching vocabulary. As a result of the research, the most used vocabulary teaching methods; matching (f=47), filling in the blanks (f=37), listening (f=25), reading (f=35), combined method (f=38). Teaching the least used vocabulary was determined as association (f=2), grouping (f=2), association (f=4), crossword (f=1), semantic analysis (f=3). Vocabulary teaching methods that are never used are using a dictionary, guessing, word generation, music and games.

Keywords: Gazi TÖMER Turkish for Foreigners Set, textbooks, vocabulary teaching methods.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	ii
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLO LİSTESİ.....	xiii
GRAFİK LİSTESİ.....	xvii
RESİM LİSTESİ.....	xviii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xxi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.5. İlgili Araştırmalar	5

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kelime Nedir?	9
2.2. Kelime Hazinesi	10
2.2.1. Aktif kelime hazinesi	11
2.2.2. Pasif Kelime Hazinesi.....	11

2.3. Kelime Bilmek Nedir?.....	11
2.4. Neyi Öğreteceğiz?	12
2.5. Nasıl Öğreteceğiz?	12
2.6. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kelime Öğretimi	13
2.7. Sözcük Öğretim Yöntemleri.....	19
2.7.1. Görsellerden Yararlanma	20
2.7.2. Eşleştirme	21
2.7.3. Boşluk Doldurma	21
2.7.4. Çağırışım.....	21
2.7.5. Sözlük Kullanma	21
2.7.6. Dinleme.....	22
2.7.7. Okuma.....	22
2.7.8. Sözlü Anlatımda Kullanma.....	23
2.7.9. Yazılı Anlatımda Kullanma	23
2.7.10. Cümle Kurma.....	23
2.7.11. Diyalog	23
2.7.12. Gruplandırma	24
2.7.13. İlişkilendirme	24
2.7.14. Tahmin Etme.....	24
2.7.15. Sözcük Türetme	25
2.7.16. Müzik	25
2.7.17. Oyun	25
2.7.18. Bulmaca	26
2.7.19. Anlam Analizi.....	27
2.7.20. Birleştirilmiş Yöntem	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi	28
3.2. Veri Toplama Araçları.....	28

3.3. Veri Seti.....	29
3.4. Verilerin Analizi.....	29
3.5. İnanırlılık ve Aktarılabirlik.....	30

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi.....	31
4.2. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi.....	63
4.3. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi.....	86
4.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi.....	107
4.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi.....	122

GENEL DEĞERLENDİRME	134
TARTIŞMA	135
SONUÇ.....	141
ÖNERİLER.....	144
ÖZ GEÇMİŞ.....	152

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 3.1. Veri Seti	29
Tablo 4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	54
Tablo 4.2. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	55
Tablo 4.3. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	57
Tablo 4.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	58
Tablo 4.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	59
Tablo 4.6. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 6. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	60
Tablo 4.7. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı.....	60
Tablo 4.8. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı.....	61
Tablo 4.9. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı	62

Tablo 4.10. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	79
Tablo 4.11. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	80
Tablo 4.12. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	81
Tablo 4.13. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	82
Tablo 4.14. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	83
Tablo 4.15. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı.....	83
Tablo 4.16. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı.....	84
Tablo 4.17. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A2 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı	85
Tablo 4.18. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	100
Tablo 4.19. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	101
Tablo 4.20. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	101

Tablo 4.21. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	103
Tablo 4.22. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	103
Tablo 4.23. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı.....	104
Tablo 4.24. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı.....	105
Tablo 4.25. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi B1 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı	105
Tablo 4.26. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	116
Tablo 4.27. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	116
Tablo 4.28. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	117
Tablo 4.29. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	118
Tablo 4.30. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	119
Tablo 4.31. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı.....	119
Tablo 4.32. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı.....	120

Tablo 4.33. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi B2 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı	120
Tablo 4.34. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	129
Tablo 4.35. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	129
Tablo 4.36. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	130
Tablo 4.37. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	131
Tablo 4.38. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler.....	131
Tablo 4.39. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı.....	132
Tablo 4.40. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı.....	132
Tablo 4.41. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi C1 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı	133
Tablo 4.42. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Ders Kitaplarına Göre Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı	134
Tablo 4.43. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Ders Kitaplarına Göre Uygulanma Sayısı	135

GRAFİK LİSTESİ

Sayfa No.

Grafik 4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders Kitaplarında
Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı 144

RESİM LİSTESİ

Sayfa No.

Resim 4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	32
Resim 4.2. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	36
Resim 4.3. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	39
Resim 4.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	40
Resim 4.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	42
Resim 4.6. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	43
Resim 4.7. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Cümle Kurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	45
Resim 4.8. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Diyalog ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	47
Resim 4.9. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Gruplama ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	48
Resim 4.10. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı İlişkilendirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	49
Resim 4.11. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Bulmaca ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	50
Resim 4.12. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Anlam Analizi ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	51
Resim 4.13. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	53
Resim 4.14. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Eşleştirme İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği.....	65
Resim 4.15. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Boşluk Doldurma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği	67

Resim 4.16. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Okuma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği	69
Resim 4.17. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yöntemi İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği.....	71
Resim 4.18. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği	72
Resim 4.19. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Cümle Kurma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği	73
Resim 4.20. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Diyalog İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği.....	74
Resim 4.21. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	86
Resim 4.22. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	88
Resim 4.23. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	89
Resim 4.24. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Çağrışım ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	89
Resim 4.25. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	93
Resim 4.26. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	95
Resim 4.27. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Cümle Kurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	96
Resim 4.28. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	99
Resim 4.29. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Eşleştirme İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	107
Resim 4.30. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Çağrışım İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	108
Resim 4.31. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Okuma İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	110

Resim 4.32. Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	112
Resim 4.33. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Cümle Kurma İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	112
Resim 4.34. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Anlam Analizi İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	114
Resim 4.35. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği	115
Resim 4.36. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	123
Resim 4.37. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	125
Resim 4.38. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Cümle Kurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği	126
Resim 4.39. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği.....	128

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa No.
Şekil 2.1. Söz Varlığının Özellikleri	10
Şekil 2.2. Üç Boyutlu Dilbilgisi Şeması	11

GİRİŞ

Teknolojinin gelişimine paralel olarak insanlar arasında iletişim ağı gün geçtikçe güçlenmekte ve kapsamı genişlemektedir. Teknoloji, insanların dünyanın bir ucundaki kişilerle iletişim kurmasını sağlayarak mesafeleri ortadan kaldırmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak yabancı bir dil öğrenmek zorunluluk haline gelmiştir.

Yabancı bir dilde kişinin kendini etkili bir şekilde anlatması ve karşıdakinin mesajını anlaması için hedef dilin söz varlığında yetkin olması gerekmektedir. Türkçe de söz varlığı açısından zengin bir dildir. Bu sebeple yabancı dil öğrenenlerin doğru ve etkili bir iletişim kurmaları, Türkçenin sözvarlığındaki incelikleri bilmeleriyle doğru orantılıdır.

Yabancı bir dilde kişilerin kendini iletişim ortamlarında ifade etmeleri; konuşma, yazma, dinleme ve okuma olarak adlandırılan dört temel beceride yetkinliği gerektirmektedir. Gelişmiş bir dil becerisi zengin bir kelime hazinesinden geçmektedir. Yabancı dil öğretiminde amaç okuma, yazma, dinleme becerilerini kazandırmaktır. Bu becerilere işlerlik kazandıran kelimelerdir. Kısıtlı bir kelime hazinesi ile bu becerilerin kazanılmasında aksaklık olacaktır. Karatay'a göre (2007: 143) sözcük dağarcığının gelişmiş ya da gelişmemiş olması anlama ve anlatma yeteneğini etkilemektedir. Hasırcı ve Büyükikiz (2013: 148-149) insanların kendilerini ifade etmesi ve karşıdakinin mesajını anlamlandırabilmesinin sözcük dağarcığına bağlı olduğunu ve sözcük öğretiminin öğrencilerin dört temel beceriyi tam ve eksiksiz kullanmalarına katkı sağlayacağına değinir. Dilidüzgün (2014: 235) sözcük dağarcığı ile anlama ve anlatma becerileri arasında doğru orantı olduğunu söyler.

Yabancı dil öğretiminde hedef dilin sözcüklerini öğrenme konusunda amaca hizmet eden yöntem ve tekniklerin kullanılması sürecin kolaylaşmasını sağlayacaktır. Derste

hedef dilin sözcüklerinin bellekte kalıcı ve anlamlı depolanmasını sağlayan, ihtiyaç duyulduğu zaman kolayca geri getirilmesine yardımcı yöntem ve tekniklerin kullanması gerekmektedir. Yabancı dil öğretimi için hazırlanan materyallerden biri de ders kitaplarıdır. Ders kitaplarının hedef dilin sözcüklerinin öğretilmesini sağlayacak yöntem ve tekniklere göre hazırlanması sürecin daha verimli olmasını sağlayacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

Bu bölümde; araştırmanın problem cümlesi, amacı, önemi ve sınırlılıkları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Yabancı dil öğretimi ve anlatma becerileri arasında doğru orantı vardır. Kişi ne kadar sözcük biliyorsa dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerinde o kadar yetkin olacaktır. Bu nedenle yabancı dilde öğrencilerin hedef dilin sözcüklerini öğrenmek için çeşitli yöntem ve tekniklere ihtiyaçları vardır. Kullanılan yöntem ve teknikler zaman ve emek açısından sürecin daha verimli ve ekonomik olmasını sağlayacaktır.

Dil öğrenme sürenin en önemli materyalleri ders kitaplarıdır. Yeşilyurt (2019: 172) dil becerilerini öğretmek için en önemli aracın ders kitapları olduğunu belirtir. Yabancılar için Türkçe ders kitaplarının sözcük öğretimine hizmet edecek biçimde hazırlanması gerekir. Uğur ve Azizoğlu'na göre (2016: 152) , yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kitapları, öğrencilerin yeni sözcükleri etkili öğrenmelerini sağlayacak nitelikte hazırlanmalıdır.

Bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda çalışmanın problem durumunu “Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları sözcük öğretim yöntemleri bakımından hangi özelliklere sahiptir? sorusu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Dört temel beceri olarak adlandırılan okuma, yazma, konuşma ve dinlemede yetkinlik sözvarlığına bağlıdır. Gelişmiş bir söz varlığı kişinin anlama ve anlatma becerilerinde

etkin olmasını açısından önemlidir. Yabancı dilde iletişim becerilerini geliştirmek için sözcük öğretime yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Öğreticiler, hedef dilin sözcüklerini öğrenirken sözcük öğretim yöntem ve tekniklerine başvurmalıdır. Öğreticiler sözcük öğretime kediliğinden gelişen bir alan olarak bakmamalıdır. Sözcük öğretimi, gerek sınıf içi gerekse de sınıf dışı etkinliklerle desteklenmelidir.

Bu araştırmanın temel amacı, Gazi Üniversitesi TÖMER yabancılar için Türkçe ders kitaplarında yer alan sözcük öğretim yöntemleri ve bu yöntemlerle öğretilmek istenen sözcüklerin tespit edilmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yabancı dil öğretiminde sözcükler anlama ve anlatma becerilerine işlerlik kazandırması açısından önemlidir. Yabancı dilde kişi ne kadar sözcük bilirse karşısındakini daha iyi anlayacak ve kendini etkili bir şekilde anlatacaktır.

Yabancılar Türkçe öğretiminde en önemli materyallerden biri olan ders kitapları, hedef dilin sözcüklerinin öğretilmesinde önemli bir yere sahiptir. Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında sözcük öğretim çalışmaları ile ilgili araştırmalar çok azdır. Yapılan çalışmalar, ders kitaplarında kullanılan sözcük öğretim stratejilerine yöneliktir.

Bu araştırma, Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri ve uygulanan sözcük öğretim yöntemleri ile öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin neler olduğu belirlenmesini sağladığından yabancı dil olarak Türkçe öğretecek öğretmenlerinin sözcük öğretim yöntemleri hakkında bilgilenmesi sağlayacaktır. Ayrıca ders kitabında kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin haricinde öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerine de bu yöntemler yansıtacaktır.

Ders kitaplarında yer alan sözcük öğretim yöntemlerinin ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayılarının dağılımı görülmüş olacaktır. Önem verilen veya göz ardı edilen sözcük öğretim yöntemlerinin belirlenmesini sağlayacaktır. Ders kitapları

hazırlanırken sözcük öğretimine verilen önemin gözden geçirilmesi açısından kitap yazarlarına ışık tutacaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimine yönelik çalışmaların az olduğu görülmüştür. Bu araştırma bu konuda araştırma yapacak araştırmacılara da katkı sağlayacaktır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmada, Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti A1/A2/B1/B2 ve C1 düzeyi ders kitapları kullanılmış ve çalışma bu kitaplarla sınırlandırılmıştır.

1.5. İlgili Araştırmalar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi açısından yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmaların kelime öğretimi stratejilerine dönük yapıldığı, sözcük öğretim yöntemleri konusunda çok fazla çalışma yapılmadığı belirlenmiştir. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ders kitaplarında sözcük öğretim yöntemlerinin araştırılacağı bu çalışma da bu boşluğu dolduracak yayınlar arasında yer alması beklenmektedir.

Cengiz (2004) , Yabancı Dilde Sözcük Öğretimine Müzik Kullanımının Etkilerinin Beyin Temelli Öğrenme Kuramı Işığında İncelenmesi” adlı tez çalışmasında müziğin sözcük öğretimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Müziğin sözcüklerin uzun süreli belleğe aktarılmasını kolaylaştırdığını belirtmiştir.

Turgut (2006), “Yabancı Dil Dersinde Pedagojik Uygulama Açısından Sözcük Öğretimi ve Sözcük Dağarcığını Geliştirme Yöntem ve Tekniklerinin Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında kelime öğretim teknikleri, kelime bilgisinin değerlendirmiş ve bir pilot öğretim uygulaması ile önceden denenmemiş ve bağlamsal olmayan öğrenme prensiplerine uygun bir teknik denenmiş ve yöntemin etkili olduğu görülmüştür.

Hasekioğlu (2009), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi- Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri” adlı tez çalışmasında A1-A2 temel düzeyde hazırlanmış Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 serisi, sözcük öğretimi açısından incelemiştir. Metinlerde geçen sözcükler için alıştırma ve ders kitabında yeterince alıştırma sunulmadığı, verilen sözcüklerin öğretmen tarafından tahtaya yazılarak açıklanması istenilmiştir. Okuma ve dinleme metinlerinin dilbilgisi öğretimine yönelik olduğu, etkinliklerin öncelikli amacının dilbilgisi öğretimine yönelik olduğu görülmüştür.

Güher Erer (2011) , “Türkçe ve İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Seri Kitabın Sözcük Öğretim Yöntemi Açısından İncelenmesi” Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve New English File serileri sözcük öğretimi açısından karşılaştırılmıştır. New English File serisinin Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe serisine göre sözcük çalışmalarının daha çok çeşitli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Demirekin (2017) , Yabancı Dil Olarak Türkçenin Anlamlandırılmasında Kelime ve Dil Öğrenme Stratejilerinin Kullanımı” Türkiye’de 10 farklı üniversitede yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin, kelime ve dil öğrenme stratejilerini tercih etme durumları araştırılmıştır. Kelime öğrenme stratejilerinden en çok duyuşsal stratejiler; dil öğrenme stratejileri içinde ise en çok üst-bilişsel stratejilerin kullanıldığı tespit etmiştir.

Başutku (2018), “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1 Düzeyinde Kelime Öğretimi” başlıklı yüksek lisans tezinde, Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit 2 Yabancılar İçin Türkçe, Gazi Üniversitesi TÖMER ve İstanbul DİLMER Yabancılar İçin Türkçe B1 düzeyi ders kitaplarındaki sözcük öğretimi etkinliklerini Schmitt’in sözcük öğretim stratejileri açısından incelemiştir. Orta seviyeden itibaren, soyut kavramlar, kalıp sözler ve deyimlerle karşılaşıldığını tespit etmiştir.

Uğur (2018) , “Yediiklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi” adlı tez çalışmasında Yedi İklim Türkçe Öğretim

Seti Ders Kitaplarında yer alan etkinliklerde; kullanılan sözcük öğretim yöntemleri, bu yöntemlerin uygulanma sayısı, öğretilmesi amaçlanan sözcükler ve bu sözcüklerin sayılarını incelemiştir. Sözcük öğretim yöntemlerine seviye arttıkça daha az önem verildiğini tespit etmiştir.

Saydam (2019) , “ Kelime Öğretimi Stratejileri Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Üzerine Bir Çalışma” adlı tez çalışmasında, İstanbul Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe, Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe başlangıç seviyesi A1 kitaplarını karşılaştırmalı olarak sözcük öğretim yöntemleri açısından incelenmiştir. Kitaplarda bulunmayan ve ders öğretmenleri tarafından kullanılan stratejiler tespit edilerek uygulanış yöntemleri ve sıklıkları belirlemiştir. Çalışmada Türkçe öğretmenlerinin sözcük öğretimi stratejileri konusunda alan bilgisi ve farkındalık eksikliği olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Güldalı (2019) , Yabancılar Türkçe Kelime Öğretiminde Müziğin Etkisi” adlı tez çalışmasında 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER) eğitim görmekte olan B1 seviyesindeki öğrencilere kelime öğretiminde müziğin etkilerini araştırmıştır. Müzik eğitiminin yabancı öğrencilere Türkçe kelime öğretiminde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Gündoğdu (2020) , Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Durum Tespiti: A1-B2 Örneği” adlı tez çalışmasında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin kelime hazinesinin gelişimini incelemiştir. A2 seviyesinde A1 seviyesine göre toplam ve farklı kelime kullanım sayısı açısından bir düşüş olduğu tespit edilmiştir.

Nazarı (2020), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Afgan Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Stratejileri” Afgan öğrencilerin kullandıkları sözcük öğrenme stratejileri incelenmiştir. Afgan öğrencilerin sözcük öğrenirken en çok kullandıkları strateji üst-bilişsel strateji olurken daha az kullandıkları sözcük öğrenme stratejisi ise belirleme ve sosyal stratejileri olduğu tespit edilmiştir.

Akçelik (2020) , ”İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Zeka Oyunlarıyla Sözcük Öğretimi” tez çalışmasında oyunların sözcük öğretime katkısını belirlemek amacıyla deney ve kontrol grubuna “Sözcük Bilgisi” başarı testi uygulanmıştır. Zekâ oyunları ile sözcük öğrenen deney grubunun ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olduğu ve buna göre zekâ oyunları ile yapılan sözcük öğretiminin öğrencilerin başarısını olumlu etkilediği görülmüştür.

Güzel (2021), Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kelime Öğretimi Stratejileri” adlı tez çalışmasında, İstanbul Yabancılar için Türkçe” ve “Yedi İklim Türkçe” setlerinin A2, B1, B2 düzeyindeki ders kitaplarını kelime öğretim stratejileri açısından incelenmiştir. En çok bilinmeyen bir kelime ile karşılaşıldığında kelime anlamını çözmek için kullanılan stratejilerden faydalandığını tespit etmiştir. Kelime anlamını çözmek için kullanılan stratejilerden en sık kullanılan temel strateji bağlama başvurma iken, yardımcı strateji ise şekil bilgisi farkındalığı olduğu görülmüştür.

Yıldırım (2021) , “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A1 ve A2 Düzeyleri İçin Görev Temelli Sözcük Öğretim Etkinlikleri” adlı çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan İstanbul, İzmir, Yeni Hitit ve Yedi İklim A1 ve A2 düzeyi ders kitapları sözcük öğretim çalışmalarının sıklığı ve görev temelli dil öğretime uygunluğu açısından incelenmiştir. Yabancı Dil Olarak Türkçe derslerinde görev temelli dil öğretim yöntemiyle hazırlanmış sözcük öğretim çalışmalarının ders kitaplarında hemen hemen hiç yer almadığı tespit edilmiştir.

Jing (2022) , “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Çinli Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Stratejileri” adlı tez çalışmasında Çinli öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken kullandığı sözcük öğrenme stratejilerini belirlemiştir. Çinli öğrencilerin Türkçe öğrenirken; en az ve en çok kullandığı sözcük öğrenme stratejilerini; bu stratejileri kullanırken cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Çinli öğrenciler tarafından en çok kullanılan strateji sosyal strateji; en az tercih edilen ise üst bilişsel stratejiler olduğu tespit edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Kelime Nedir?

Kelime, Martinet'e göre kaynaşmış anlam birimlerden oluşan özerk dizimdir (Vardar, 1998; 134). Vendryes'e göre bir dile kişilik veren kelime hazinesi ile kelimelerin biçim ve sıralanışdır (Vardar, 2001. 66). Kelimeler dünyadaki durum, nesne ve olayları adlandırır ve dünyaya düzen getirir (Akerson, 2016: 113). Kelimeler bir veya birden fazla sesin birleşiminden oluşan ve zihnimizdeki kavramları belirten somut ve soyut söz kalıplarıdır (Korkmaz, 2014: 99). Bir sözce içinde tek biçimbirimden oluşabildiği gibi ekler olarak cümlede diğer birimlerden bağımsız olarak kullanılabilen birimlere sözcük denir (İmer vd. 2011: 228). İnsanlar iletişim kurmak yani anlamak ve anlaşılacak ister. İnsanın ihtiyaçlarını ifade edebileceği araç ise kelimelerdir. Kelimeler; dünyadaki nesne, durum, duygu ve fikirlerini adlandırmamızı sağlayan araçlardır.

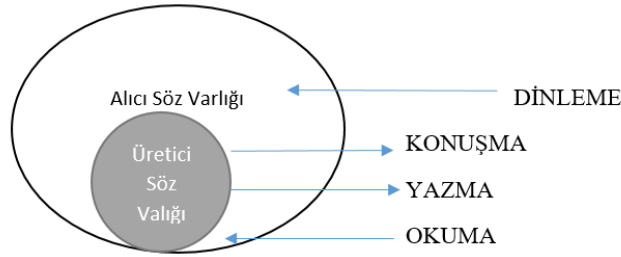
Bir milletin gelenek görenekleri, yaşayış biçimini, toplumsal değerlerinin kelimelerine yansıdığı görülür. Bu yönüyle kelimeler, milletlerin geçmiş ve şimdiki durumları hakkında bilgi verir. Kelimeler, bünyesinde bir kültür geçmişi barındırmaktadır (Pehlivan, 2007: 12). Bir milletin kelimelerine bakarak kültürü, teknolojisi ve yaşayış biçimi hakkında ipuçları yakalamak mümkündür.

İletişim, anlama ve anlatmaya dayanır. Kelime bilgisi muhatapların birbirlerini anlamaları açısından önemlidir. İletişimde kaynağın kendini ifade etmesi için yeterli kelime bilgisine sahip olması gerekir. Alıcının ise dönüt verebilmesi için kaynağın iletisini anlamlandırması gerekir. Kaynak ve alıcıdan kaynaklı kelime bilgisi eksikliği, iletişimsel kopukluklara neden olur. Kelime hazinesin gelişmiş olması iletişim ortamlarında bildirişimi kolaylaştırmaktadır. Kelime hazinesi gelişmiş kişiler,

kendilerini yazılı ve sözlü olarak daha kolay ifade ederler. Zengin bir kelime hazinesi olan kişinin anlatacakları da zengindir. Kendini daha farklı kelimelerle ve anlam derinliği içinde ifade eder. Zengin bir kelime hazinesi, iletişim ortamlarında muhatapların birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olur. Kişiler arası iletişimde daha etkili paylaşımların oluşmasını sağlar.

2.2. Kelime Hazinesi

Kelime hazinesi ve söz varlığı aynı anlamlarda kullanılmaktadır. Kelime hazinesi, günlük hayatta karşılaştığımız olaylar, durumlar hakkında edindiğimiz tecrübelerin bellekte depolanmış birikimidir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2008: 33). Kelime hazinesi ve söz varlığı karıştırılan iki kavram olup söz varlığı, kelime hazinesini kapsamaktadır (Baş, 2011: 53). Söz varlığı sözcükten daha geniş bir alanı yani atasözlerini, deyimleri ve kalıplaşmış ifadeleri kapsar (Yıldız, 2018: 359). Bir kişinin sahip olduğu bütün kelimelerine söz varlığı, kelime hazinesine kelime serveti denir. Tdk sözlüğünde göre söz varlığı “bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, kelime hazinesi, kelime kadrosu, vokabüler” şeklinde açıklanmaktadır (<https://sozluk.gov.tr/>, 10/10/2022). Söz varlığı bir kişinin birikimlerini kapsayan bir küme gibidir.

Şekil 2.1. Söz Varlığının Özellikleri

Kaynak: (Karadağ, Ö, 2021).

Şekil 2.1'deki şema söz varlığının üretici ve alıcı iki özelliğinin olduğu belirtilmektedir. Bunlardan üretici söz varlığının konuşma ve yazma; alıcı söz varlığının ise dinleme ve okumadır.

2.2.1. Aktif kelime hazinesi

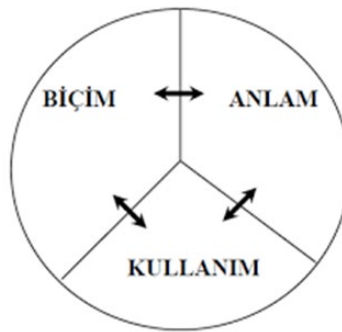
Aktif kelime hazinesi hem tanımayı hem de bir seçim yaparak kullanmayı içerir. Kişilerin konuşma ve yazmalarında kullanabildiği ve telaffuz edebildiği kelimelerdir. (Alqahtani , 2015: 25). Üretici becerilerde kişi kendini ifade etmek için aktif kelime hazinesine başvur. Aktif kelime hazinesi, pasif kelime hazinesi kadar geniş değildir.

2.2.2. Pasif Kelime Hazinesi

Pasif kelime hazinesi, üretim faaliyetlerinde kullanılmayan kelimelerdir. Pasif kelime hazinesi, tanımayı ve zihinde anlamlandırmayı içerir. Pasif dil dağarcığı anlama becerisini, aktif dil dağarcığı ise anlatma becerilerini içermektedir (Karatay, 2007;145). Okuma ve dinleme esnasında tanıyabildiğimiz, anlamlandırabildiğimiz kelimelerdir. Pasif kelime hazinesi, aktif kelime hazinesi göre daha fazladır.

2.3. Kelime Bilmek Nedir?

Kelime bilgisine sahip olmak, yalnızca o kelimeyi görünce tanımak değildir. Bir sözcüğü bilmek sadece metindeki anlamını bilmenin ötesinde sözcüğü her yönüyle bilmeyi kapsar (Büyükikiz ve Hasırcı, 2013: 149). Kelime bilgisi, kelimeyi görünce tanımanın yanında kullanabilmeyi, anlamının bilinmesini ve telaffuz edilmesini de kapsar. Bir sözcüğü bilmek; sözcüğün anlamını/anlamlarını, yazılı biçimini, söylenişini, dilbilgisel davranışını, eşdizimliliklerini bilmek, kelimeyi belli bir amaç doğrusunda kullanabilmek, yan ve çağrışımsal anlamlarını bilmek ve kullanım sıklığını bilmek demektir. (Yelbay, 2015: 353). Kelimeyi bilmek yazabilmeyi, telaffuz edebilmeyi, farklı anlamlarını bilip farklı bağlamlarda kullanmayı kapsar (Baturay, Yıldırım ve Daloğlu, 2007: 242).

Şekil 2.2. Üç Boyutlu Dilbilgisi Şeması

Üç Boyutlu Dilbilgisi Şeması (Larsen-Freeman: 2001: 252'den aktaran Uzdu Yıldız, 2018).

Şekil 2.2'de üç boyutlu dilbilgisi şeması verilmiştir. Bir dilbilgisi ögesini bilmenin biçim, anlam ve kullanım olarak üç boyutu vardır. Bu durum sözcük bilgisi için de uyarlanabilir. Biçim, sözcüğün biçimsel özelliklerini bilmeyi içerir. Anlam, yapının anlamı bilmeyi içerir. Kullanım ise yapının uygun bağlama getirilmesidir. Bu üç öge karşılıklı olarak sıkı bir etkileşim halindedir. Bir kelimeyi biliyorum demenin kriteri, kelimeyi dilbilgisel olarak tanımak, kelimenin yan anlam, gerçek anlam, zıt anlamdan hangisinde kullanıldığını ve kelimeyi bağlamına uygun olarak kullanmayı içerir (Yıldız, 2018:364). Bir sözcüğü bilmek salt dilbilgisel yapıya değil, aynı zamanda iletişimsel yetiye de sahip olmayı gerektirir (Özdemirel, 2017: 21).

2.4. Neyi Öğreteceğiz?

Yabancı dilde ilk aşamada günlük hayatla ilişkili sözcüklerden başlanılmalıdır. Yabancı dilde sözcük öğretirken ilk önce en sık kullanılan sözcükler öğretilmelidir (Yıldız, 2018: 361). Kelime öğretiminde dikkat edilecek husus, kelimenin günlük hayatta işe yaraması ve kullanılabilir olmasıdır (Çetin, 2017: 35).

2.5. Nasıl Öğreteceğiz?

Tüfekçioğlu (2016), yeni sözcüklerin beş temel adımda planlandığı belirtir;

- 1)Yeni Sözcüklerle karşılaşmak için kaynaklar hazırlamak,
- 2)Canlandırmayı Sağlamak İçin Materyaller Edinmek,
- 3)Sözcüklerin Anlamlarını Öğretmek,
- 4)Sözcük Türlerinin Edinimi
- 5)Sözcüğü Kullanma

Kelimelerin seslendirilmesi iletişim için önemlidir. Kelimelerin anlamlarının yanında nasıl telaffuz edildiği de öğretilmelidir. Kelimleri kullanmaya yönelik etkinliklerin yapılması telaffuzu güçlendirecektir. Türkçe yazıldığı gibi okunan bir dildir. Fakat dilimize Arapçadan geçmiş uzun ünlülerin okunuşu anlamı değiştirmektedir. Örneğin

“alem” kelimesi uzun ünlüyle okunduğunda dünya, kısa okunursa bayrak anlamına gelir. Kelimelerin telaffuzlarını öğretmek yanlış anlaşılmanın önüne geçecektir.

Kelimeler cümle içinde diğer öğelerle kurduğu ilişkiler sonucunda bir anlam kazanır. Bu nedenle kelimeler bir bağlam içine yerleştirilerek öğretilmelidir. Bağlama dayalı kelime öğretimi bir kelimenin anlamının metnin bütününe bakarak algılanmasıdır (Yaman ve Akkaya, 2012: 2601). Bağlam diğer öğelerden de yardım alarak bilinmeyen başka bir öğeye işaret eden bir yapıdır. Bilinenden bir kelime, cümleden yola çıkılarak bilinmeyene varmaktır. Geleneksel dil öğretme yaklaşımlarında dilin yapıları ayrı ayrı sunulmaktaydı. Bağlamdan kopuk bir şekilde verilen yapılar anlamlı öğrenmenin önündeki en büyük engeldir. Bir kelime ya da cümle içinde yer aldığı bağlama göre farklı anlamlara gelmektedir. Bağlamın göz ardı edilmesi anlamın yok sayılması demek olacaktır.

2.6. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kelime Öğretimi

Yabancı dilde kelime öğretimi sihirli bir değnekle olmamaktadır. Öğrenenin çaba göstermesi ve kelime ile uğraşması gerektirmektedir. Yabancı dilde kelime öğretimi tek seferde olmayıp sınıf içi ve sınıf dışı çalışmaları kapsayan bir süreçtir (İşcan ve Maden: 2020: 636).

Yabancı dil öğretiminde kelime öğretiminin genel amaçları şunlardır (Memiş, 2018: 1281);

- Seviyelere göre kelimeleri öğretmek ve diğer üst seviyeler için bir alt yapı oluşturmak.
- Hedef dilde anlama ve anlatma becerilerini geliştirmek.
- Dinleme ve okuma gibi anlama becerilerini kullanarak örtük ve pasif yollardan kelime hazinesini geliştirmek.
- Anlamı bilinmeyen kelimeleri bağlamdan çıkarabilme becerisi kazandırmak.
- Kişinin dili kişisel çabalarıyla öğrenirken anlam yanılgılarına düşmesini önlemek.

- İki dilli sözlük ve çeşitli internet platformlarından kaynaklı yanlış öğrenmelerinin önüne geçmek.
- Kişilerin kendi çabalarıyla öğrenemeyeceği ve dilin kültürel boyutunu ilgilendiren kelimeleri öğretmek.
- Bireysel olarak kelime öğrenme yolları keşfetmek.

Yabancı dil öğretimi o dilin okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini gerektirir. Ancak bu becerilere işlerlik kazandıran kelimelerdir. Kelimeler olmadan anlayamaz ve anlatamayız. Dilbilgisi kurallarının eksik ya da yanlış olduğu bir cümle anlaşılabilir. Örneğin “Ben su almak” cümlesine bakalım. Bu dilbilgisel olarak yanlış olan cümleyi duyan herkes karşıdaki kişinin su almak istediğini anlayabilir. Bu cümleyi kuran kişi yeterli söz varlığına sahip olmasaydı kendini ifade edemeyecekti. Ne kadar iyi dilbilgine sahip olunursa olsun kelimelerle desteklenmeyecek bir dilbilgisi öğretimi yeterli olmayacaktır. Wilkins’e (1942) göre sınırlı bir dilbilgisi ile anlatmak istediklerimizi anlatabiliriz fakat kelimeler olmadan hiçbir şey anlatamayız (McCarten, 2007: 20).

Yabancı dilde hedef dilin kelime bilgisine sahip olmak diğer beceriler üzerinde de etkilidir. Kelimeler diğer becerileri ayakta tutan iskelet gibidir. Zengin bir kelime hazinesi anlama ve anlatma becerilerinin daha etkili olmasını sağlayacaktır.

Yabancı dil öğretiminde sözlükten kelimeleri tek tek ezberletmek etkili ve kalıcı bir yöntem değildir. Kelime bilgisi ezberin daha ötesindedir. Kelimeyi tanımayı, bileşenlerine ayırmayı, telaffuz edebilmeyi içermektedir. Kelimelerin birbirinden bağımsız, bağlamdan kopuk olarak öğretilmesi işlevsel öğrenmelerin önüne geçmektedir. Sadece tanım boyutunda bilmek kelimelerin kullanımlarının göz ardı edilmesine neden olacaktır. Kelimelerin sadece sözlük karşılıklarını bilmek, öğrenilenlerin gerçek iletişim ortamlarında pratiğe geçmesini engellemektedir.

Yabancı dil öğretiminde hedef dilin kelimelerini öğretmeye yönelik birçok yöntem denenmiştir. Bu yöntemlerden biri de kelimeleri listeler halinde ezberletmektir. Sözcüklerin listeler halinde öğrenilmesi kalıcı olmamaktadır. Bunun sonucu olarak bir

bağlama yerleştirilmeyen kelimeler kısa sürede unutulmaktadır. Çünkü kısa süreli belleğin kapasitesi ve depolama süresi sınırlıdır. Bu yüzden kullanılmayan bilgiler uzun süreli belleğe gönderilmeden yok olmaktadır. Bu noktada sözcüklerin kalıcı olması kullanımına bağlıdır. Sözcüklerin kalıcılığını sağlayan belleği etkin kılan yöntem ve teknikler kullanılmalıdır (Dilidüzgün, 2014;238).

Sözcükler cümledeki konumuna ve diğer öğelerle ilişkilerine göre farklı anlamlara gelmektedir. Bu noktada kelimeleri bir bağlamdan ayrı düşünmemek gerekir. Kelime öğretiminde geleneksel ezber tekniklerini kullanarak kalıcılığı sağlamak mümkün olmamaktadır. Bağlamdan kopuk bir şekilde ezberlenen kelimeler birbirinden bağımsız yapılar olarak görülmekte ve kelimelerin çağrışım gücü yok sayılmaktadır. Listeler halinde hazırlanmış kelimeleri tekrar etmek kelimenin diğer öğelerle ilişkisinin göz ardı edilmesine neden olmaktadır.

Kelimeler cümlelerin yapı taşıdır. Bu unsurları birbirine bağlayan dilbilgisi kurallarıdır. Kelimelerin, cümle içinde kullanımı, dilbilgisel açıdan kullanımı ancak cümle içinde anlaşılabilir. Bağlamdan yararlanılarak yapılan kelime öğretimi işlevsel öğrenmeleri sağlayacaktır.

Zihnimizde yaşantılarımızın oluşturduğu şemalar mevcuttur. Bu şemalar öğrenmelerimize bağlı olarak genişlemekte ve birbiriyle ilgili olanlar aynı kategoride gruplanmaktadır. Kelime öğretiminde kelimelerin çağrışımsal güçlerinden faydalanmamak zihinde dağınık şemaların oluşmasına neden olmaktadır. Öğrenilenler arasında ne kadar çok ilişki kurulursa ilgili şemalar bir araya gelecek ve örgütlenecektir. Bunun sonucu olarak kelimeleri kullanırken kurulan anlamlı örgütlemeler sayesinde zihinden geri çağırılması da kolaylaşacaktır.

Zihinde kelime şemaların artması defalarca maruz kalmaktan geçmektedir. Kelime öğrenme, kelimenin tanımının yapılabilmesinin ötesinde sürece aktif olarak sürece katılmayı ve kelimeler arasında ilişkiler kurmayı gerektirmektedir (Diamond ve Gutlohn, 2006: 10). Bu yüzden kelimeleri birbiriyle ilişkilendirerek öğretmek şemaların birleşmesini sağlayacaktır. Nation öğrencilerin daha önce karşılaştıkları kelimeleri hatırlamalarına yardımcı olmanın yolları şu şekilde sıralar;

1. Sözcüğün iki ya da üç yönü ile ilgilenererek bir sözcük üzerinde zaman harcayın; imlası, telaffuzu, bölümleri, ilgili türetilmiş biçimleri, anlamı, eşdizimler, dilbilgisi veya kullanımına ilişkin kısıtlamalar.
2. Öğrencilerin uygun seviyede dereceli okuma yaptırın ve hikâye dinleme çalışmaları yapmalarını sağlayın.
3. Öğrencilere yazılı girdilere dayalı konuşma ve yazma etkinlikleri yapmalarını sağlayın.
4. Öğrencilerin kelime dağarcığını test etmeyi ve öğretmeyi içeren hazırlanmış etkinlikler yapmasını sağlayın, Aynı mı farklı mı?, Farkı bulun, Kelime ve resim eşleştirme gibi.
5. Ortaya çıkan kelime dağarcığının kontrol etmek için haftada bir zaman ayırın.
 - a) Önceden kelimeleri tahtaya yazın ve aşağıdaki etkinlikleri yapın.
 - b) Sınıfı dolaşın ve her öğrencinin kelimelerden birini söylemesini sağlayın.
 - c) Kelimeleri parçalara ayırın ve parçaların anlamlarını etiketleyin.
 - d) Kelimelere için eşdizimler önerin.
 - e) Kelimenin geçtiği cümleyi hatırlatın ve başka bir bağlamlar önerin.
 - f) Kelimelerin türetilmiş biçimlerine bakın (Nation, 2014: 398).

Bir şeyi öğrenmenin en iyi yolu onu kullanmaktan geçer. Kelimelerle bir deneyim geçirmek kalıcılıklarını arttırır. Kişi kelimelerle ne kadar çok muhatap olursa öğrendikleri de kalıcı olacaktır. Böylece pasif kelime hazinesinden aktif kelime hazinesine geçiş kolaylaşacaktır.

Kelime hazinesini geliştirmenin yolu iletişim ortamlarında kişinin kendini ifade etmesine bağlıdır (Yılmaz, 2009: 511). Yabancı dili öğrenirken hedef kelimeyi bir kere görme sonucu öğrenme oluşmamaktadır. Hedef dilin kelimeleri ancak birçok bağlamda karşılaşmayla öğrenilebilir. Sözcüklerin birden fazla bağlam içinde görülmesi sözcüğün bağlama göre üstlendiği diğer anlamların da öğrenilmesini sağlayacaktır.

Kelime öğretimi ihmal edilmemesi gereken bir alandır. Dil öğrenme sınıflarında kelime öğretime yönelik etkinliklerin yapılması önemlidir. Kelime bilgisini diğer becerilerden bağımsız olduğu düşünmek yanlış olacaktır. Çünkü diğer becerilerin temelinde kelime bilgisi vardır. Öğreticiler hedef dilde kelime bilgisinin kendiliğinden gelişen bir beceri olarak bakmakta ve ihmal etmektedir. Öğrencileri bu konuda serbest bırakmak yanlış öğrenmelere mahal verebilir. Ders saatlerinde kelime öğretiminde dönük etkinlik ve çalışmaların yapılması önemlidir.

Kelime ile tek seferde karşılaşma ile öğrenilmesi mümkün değildir. Bu nedenle kelimelerle öğrenciler defalarca karşı karşıya getirilmelidir. Bir sözcükte tekrar tekrar karşılaşmak kalıcılığı da artmaktadır. Öğretmenler öğrencileri önceki öğrenmelerinin üzerine inşa edecekleri etkinliklere yer vermesi önemlidir. Bu hem eski öğrenilenlerin kalıcılığı sağlar ve hem de yeni öğrenmeleri desteklemiş olur. Eski ve yeni öğrenmelerin birbiri üzerine inşa edilmesini ve öğrenilenlerin birbirine eklemlenmesini sağlar.

İletişim, dilin sözcükleri arasından bir bilinçli bir seçim yapmayı gerektiren bir süreçtir. Seçimin bağlama uygunluğu diğer öğelerle arasındaki ilişki göz önünde bulundurularak uygun olan kelimenin seçilmesini gerekli kılar. Bu noktada kelimeyi yüzeysel yapıda tanımanın ötesinde derin yapıda anlam katmalarına inmeyi gerektiren bir süreç başlar. Kelimenin anlamının yanı sıra cümle içinde hangi anlamda kullanılacağını da bilmeyi gerektirir.

Kelimeler cümle içinde konumuna ve cümledeki diğer öğelerle kurduğu ilişkiye göre farklı anlamlar yüklenmektedir. Örneğin “güzel” kelimesi “Güzel bir çocuk geliyordu.” cümlesinde sıfat görevinde ve “Güzel yazıyorsun” cümlesinde zarf görevinde kullanılmıştır. Kelimeler cümle içinde farklı görevler üstlenirler. Bir sözcük cümle içinde sıfat, zarf, zamir, edat ve bağlaç olarak kullanılabilir. Bu yüzden sözcüğü bağımsız bir şekilde öğrenmek işlevin göz ardı edilmesine neden olmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin farklı stratejiler kullanmaları süreci kolaylaştıracaktır. Öğrenciler dili en anlamlı öğrenecekleri stratejileri bilmeli ya da

kendine uygun stratejiyi geliştirmelidir. Okuma ve dinleme esnasında öğrenciler yanlış öğrenmelere gidebilir. Bu nedenle öğreticilerin yanlış öğrenmeleri engellemek için öğrencilerin yanlışlarını düzeltmeleri önemlidir. Öğrenci sözlüğe baktığında sözcüğün anlamını bağlama yanlış yerleştirebilir. Kelime öğretiminde verilen dönüt yanlış anlamaları engeller.

Her dilin kelimeleri derin yapıda birçok anlamı da barındırır. Yabancı dil öğretimi, dilbilgisi öğretiminin yanında hedef dilin derin anlamlarının öğrenilmesidir (Boylu, 2014: 21). Kelimeler, cümle içinde konumuna ve diğeri sözcüklerle kurduğı ilişkiye göre farklı anlamlara gelmektedir. Bu noktada yabancı dil öğreticisinin öğrencilere açıklamada bulunması gerekmektedir. Öğreticiler öğrencilerin kelimelerle farklı bağlamlarda karşılaşmalarını sağlamalıdır. Kelimenin bağlamdan kaynaklı farklı kullanımları görmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir. Bir metni okumak ve bu metinle ilgili soruları çözmek kelimelerin kullanımlarını öğretmez. Bu kelimeler sadece pasif kelime hazinesinde kalır. Bir bağlamda kendine yer bulmaz ise kısa sürede unutulur.

“Sınavdan aldığı sonuç tüm hevesini kırmıştı. ” , “Ağaçtan düştüğü için kolu kırıldı. ” ve “Hakkındaki söylentiler kalbini kırmıştı. ” cümlelerinde “kırmak” kelimesi farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılmıştır. Kelimeler kullanılırken verilmek istenen anlam düşünülerek cümle içine yerleştirilmektedir. Kırmak eylemini hangi bağlamda kullanılacağı bilinçli bir tercihin ürünü olduğunu göstermektedir. Sözcüklerin anlamlarını teker teker vermekten ziyade bir bağlam içinde yapısal, dilbilgisel ve konusal değerlendirmesi bilişşsel süreçleri aktif duruma getirmektedir (Dilidüzgün, 2014; 237).

Sözcükleri kullanmak bilinçli seçimleri gerektirir. Kişi üretici becerilerini kullanırken kelime hazinesinden ihtiyacı olan kelimeyi kullanır. Kelimeleri kullanmak rastgele bir eylem değildir. Bu seçimleri yapmak kelimenin kullanımını bilmeyi gerektirir. Kelimelerin kullanacağı cümlelerin bağlamına uygun bilinçli tercihler yapmayı gerektirir. Kelimelerin bağlamdan kopuk salt sözlük anlamlarını bilmek, onların arasında bir ilişkinin varlığının göz ardı edilmesi uzun listeler halinde kelimeler zinciri oluşmasına neden olacaktır. Bu zincir arasında bir bağlantının olmaması işlevsel

değildir. Bu nedenle kelime öğrenirken aralarında anlam bağı kurmamak öğrenilenlerin unutulmasına neden olacaktır.

Kelime bilgisi sadece nicel boyutta ele alınamaz. Kelime derinliği ve esnekliği olmak üzere iki kavramdan söz etmek mümkündür. Kelime derinliği, kelimenin birden fazla anlamını bilmek, kelime esnekliği ise cümleye göre uygun kelimeleri seçebilmek demektir (Karatay, 2007;145). Yabancı dil öğrenirken çoğu öğrenci kelime bilgisinin artmamasından şikâyet eder. Kelime hazinesine kısıtlılığına dair anlama ve anlatma sorunları yaşar. Bu da öğrencilerde motivasyonel yönde kayıplara neden olur. Kelimeleri öğrenmek sistemli ve planlı çalışmaları kapsar. Yabancı bir dilde sözcük öğrenmek sihirli bir değnekle bir anda kelimeleri öğrenmek değil, bir sürece yayılmış çalışmalar bütünüdür.

2.7. Sözcük Öğretim Yöntemleri

Yabancı dil öğretiminde hedefe hizmet eden yöntem, teknik ve materyal kullanımı sürecin daha verimli geçmesi açısından önemlidir. Özellikle yabancı dil öğretiminde öğrenciler sözcük öğretiminde sıkıntılar yaşamaktadır. Sözcükleri nasıl öğrenmeleri gerektiği konusunda bilgisi olmayan öğrenciler bir süre sonra sözcük öğretimine karşı olumsuz bir bakış açısı oluşturmaktadır. Bu nedenle öğreticilerin öğrencileri sözcük öğretim yöntem ve teknikleri açısından bilgilendirmesi, süreçte özerk hareket etmelerini sağlayacaktır. Öğrenciler kendilerine uygun sözcük öğretimi yöntemini öğrenirlerse sözcükleri daha kolay bir şekilde öğrenecektir. Öğreticiler öğrencilere bir kelime öğretebilir fakat sözcükleri nasıl öğrenmeleri gerektiğini öğretirlerse öğrenciler bağımsız olarak birçok sözcüğü kendileri öğrenebilir.

Ünay (2020) , çalışmasında en yaygın olarak kullanılan sözcük öğretim yöntemlerini şu şekilde sıralar:

- Sözlükten yararlanma
- Sözcüğü cümle içinde kullanma
- Sözcük-anlam eşleştirme
- Bulmaca
- Oyunla öğretim

- Farklı metin türlerini okuma
- Drama
- Cümleden anlam buldurma
- Görsellerden yararlanma
- Sözcüklerden hikâye oluşturma
- Resimli sözlük kullanma
- Atasözü ve deyimlerden yararlanma
- Kavram haritasından yararlanma

Uçar (2012), sözcük öğretim yöntem ve tekniklerini şu şekilde sıralar:

- Yazma
- Okuma
- Dinleme
- Konuşma
- Görsellerden yararlanarak kelime hazinesini zenginleştirme çalışmaları
- Bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır (Sözlük kullanma).
- Kelimelerin eş ve zıt anlamlılarını bulma çalışmaları.
- Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.
- Ekleri kullanarak kelimeler türetir.
- Kelimenin anlamını metinden tahmin etmeye çalışır.
- Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını ayırt eder.
- Öğrenilen kelimeleri cümlede kullanma
- Resimli sözlük, resim, fotoğraf vb. görsellerden yararlanarak kelime hazinesini zenginleştirme çalışmaları.

2.7.1. Görsellerden Yararlanma

Görsellerden yararlanmak, sözcüklerin zihinde somutlaştırılmasını sağlar. Özellikle A1 ve A2 seviye öğrencilere sözcük öğretirken görsel kullanmak, daha az çaba gerektirir. Temel seviyede görsel materyallerden yararlanmak sözcüklerin yanlış anlaşılmasının önüne geçtiği gibi sözcük öğretimini de hızlandıracaktır (Duman, 2013: 5). Başlangıç seviyesinde bir öğrenciye kalem görseli göstermek, sözcüğün anlamını vermekten daha etkili olacaktır.

2.7.2. Eşleştirme

Verilen sözcüklerin anlamları, görselleri veya eş ve zıt anlamlılarıyla eşleştirilmesine dayanan bir yöntemdir. Bu yöntemi kullanırken sözcüklerin anlamlarını ön plana çıkaracak etkinliklerden yararlanılması etkili olmaktadır. Öğrencilerin sözcüklerin anlamları üzerinde düşünüp yapacağı eşleştirmeler daha etkili öğrenmelerin oluşmasını sağlar.

2.7.3. Boşluk Doldurma

Cümlelerin anlamına göre verilen boşluklara uygun sözcüklerin getirilmesi esasına dayanır. Boşluklara gelecek sözcükler ve cümlelerin diğer sözcükleri arasında bir ilişki olmalıdır (Karadağ, 2021: 71).

2.7.4. Çağrışım

Çağrışım bir düşünce, görüntü vb. nin bir başkasını hatırlatması şeklinde tanımlanır (<https://sozluk.gov.tr/> , 10/12/2022). Örneğin kitap sözcüğünün okulu, eldiven sözcüğünün ise kış çağrıştırması buna örnektir. Çağrışım, bir sözcükle ilgili olan diğer sözcüklerin zihinden çağırılmasıdır. Sözcüklerin çağrışımları kültürden kültüre değişiklik göstermektedir. Örneğin deve sözcüğü için bir Arabistanlı ile Türk'ün çağrışımları farklı olacaktır. Özellikle heterojen sınıflarda öğrencilerin çağrışımları da farklıdır. Bu nedenle öğretmenler, çağrışım yöntemini kullanırken bu özelliklere dikkat etmelidir.

2.7.5. Sözlük Kullanma

Sözcük öğretiminde yaygın olarak kullanılan araçlardan biri sözlüklerdir. Sözlük kullanmak hem sözcüklere dair tahminlerin doğrulanması hem de sözcüklerin anlamlarının öğrenilmesinde önemlidir (Karadağ, 2021: 54). Yabancı dil öğretiminde özellikle sözlüklerin nasıl kullanılması gerektiği öğretilmelidir. Öğretmenler, anlamı bilinmeyen sözcüklere bakarken sözcüğün diğer anlamlarına da bakmaları konusunda öğrencileri uyarmalıdır.

Okuma ve dinleme sırasında öğrenciler anlamını bilmedikleri sözcüklerle karşılaşmaktadır. Bu sözcükler için sözlüklere başvurumaktadırlar. Hazırlanan sözlükler, sözcüklerin salt anlamına yer vermemelidir. Sözcüklerin kullanımlarını örnekleyen cümlelere de yer verilmelidir. Bu cümleler, sözcüğü daha anlaşılır hale getirir.

2.7.6. Dinleme

Sözcüklerin dinlenmesi telaffuzlarının öğretilmesi açısından önemlidir. İletişim ortamlarında bir sözcüğün sadece anlamını bilmek yeterli değildir. Sözcüğün nasıl sesletilmesi gerektiğini bilmek gerekir. Sözcüklerin doğru olarak sesletilmesi işitilmesine bağlıdır (Dildüzgün, 2018: 259).

2.7.7. Okuma

Okuma ile sözcük öğretimi sözcüklerin bir bağlam içinde görülmesini sağlar. Sadece sözcüğü değil, sözcüğün diğer sözcüklerle kurduğu ilişkilerin öğretilmesini açısından önemlidir. Sözcükler bağlama girdiklerinde farklı anlama gelebilmektedir. Sözcüklerin okuma metinlerinden hareketle öğretilmesi farklı anlamlarının görülmesi açısından önemlidir.

Okuma metinleri, öğretilmesi amaçlanan sözcükleri içermeli ve öğrencilerin bu sözcüklerle farklı bağlamlarda karşılaşmalarını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir (Memiş, 2018: 1282). Bir sözcüğü sadece bir okuma metninde görüp öğrenmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenciler, sözcüklerle farklı bağlamlarda ne kadar çok karşılaşırse daha kalıcı öğrenmeler edineceklerdir. Türkçede sözcükler farklı anlamlara gelmektedir. Sözcük öğretiminde kullanılacak metinlerin bu sözcüklerin farklı anlamlarını taşıyacak şekilde verilmesi önemlidir.

2.7.8. Sözlü Anlatımda Kullanma

Verilen sözcüklerin konuşmada kullanılmasını gerektiren bir yöntemdir. Bu yöntem, pasif sözcük hazinesindeki sözcüklerin aktif sözcük hazinesine geçmesi açısından önemlidir. Kalıcı ve etkili öğrenmeler için bilgiyi kullanmak gerekir. Sözcüklerin sözlü anlatımda kullanılması kalıcı öğrenmelerin oluşmasını sağlayacaktır. Kelimeyi anlama ve kullanma birbirinden farklıdır. Bir sözcüğü bilmek sadece görünce tanımak anlamına gelmez. Sözcüklerle yaşantılar geçirmek, onların kalıcı öğrenmelere dönüşmesi açısından önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin sözcükleri kullanmalarını sağlayacak ihtiyaçlar oluşturmak gerekir.

2.7.9. Yazılı Anlatımda Kullanma

Verilen sözcüklerle farklı türlerde metinler hazırlanmasına dayanan bir yöntemdir. Bu yöntem pasif sözcük hazinesindeki sözcüklerin aktif sözcük hazinesine geçmesi açısından önemlidir. Sözcükler, farklı bağlamlarda farklı anlamlara gelmektedir. Öğrencilerin sözcükleri yazılı anlatımlarında kullanmaları, sözcüklerin farklılaşan bağlamlara dayalı anlamlarını da görmelerini sağlayacaktır.

Yazılı anlatımda sözcükleri kullanırken rastgele bir seçim söz konusu değildir. Bu seçimler, bilinçli bir tercihin sonucudur. Sözcükleri yazılı anlatımda kullanmak, bağlamın gerektirdiği koşulların dikkate alınmasını gerektirir. Bu da öğrencilerin farklı bağlamlarda uygun sözcükleri seçme ve kullanma becerisini geliştirir.

2.7.10. Cümle Kurma

Verilen sözcüklerin cümle içinde kullanılmasına dayanan bir yöntemdir. Sözcüklerin bir bağlama yerleştirilmesi, daha kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlar. Ayrıca sözcüklerin kullanımları üzerinde düşünmek ve farklı bağlamlarda farklı kullanılması açısından önemli bir yöntemdir.

2.7.11. Diyalog

Diyalog, karşılıklı iletişime dayanır. Diyalog ile sözcük öğretim yöntemi, iletişim ortamlarında sözcüklerin nasıl kullanılması gerektiğinin öğretir. Günlük hayattaki iletişimler karşılıklı diyaloglara dayanır. Bu nedenle günlük hayatta iletişim

ortamlarında sözcüklerin seçimi spontane bir şekilde gerçekleşir. Gerçek iletişim ortamlarında kişiler sözcükleri önceden seçmezler. İletişimin bağlamına göre uygun sözcüğü seçerler. Diyalog ile sözcük öğretim yöntemi öğrencileri, sözcükleri iletişim ortamlarında kullanmaya hazırlar.

2.7.12. Gruplandırma

Aynı kavram alanına giren sözcüklerin sınıflandırılması esasına dayanır. Gruplandırma ile sözcük öğretimi iki şekilde uygulanır. Birincisi genel başlıkların verilip sözcüklerin gruplandırılması iken, ikincisi gruplandırılmış olarak verilen sözcüklerin genel başlıklarının yazılması şeklindedir (Yıldırım, 2006: 20). Sözcüklerin belli başlıklar altında örgütlenmesi düzenli şemaların oluşmasını sağlar. Böylece bir sözcük kullanılmak istenildiğinde uygun şemadan seçilip kullanılabilir. Örneğin elma, portakal, domates, biber, lahana sözcüklerini meyveler ve sebzeler olarak gruplandırarak öğretmek daha anlamlı öğrenmelerin oluşmasını sağlayacaktır. Birbiriyle ilgisiz sözcüklerin hatırlanması zordur. Anlamsal olarak bağlantılı sözcüklerin bir arada öğretilmesi bu sözcüklerin zihinden kolayca çağrılmasını sağlar.

2.7.13. İlişkilendirme

Sözcüğün önceki yaşantılar ya da bir görselle bağlantı kurularak öğretilmesine dayanır. Öğrenmeler birbiri üzerine inşa edilerek gerçekleşir. Sözcük öğretiminde öğrenilenlerin daha önceden öğrenilenlerle ilişkilendirilmesi güçlü bağlantılar kurulmasını sağlar.

2.7.14. Tahmin Etme

Metindeki diğer öğelerden de yardım alarak sözcüklerin anlamının tahmin edilmesine dayanır. Sözcükler içinde bulundukları bağlam dikkate alınarak tahmin edilir. Metin dilbilimi çalışmalarında sözcüklerin anlamını tahmin etmek için sözcüklerin önündeki ve ardındaki verilere dikkat etmek gerekir (Yaman ve Akkaya, 2012: 2602). Sözcükleri tahmin etmek, öğrenilmesi açısından yeterli değildir. Tahmin yöntemi sonunda sözlük kullanmak sözcüğün anlamının kesinleştirilmesini sağlar.

2.7.15. Sözcük Türetme

Türkçe sondan eklemeli bir dildir. Öğrencilere sözcük türetme mantığı öğretilirse sözcük öğretimi mantıksal bir düzleme oturacaktır. Türkçenin sistematik özelliği sayesinde sözcükleri öğrenmek kolay olacaktır. Örneğin, öğrenci kalemlik sözcüğünün kökünün kalem olduğu görürse, bu iki sözcük arasındaki ilişkiyi çözecektir.

2.7.16. Müzik

Yabancı dil öğretiminde işitsel ve görsel zekaya hitap eden etkinliklerden yararlanmak sürecin daha etkili olmasını sağlayacaktır. Sınıftaki öğrencilerin hepsi aynı zekâyâ sahip olmadığından bütün öğretim tekniklerinden yararlanılması gerekir. (Uçgun, 2006: 219) Ayrıca müzik zekâsına sahip olan öğrenciler yabancı dilin sözcüklerini daha kolay öğreneceklerdir. Müzik sayesinde dinleme becerileri gelişirken, öğrencilerin şarkı sözlerini tekrar etmeleri konuşma becerilerini de geliştirecektir. Müzik etkinlikleri sözcüklerin doğru telaffuz edilmesini sağladığı gibi tahmin etme, düşüncelerin rahatlıkla ifade edilmesi ve yaratıcılık üzerinde olumlu etkileri vardır (Güldalı, 2011: 22).

2.7.17. Oyun

Yabancı dilin sözcükleri öğrenciler için zor ve anlaşılmaz olarak algılanabilir. Sözcük öğretiminde oyun yönteminden yararlanmak süreçte öğrencileri etkin hale getirerek psikolojik engellerin üstesinden gelmelerini sağlayacaktır. Oyunlar yabancı dil derslerinin monoton havasından sıyrılıp daha eğlenceli olmasına katkı sağlar. Fakat seçilen oyunların öğretimin amaçlarına hizmet edecek şekilde seçilmesi ve planlanması önemlidir. Öğrenciler bazen oyunun bir eğlence aracı olduğunu düşünebilir. Bu nedenle öğreticiler oyun etkinliklerinin amaca hizmet eden bir yöntem olduğunu öğrencilere kavratmalıdır. Sözcük öğretiminde oyun yöntemi uygulanırken öğretilecek sözcükler önceden seçilmeli ve bir plan dahilinde öğrencilere sunulmalıdır. Bu sayede öğretici hem sınıf kontrolünü kaybetmemiş olur hem de amaçları göz ardı etmeden dersi işlemiş olur. Oyun etkinlikleri salt bir eğlence aracı olmadığından dolayı etkinlik sonunda bir değerlendirme yapılmalıdır. Bu sayede etkinliklerinde hedefe ulaşma durumu değerlendirilmiş olacaktır. Oyun etkinlikleriyle sözcük öğretimi

yapılırken değerlendirme yapmak öğrencilerin oyuna daha ciddiyetle bakmalarını sağlayacaktır.

Sözcüklerin listeler halinde verilmesi öğrencilerin sıkılmalarına ve bir süre sonra bu listeleri bir köşeye atmalarına neden olacaktır. Oyun etkinlikleri, öğrencinin bilişsel, psikomotor, duyuşsal ve sosyal olmak üzere birçok açıdan gelişmesine katkı sağlar. Bu da öğrencinin derste aktif olduğu öğrenmeler gerçekleştirmesine katkı sağlar.

Oyunların oynanmasında dikkat edilecek hususlar vardır:

- Oyun etkinliklerinin amacı salt bir eğlence aracı olmadığından ciddiyet gerektirir.
- Oyun etkinlikleri dersin amaçlarını bozacak boş bir eğlence aracı olarak görülmemelidir.
- Oyunlar hedeflere hizmet edecek şekilde düzenlenmelidir.
- Oyun etkinlikleri, diğer kişilere karşı saygı çerçevesinde nezaket kuralları gözetilerek düzenlenmelidir.
- Oyun etkinlikleri katılımcıların kendilerini özgür bir şekilde ifade edebilecekleri şekilde düzenlenmelidir (Dervişoğulları, 2008: 48-49).

2.7.18. Bulmaca

Bulmacada sözcükler, dersin amaçları ve öğrencilerin seviyeleri gözetilerek verilmelidir. Temel seviyede konusuna göre somut sözcükler; anlamına göre eş ve zıt anlamlı sözcükler kullanmak uygunken; ileri ve orta seviyede ise konusuna göre soyut, anlamına göre mecaz, terim anlam ve atasözü ve deyim kullanılmalıdır. (Civelek, 2015: 28). Bulmaca, keşfetmeye dayalı bir yöntemdir. Öğrenciler, ipuçlarından hareketle sözcükleri bulmaya çalışır. İpuçlarını okumak anlama becerisini geliştirirken, ipuçları üzerinde düşünmek ise zihni aktifleştirir. Öğrenci ipuçlarını çözüp cevaba ulaştıkça öğrenmeye karşı güdülenir. Yabancı dilde hedef dilin sözcüklerini öğrenmek, ana dilde sözcük öğretimine göre daha zordur. Öğrenciler yabancı dilde sözcükleri bir yandan öğrenirken diğer yandan ise unutmaktadır. Bu da sözcük öğrenmeye karşı bir önyargının oluşmasına neden olmaktadır. Bulmaca etkinlikleri ise öğrencilerin hedef dilin sözcüklerini eğlenerek öğrenmelerini sağlamaktadır. Bulmacada her ipucu, gizlenen sözcüğe götürür. Bu sayede

öğrencilerin keşfetme yetenekleri gelişir. Öğrenci, bulmaca etkinliklerinde doğru cevaba ulaştıkça diğer öğrenmeler için güdülenir.

Bir sözcüğün anlamını doğrudan vermek, sözcüklerin uzun süreli belleğe ulaşmadan kısa sürede unutulmasına neden olur. Bulmaca yönteminde ise öğrenciler sözcüklere düşünerek ulaşırlar. Öğrenci ipuçlarından yararlanarak zihnindeki sözcüğe ulaşır. Sözcüklere zihinsel bir eforla ulaşıldığından dolayı daha kalıcı öğrenmeler sağlarlar.

2.7.19. Anlam Analizi

Ortak özelliklere sahip sözcükler sıralanır, tablonun sağ köşesinde bu sözcüklere ait özellikler sıralanır. O sözcüğe ait olan özelliğin karşısına işaret koyulur. Bu yöntem sayesinde sözcük ve özelliğini aynı anda görmek mümkündür (Karatay, 2021: 72).

2.7.20. Birleştirilmiş Yöntem

Bir veya daha fazla yöntemin bir arada kullanılmasıdır. Sözcük öğretimi sadece belli bir yöntem üzerine kurulmamalı, amaca hizmet eden farklı yöntemler kullanılmalıdır. Yabancı dili öğretenler sadece belli bir yöntem ve tekniğe bağlı kalmamalı, bir yöntemin tutsağı olmamalıdır (Çangal, 2012: 11).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, veri toplama araçları, veri seti, verilerin analizi, inandırıcılık ve aktarılabilirlik hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Şimşek ve Yıldırım, 2008: 39). Araştırmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Doküman analizi, basılı ve elektronik olmak üzere bütün belgelerin incelenmesine dayanan bir yöntemdir (Kıral, 2020: 15). İlgili dokümanlar incelenerek elde edilen veriler tablolar halinde sunulmuştur. Belirlenen amaçlar doğrultusunda birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları öğretmenlerden temin edilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen “Ders Kitabı İnceleme Formu” ile toplanmıştır. Bu formda, görsellerden yararlanma, eşleştirme, boşluk doldurma, çağrışım, sözlük kullanma, dinleme, okuma, sözlü anlatımda kullanma, yazılı anlatımda kullanma, cümle kurma, diyalog, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca, anlam analizi ve birleştirilmiş sözcük öğretim yöntemleri bulunmaktadır. Ders kitabı inceleme formu geliştirilirken önce alanyazın taraması ve sözcük öğretim yöntemleri üzerine yapılan çalışmaları incelenmiştir. En son olarak uzman görüşü alınarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir.

3.3. Veri Seti

Bu araştırmada, Türkçenin yabancı dil olarak ğretimi kitaplarında yer alan sözcük ğretim yöntemlerini belirlemek amaçlanmış ve bu amaç doğrultusunda, yabancılara Türkçe ğretiminde yaygın olarak kullanılan “Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe” ders kitapları veri seti olarak seçilmiştir. İncelenen ders kitapları ile ilgili bilgiler Tablo. 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. Veri Seti

Kitap	Hazırlayan	Seyiye	Yayınevi	Yayın Yılı
Yabancılar İçin Türkçe	Gazi Üniversitesi	A1	Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları	2013
Yabancılar İçin Türkçe	Gazi Üniversitesi	A2	Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları	2013
Yabancılar İçin Türkçe	Gazi Üniversitesi	B1	Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları	2013
Yabancılar İçin Türkçe	Gazi Üniversitesi	B2	Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları	2013
Yabancılar İçin Türkçe	Gazi Üniversitesi	C1	Gazi Üniversitesi TÖMER Yayınları	2013

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri betimsel analiz yöntemi ile incelenmiştir. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizi ile daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 259). Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitaplarındaki sözcük ğretim yöntemleri belirlendikten sonra sözcük 20 ğretim yöntemi kullanılarak öğretilmesi amaçlanan sözcükler bölümlere göre incelenmiş, sözcük ğretim yöntemlerinin kullanım sıklığı, öğretilmesi amaçlanan sözcüklerin sayıları elde edilen verilere göre tablolastırılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen veriler frekans ve yüzdeler halinde sunulmuştur.

3.5. İnanırdıcılık ve Aktarılabirlik

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları belirlenen 20 sözcük öğretim yöntemi bakımından incelenmiştir. Kitaplarda incelenen sözcük öğretim yöntemlerine dair bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmada hazırlanan tablolar, güvenirlik çalışması için 1 dil uzmanı ve 2 alan uzmanına sunulmuştur. Her bir araştırmacı incelediği sözcük öğretim yöntemi için forma giriş yapmış, daha sonra verilerin doğruluğu için diğer araştırmacılar tarafından tekrar incelenerek kontrol edilmiştir. İncelemeler sonunda bulgular konusunda görüş birliğine varılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanama

20. sayfada konuşma başlığı altında verilen görselden hareketle “ iç , ara/orta , alt , üst , yan” sözcüklerinin öğretilmesi amaçlanmıştır.

21. sayfa yazma başlığı altında “hızlı tren, uçak, gemi, kamyon, tır, ambulans, itfaiye, metro, motosiklet, bisiklet” gibi birtakım taşıtların görselleri verilmiştir. Görsellerin altına taşıtların adlarının yazılması istenilmiştir.

31. sayfada yazma bölümü başlığı altında görselleri verilen kişilerin ne yaptıkları boş bırakılan yerlere yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “bisiklete binmek, resim çizmek, yürümek, yüzmek, uyumak, dinlenmek, piknik yapmak, araba kullanmak, dans etmek, temizlik yapmak, satranç oynamak, yemek yapmak, ütü yapmak, kitap okumak” şeklindedir.

39. sayfada yazma bölümü başlığı altında hava durumu ile ilgili görsellerin altında bırakılan boşluğa havanın nasıl olduğunun yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “açık, kapalı, bulutlu, sisli, yağmurlu, karlı, rüzgârlı, fırtınalı, güneşli, nemli, kuru, sıcak, soğuk, ılık, serin” şeklindedir.

47. sayfada konuşma başlığı altında mesleklere ait görseller verilmiştir. Verilen görsellerdeki mesleğin yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “pilot, taksi şoförü, hostes, makinist, kaptan, otobüs şoförü” şeklindedir.

48. sayfada valize koyulacak eşyaların görsellerine yer verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “diş fırçası, ceket, fotoğraf makinesi, şapka, ayakkabı, gözlük, kitap, terlik, havlu” şeklindedir.

65. sayfada yazma başlığı altında bilgisayarla ilgili olarak verilen görsellerin altına uygun sözcüğün yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kasa, fare, ekran, yazıcı, hoparlör, klavye” şeklindedir.

65 sayfada yazma başlığı altında bilgisayardaki komutlar verilmiştir. Bu komutların ilgili görsellerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “aç, yazdır, gönder, farklı kaydet, kaydet, hazırla” şeklindedir.

67 sayfada konuşma başlığı altında günaydın, iyi günler, iyi geceler, iyi uykular, tatlı rüyalar” sözcük grupları ile ilgili görsellere yer verilmiştir.

Resim 4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Eşleştirme

15. sayfa anlama başlığı altında görseller ve sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “korkmuş, yorgun, üzgün, heyecanlı, mutlu, şaşkın (şaşırmış)” şeklindedir.

15. sayfa anlama başlığı altında görseller ve sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “komik, sinirli, mutlu, üzgün, güler yüzlü, düşünceli, utangaç, şaşkın” şeklindedir.

15. sayfada konuşma başlığı altında numaralandırılmış görsellerin verilen organ isimleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ baş (kafa), kaş, yüz, bilek, burun, el, saç, ağız, parmak, boyun, boğaz, sırt, kulak, göğüs, göz, kalça, ayak, dirsek, diz, bel, kol, omuz, bacak, topuk” şeklindedir.

16. sayfada konuşma başlığı altında balonlar ve renklerinin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “siyah, yeşil, sarı, pembe, kahverengi, turuncu, beyaz, mavi, mor” şeklindedir.

19. sayfada anlama başlığı altında birtakım yerlerin görselleri verilip uygun olan sözcük ve sözcük gruplarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “ metro istasyonu, yurt, lokanta, postane, hastane, kütüphane, otel, karakol, pastane, market, banka, terminal (otogar), havaalanı, tren garı (gar) , eczane” şeklindedir.

28. sayfada anlama başlığı altında görselleri verilen spor dalları ile uygun sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “tenis, voleybol, kayak, sörf, su kayağı, tekvando, su topu, halter, hentbol, golf, atletizm, basketbol, binicilik, güreş, bisiklet, boks, jimnastik, buz hokeyi, eskrim, futbol, kürek, okçuluk, yelken ve yüzme” şeklindedir.

41. sayfada anlama başlığı altında sayılarla vücudun bölümlerinin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ayak bileği, kol, sırt, kalça, göğüs kafesi, dirsek, parmak, yanak, kaş, çene, burun, kirpik, ayak, el, kafa, topuk, diz, bacak,

omuz, dudak, diş, kulak, alın, ağız, karın, baldır, başparmak, bel, bilek, ayak parmağı” şeklindedir.

42. sayfada yazma bölümü başlığı altında görsel ve sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “midesi bulanmak, terlemek, başı ağrımak, üşümek, ateşi çıkmak, karnı ağrımak, başı dönmek, öksürmek” şeklindedir.

47. sayfada anlama bölümü başlığı altında verilen “gidiş, hareket saati, iniş, giriş” sözcüklerinin karşılarında yer alan “biniş, dönüş, çıkış, varış saati” gibi zıt anlamlarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir.

54. sayfada konuşma başlığı altında işaret ve görsellerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “havaalanı, cami, acil çıkış, lokanta, otobüs durağı, eczane, tren istasyonu, postane, hastane” şeklindedir.

56. sayfada okuma başlığı altında verilen sözcüklerin zıt anlamlarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “üretim, içinde, taze, tatlı, son, var, bayat, yok, acı, tüketim, dışında, ilk” şeklindedir.

58. sayfada konuşma başlığı altında hakkında bilgi verilen sözcüklerin açıklaması ve görsellerinin işaretlenmesi amaçlanmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ Kola, ayran, ilaç, dondurma, kolonya” şeklindedir.

58. sayfada konuşma başlığı altında “makarna, patates, kibrit, ekmek, su” şeklinde verilen sözcüklerin “kilo, şişe, adet, kutu, paket” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir.

66. sayfada okuma başlığı altında “şifre, para, cep telefonuna, borç, döviz” sözcüklerinin karşılarında yer alan “para yükleme, değiştirme, çekme, bozdurma, ödeme” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “cep telefonuna para yükleme, şifre değiştirme, para çekme, döviz bozdurma, borç ödeme” şeklindedir.

68. sayfada konuşma bölümü başlığı altında öğünlere ait görsellere yer verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ kahvaltı yapmak, öğle yemeği yemek, akşam yemeği yemek” şeklindedir.

72. sayfada konuşma başlığı altında mevsimler ve özelliklerinin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “çok sıcak, güneşli, açık, serin, bulutlu, rüzgârlı, soğuk, karlı buzlu, yağmurlu ılık yeşil, sonbahar, kış, ilkbahar, yaz” şeklindedir.

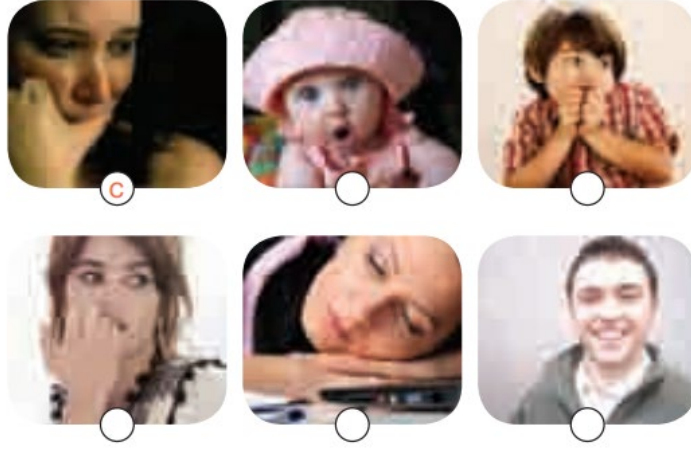
79. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “sola dönmek, merdivenlerden çıkmak, dümdüz yürümek, dosdoğru ilerlemek” şeklindedir.

101. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin görselleri verilmiştir. Bu görseller ve sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “esnemek, hapşırma, kaşınma, öksürmek” şeklindedir.

109. sayfada anlama başlığı altında sözcükler ve görsellere yer verilmiştir. Bu görseller ve sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “sinirli (asabi, kızgın) , endişeli, güler yüzlü, korkak, şaşkın, utangaç, kibirli (gururlu) , düşünceli” şeklindedir.

Resim 4.2. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Ç) Fotoğrafları inceleyiniz. Aşağıdaki kelimeleri fotoğraflarla eşleştiriniz.

(a) korkmuş	(ç) heyecanlı
(b) yorgun	(d) mutlu
(c) üzgün	(e) şaşkın (şaşırmış)

Boşluk Doldurma

13. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklere uygun eklerin getirilerek boşluklara yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “başkent, bahçe, konser, kapı, ad, iş, üniversite, yurt, elbise” şeklindedir.

13. sayfada yazma başlığı altında sözcüklere uygun ekler getirilerek boşluklara yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “zayıf, şehir, var, abla, mutlu, arkadaş, öğretmen, sanatçı, oku- , Ankara” şeklindedir.

19. sayfada anlama başlığı altında “kalabalık, dar, gürültülü, geniş ve karanlık” sözcükleri verilmiştir. Boşluklara uygun sözcüğün getirilmesi istenilmiştir.

27. sayfada anlama bölümü başlığı altında cümleler verilmiştir. Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcük ve sözcük gruplarının yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “her sabah, spor yap-, fırçala-, uyu-, yüz-, oyna” şeklindedir.

33. sayfada anlama başlığı altında cümleler verilmiştir. Verilen cümlelerdeki boşlukların uygun sözcüklerle tamamlanması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ucuz, indirim, ikram et-, arzu, lezzetli” şeklindedir.

37. sayfada anlama başlığı altında cümleler verilmiştir. Cümlelerdeki boşlukların “listede, kasa, öde-, nakit ve toplam” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ liste, kasa, öde- , nakit, toplam” şeklindedir.

48. sayfada yazma başlığı altında cümleler verilmiştir. Verilen cümlelerdeki boşluklara uygun sözcüklerin yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler güvenlik kontrolü, iniş, kalkış, pasaport kontrolü, aktarma” şeklindedir.

48. sayfada yazma başlığı altında cümlelerdeki boşluklara “son, -mak iste-, giriş terminal, peron” şeklinde verilen sözcüklerin yerleştirilmesi istenilmiştir.

56. sayfada okuma başlığı altında boş bırakılmış yerlere uygun sözcüklerin getirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “neler, uyarı, dikkat, son kullanma” şeklindedir.

58. sayfada yazma başlığı altında bir metin verilmiştir. Metinde boş bırakılan yerlere uygun sözcüğün ekler getirilerek yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kayna- , demle- , kızart- , soy- sık-, pişir- , doğra” şeklindedir.

58. sayfada yazma başlığı altında boşluklar bırakılmış bir metin verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “soğuk, sıcak, ılık, çikolata, limonata, süt” şeklindedir.

68. sayfada yazma başlığı altında metinde verilen boşlukların uygun sözcüklerle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bozdur-, çek- , al- , öde” şeklindedir.

72. sayfada konuşma başlığı altında ay isimlerinin hangi mevsime ait olduğunun yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “Mart, Nisan, Mayıs,

Haziran, Temmuz, Ağustos, Aralık, Ocak, Şubat, Eylül Ekim Kasım; ilkbahar, yaz, sonbahar, kış” şeklindedir.

73. sayfada yazma başlığı altında metinde bırakılan boşluklara “sonbahar, dört, kış, ilkbahar, haziran- temmuz, ağustos” sözcüklerinden uygun olanın yerleştirilmesi istenilmiştir.

73. sayfada yazma başlığı altında boş bırakılan yerlere “çıkır, dökülür, yeşerir, kuru açar, verir” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “çık- , dökül- , kuru, çiçek aç- , meyve ver-” şeklindedir.

75. sayfada yazma başlığı altında metinde verilen boşluklara “sessize almak, rehberden silmek, şarj etmek, mesaj alma” sözcük gruplarından uygun olanın yerleştirilmesi istenilmiştir.

80. sayfada yazma başlığı altında “boyunca, dön, dümdüz, tarif, sola dön” sözcüklerinin ilgili boşluklara getirilmesi istenilmiştir. Burada yol tarifini anlatan sözcükler öğretilmek istenilmiştir.

89. sayfada yazma başlığı altında metinde bırakılan boşluklara “uzak, bozuk, dünden beri, tarif et- , sağ ol” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

92. sayfada yazma başlığı altında metinde boş bırakılan yerlere “devam et- , sür- , ver- , dön- , dur-“ sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

103. sayfada yazma başlığı altında cümlelerdeki boşlukların uygun sözcük ve sözcük gruplarıyla doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “duş al, elleri yıka, kitap oku, para çek, ara, valiz, hazır, diş fırçala, eve git, balayına git, ders çalış” şeklindedir.

Resim 4.3. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Ç) Aşağıdaki cümleleri uygun sözcüklerle tamamlayınız.

kalabalık / dar / gürültülü / geniş / karanlık

1. Bu sokak çok Buraya araba park etmek çok zor.
2. Bu oda neden ? Lambayı açıyorum.
3. Sınıfta 60 öğrenci var. Sınıf çok
4. Bu evin salonu Bütün arkadaşların gelsin. Güzel bir parti olsun.
5. Burası çok, seni duymuyorum.

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

9. sayfada dinleme başlığı altında harfleri eksik verilen sözcüklerin dinlenenlerden hareketle tamamlanması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “jeton, cadde, uçak, orman, örnek, ışık, iğne, anne elma, askı, duvar, yağmur, tahta, okul, öğrenci, resim, sınıf, dosya, defter, tatil, sınav, pasta, üniversite, sandalye” şeklindedir.

31. sayfada “Yolu Tarif Et” adlı dinleme metninden hareketle verilen boşluklara sözcüklerin yerleştirilmesi istenilmiştir. Metinden hareketle yol tarifi ile ilgili sözcükler öğretilmek istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “köşede ikinci, karşıya, dümdüz, sola” şeklindedir.

35. sayfada “Alışveriş” adlı metinde geçen “kaç lira? , pahalı, nakit, indirim, yardımcı” sözcüklerinin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kaç lira? , pahalı, nakit, indirim, yardımcı” şeklindedir.

43. sayfada dinleme metninde sorulara cevap olamayacak sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “iyiyim, hastayım, çalışkanım, evet, asla, hayır, yarın, saat üçte, dün, lezzetli, tuzlu, tatlı, burnum, dişim ve başım” şeklindedir.

49. sayfada “Anonslar” adlı metinde geçen anonsların nerede yapıldığının eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “terminal /otogar, metro, uçak, otobüs, gar, havaalanı” şeklindedir.

55. sayfada “Nerede” adlı dinleme metninden hareketle uygun sözcüğün seçilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ süpermarket, stadyum, kütüphane, alışveriş merkezi, piknik” şeklindedir.

69. sayfada “Kumbara Bankası” metninden geçen boşluklara “bankası, hoş geldiniz, işlemleri, kart, bankacılık, şifre, başvurular, kampanyalar” sözcüklerinden uygun olanın yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “banka, hoş geldiniz, kart işlemleri, şifre işlemleri, başvuru, kampanya” şeklindedir.

73. sayfada “Elbiselerim” adlı dinleme metninden hareketle boşlukların “sarıdır, ilkbaharı, yaz babayı, beyazdır” sözcük ve sözcük gruplarının yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ sarı, ilkbahar, yaz baba, beyaz” şeklindedir.

Resim 4.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Dinleme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

 DİNLEME

A) Dinleyiniz. Hangisi yanlış işaretleyiniz.

1. a) iyiyim	b) hastayım	c) çalışkanım
2. a) evet	b) asla	c) hayır
3. a) yarın	b) saat üçte	c) dün
4. a) lezzetli	b) tuzlu	c) tatlı
5. a) burnum	b) dişim	c) başım

Okuma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlü Anlatımda Kullanma

87. sayfada konuşma başlığı altında “köy, kasaba, şehir, küçük, büyük, modern, eski, yeni, kalabalık, تنها, sakin, bahçe, deniz, ırmak, otobüs, minibüs, otomobil, müstakil, apartman, daire, geniş, dar, yaşamak, oturmak, mesafe, uzak, yakın, kolay, zor, eğlenceli, sıkıcı, yanında, etrafında, karşısında, deniz, kenarı, merkez, şehir dışı, pansiyon, yurt” sözcüklerinin kullanılarak öğrencilerden yaşadıkları yeri anlatmaları istenilmiştir.

88. sayfada konuşma başlığı altında köy ve şehir ile ilgili sözcükler verilmiştir. Verilen sözcüklerle konuşma yapılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “küçük, büyük, eski, yeni, merkez, kasaba, deniz kenarı, ırmak, okul, müstakil ev, bahçe, koyun, tavuk, inek, temiz, hava, yaşamak, oturmak, ağaç, beslemek, uzak, yakın, mesafe, uzaklık, yetiştirmek, ahır/doğal, tarla, çalışmak, erken kalkmak, meyve, sebze, ata binmek, dağa tırmanmak, hayat, başlamak, yüzmek, taze yumurta, inek sağmak, dinlenmek; villa, apartman dairesi, modern, kalabalık, kirli hava, fabrika, otomobil, otobüs, taksi, şehir dışı, merkez, alışveriş merkezi, banka, geniş, dar, aydınlık, karanlık, trafik, yoğun, sinema, tiyatro, eğlence merkezleri, para kazanmak, hastane, spor salonu” şeklindedir.

92. sayfada konuşma başlığı altında çeşitli eşyaların görsellerine yer verilmiştir. Öğrencilerden bu eşyaları “altında, üstünde, sağında, solunda, yanında, köşede, arkada, yukarıda, aşağıda, arasında” sözcüklerini kullanarak arkadaşlarına tarif etmeleri istenmiştir.

102. sayfada konuşma başlığı altında “çiçek, ziyaret et, kalabalık, geçmiş olsun! , süre, sessiz, hastane, yatak, hasta” sözcük ve sözcük gruplarının kullanılarak bir hasta ziyaretinin anlatılması ardından da canlandırılması istenilmiştir.

105. sayfada konuşma başlığı altında “beğen- , nefret et-, hoşlan, sev- , tercih et- , bayıl, sabah, akşam, hafta sonu, gece, öğlen, hafta içi” sözcüklerinin kullanılarak tatilde yapılmaktan hoşlanılan ve hoşlanılmayan şeylerin anlatılması istenmiştir.

Resim 4.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

A) Nerede yaşıyorsunuz? Orası nasıl bir yer? Anlatınız.
Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız.

köy	sakin	geniş	sıkıcı
kasaba	bahçe	dar	yanında
şehir	deniz	yaşamak	etrafında
küçük	ırmak	oturmak	karşısında
büyük	otobüs	mesafe	deniz
modern	minibüs	uzak	kenarı
eski	otomobil	yakın	merkez
yeni	müstakil	kolay	şehir dışı
kalabalık	apartman	zor	pansiyon
tenha	daire	eğlenceli	yurt... vb.

Yazılı Anlatımda Kullanma

9. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerle öğrencilerden Ankara ve kendi şehirlerini anlatmaları istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “başkent, şehir, kale, kule, cami, park, deniz, orman, manzara, göl, ırmak, hava, gürültü, تنها, sakın, sessiz, dağ, eğlenceli, müze, güzel, kalabalık, ünlü, küçük, büyük” şeklindedir.

21. sayfada yazma bölümü başlığı altında evin bölümleri, bazı ev eşyalar ve evin çevresi hakkında birtakım sözcüklere yer verilmiştir. Verilen sözcüklerle öğrencilerden evlerini tanıtmaları istenilmiştir. Ayrıca ek sözcüklere de yer verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “salon, mutfak, banyo, yatak odası, çalışma odası, koridor, oturma odası, çocuk odası, tuvalet, kiler, balkon, teras, merdiven, yangın merdiveni, koltuk çekyat, yatak, masa, elbise dolabı, sandalye, vazo, sehpa, mobilya, perde, halı, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, fırın, bilgisayar, televizyon, ocak, vestiyer, bahçe, garaj, müstakil ev, apartman, daire, otopark, asansör, park; alt, üst, sağ, sol, ön, arka, iç, dış, ileri, geri, aşağı, yukarı, ara, köşe, karşı, yan, orta, kenar, çapraz, bitişik” şeklindedir.

23. sayfada yazma başlığı altında yönler öğretilmek istenilmiştir. Haritadan hareketle şehirlerin birbirine göre konumları ile ilgili sorular sorulmuştur. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ kuzey, kuzeydoğu, kuzeybatı, güney, güneydoğu, güneybatı, doğu, batı” şeklindedir.

35. sayfada yazma başlığı altında “ uyan-, kahvaltı yap-, diş fırçala-, giyin-, çık-, yürü-, bin-, çalış-, konuş-, dinle-, ye-, iç-, seyret-, oku-, yaz-, spor yap-, gez-, alışveriş yap-, banyo yap-, uyu-” fiilleri verilmiştir. Öğrencilerden verilen fiiller kullanılarak bir günlerini anlatmaları istenmiştir.

68. sayfada yazma başlığı altında verilen “banka, para çekme, burs, gişe görevlisi arkadaş, lokanta, akşam, yemeği” sözcük ve sözcük gruplarının kullanılarak bir paragraf yazılması istenilmiştir.

110. sayfada konuşma başlığı altında “sıkıcı, yorucu, eğlenceli, keyifli, iyi, kötü, güzel, kolay, yararlı, rahat, önemli, zevkli, muhteşem, çirkin, ilginç, sıra dışı, berbat, harika, korkunç, mükemmel, zor” sözcüklerinin kullanılarak meslekler, okul hayatı, bir yer, bir spor dalı gibi hayatın herhangi bir bölümü hakkında bir paragraf yazılması istenilmiştir.

Resim 4.6. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. Evinizi tanıtınız.

Evin Bölümleri

salon, mutfak, banyo, yatak odası, çalışma odası, koridor, oturma odası, çocuk odası, tuvalet, kiler, balkon, teras, merdiven, yangın merdiveni.

Bazı Ev Eşyaları

koltuk, çekyat, yatak, masa, elbise dolabı, sandalye, vazo, sehpa, mobilya, perde, halı, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, fırın, bilgisayar, televizyon, ocak, vestiyer, saat

Ev ve Çevresi

bahçe, garaj, havuz, müstakil ev, apartman, daire, otopark, asansör, park.

(Yardımcı Kelimeler: alt, üst, sağ, sol, ön, arka, iç, dış, ileri, geri, aşağı, yukarı, ara, köşe, karşı, yan, orta, kenar, çapraz, bitişik)

Cümle Kurma

7. sayfa konuşma başlığı altında “Benim Ülkem” etkinliğinde, ülke, milliyet ve dillerin yer aldığı bir tabloya yer verilmiştir. Tablodaki sözcüklerden hareketle cümlelerin kurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “Türkiye, Almanya, Rusya, Tanzanya, Fransa, İngiltere, Moğolistan, Bosna Hersek, Kırgızistan, Kazakistan; Türk, Alman, Rus, Tanzanyalı, Fransız, İngiliz, Moğol, Boşnak, Kırgız; Türkçe Almanca, Rusça, Svahilice, Fransızca, İngilizce, Moğolca, Boşnakça, Kırgız Türkçesi ve Kazak Türkçesi” şeklindedir.

12. sayfada konuşma başlığı altında meslekler, yapıldığı yer ve yaptıkları işler verilmiştir. Verilen sözcüklerin kullanılarak cümle kurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük grupları “garson, lokanta, servis yap-, kasap, sat-, et kes-, şoför, yol ve araba kullan-” şeklindedir.

43. sayfada yazma bölümü başlığı altında “televizyon izlemek, soru sormak, müzik dinlemek, telefon etmek, dışarı çıkmak, fotoğraf çekmek, oturmak, kitabı almak, camı kapatmak ve lambayı açmak” gibi sözcük gruplarına yer verilmiştir. Bu sözcük gruplarıyla izin cümleleri kurulması istenilmiştir. Amaç izin cümlelerini öğretmek olduğundan sözcük öğretimine dahil edilmemiştir.

64. sayfada konuşma bölümü başlığı altında “bilgisayar, teknoloji, faydalı, zararlı, kolay, zor, iletişim, sağla-, hızlı, yavaş” sözcüklerinin kullanılarak teknoloji hakkında cümle kurulması istenilmiştir.

85. sayfada yazma başlığı altında cümleler verilmiştir. Bu cümlelerde bazı sözcüklerin altı çizilmiştir. Altı çizili sözcüklerle yeni cümlelerin kurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “uzak, ilerle, son, taraf, aşağı, düz, üst, -dan sonra” şeklindedir. Altı çizilen bütün öğeler kelime değildir.

85. sayfada yazma başlığı altında bir krokiye yer verilmiştir. “kavşak, köşe, ışıklar, sokak, sağ, sol, düz birinci, ikinci, dön-, yürü, ilerle-, -dan, -a/” şeklinde kutucuklarda

verilen kelimelerden yararlanarak krokideki yönlerle ilgili cümleler kurulması istenilmiştir. Fakat –a yönelme eki ve –dan çıkma eki -dan kelime olarak sayılmıştır.

88. sayfa yazma başlığı altında “ikinci, ilerisinde, sap, yol, dosdoğru, boyunca, ilerle, gerisinde, dümdüz, 200 metre, sağa, sonra, istasyonun, dön, yürü, karşıya, ışıklardan sonra, karşısında, burası, geç, sola, bu yoldan, git, çok, yukarı, sap, kavşaktan, uzak değil” sözcükleri kullanılarak cümleler oluşturulması istenilmiştir.

98. sayfada yazma bölümü başlığı altında “kalabalık, ucuz, uzun, güzel, zor, büyük, lezzetli, şişman, güçlü, yavaş, küçük, akıllı” sözcüklerinin kullanılarak cümle kurulması istenilmiştir.

110. sayfada konuşma başlığı altında şimdi , demin , az önce , az sonra, birazdan , ardından , daha sonra , -den beri , -dan sonra , -dan önce” ifadelerinin cümle içinde kullanılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “şimdi, demin, az önce, az sonra, birazdan, ardından, daha sonra” şeklindedir.

Resim 4.7. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Cümle Kurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) Yukarıdaki mesleklerle ilgili örnekteki gibi cümleler kurunuz.

Örnek: Garson lokantada çalışır. Müşterilere servis yapar.

Diyalog

8. sayfada konuşma başlığı altında “Sayılar” etkinliğinde verilen sayılardan diyalog oluşturulması istenilmiştir. Verilen sayılar hem rakamla hem de yazıyla gösterilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ sıfır, on, on bir, on iki, on üç, on dört, on beş, on altı, on yedi, on sekiz, on dokuz, yirmi, otuz, kırk, elli, altmış, yetmiş, seksen, doksan, yüz, bin, bir milyon” şeklindedir.

33. sayfada anlama başlığı altında ana yemek, çorbalar ve salataların olduğu bir menü verilmiştir. Bu menüden hareketle diyalogun doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “mantı, çoban kavurma, etli türlü, tas kebabı, sebze çorbası, tarhana, domates çorbası, ezogelin; çoban salata, yeşil salata, mevsim salata; su, gazoz, şalgam suyu, soda; ırmık tatlısı, dondurma, baklava” şeklindedir.

39. sayfada yazma başlığı altında verilen diyalogda verilen boşluklara “sor- , dön- , hava, beden, pahalı, hoş, manto, yabancı, giy- , ucuz, vitrin, fiyat, indirim, alışveriş” şeklinde verilen sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

43 sayfada verilen sözcüklerden hareketle bir hasta-doktor diyalogu yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan kelimeler “midesi bulan-, başı dön-, başı ağrı-, karnı ağrı-, bayıl-, ayıl-, tedavi ol-, muayene ol-, merak et-, hastalan-, ziyaret et-, kaşın-, öksür-, iyileş-, ilaç, eczane, kullan- şeklindedir.

47. sayfada anlama başlığı altında bir diyalog verilmiştir. Diyalogda boş bırakılan yerlere “bilet, kimlik, için, gitmek istiyorum, yardım, çıkışa” şeklinde verilen sözcüklerin yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ bilet, kimlik, için, gitmek iste- , yardım, çıkış” şeklindedir.

75. sayfada konuşma başlığı altında “ şarj etmek, batarya takmak, menüye girmek, mesaj göndermek, sessize almak, titreşime almak, rehber kaydetmek, rehberden silmek” sözcük gruplarıyla bir diyalog oluşturulması istenilmiştir.

80 sayfada boşluklar bırakılmış bir diyaloga yer verilmiştir. Boşluklara “boyunca, dümdüz, tarif, sola dön- , dön-” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 4.8. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Diyalog ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) Kutucuktaki kelimelerden yararlanınız. “Doktor- hasta” diyalogu yazınız.

midesi bulan-, başı dön-, başı ağrı-, karnı ağrı-, bayıl-, ayıl-, tedavi ol-, muayene ol-, merak et-, hastalan-, ziyaret et-, kaşın-, öksür-, iyileş-, ilaç, eczane, kullan-
--

Doktor :

Hasta :

Doktor :

Hasta :

Doktor :

Hasta :

Doktor :

Gruplama

35. sayfada yazma bölümü başlığı altında sebze, meyve ve içeceklerden oluşan karışık sözcükler verilmiştir. Verilen sözcüklerin sebze, meyve ve içecek kategorisinde gruplanması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “elma, havuç, çay, muz, limonata, karpuz, domates şeftali suyu mandalina patates, Türk kahvesi, ıspanak, nar, patlıcan, su, çilek, fasulye, süt, portakal - ayran, maydanoz, soda, biber, kavun, mantar, gazoz, armut, sıcak, çikolata, soğan ve üzüm” şeklindedir.

57. sayfada konuşma başlığı altında meyveler, sebzeler, kahvaltılıklar, et ürünleri ve abur cubur başlıkları verilmiştir. Verilen başlıkların altına ilgili sözcüklerin yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “salatalık, kaymak, patlıcan, sakız, peynir, muz, yumurta, çilek, karpuz, ekmek, reçel, balık, fasulye, kavun, karnabahar, armut, bisküvi, şeftali, tavuk, kayısı, sucuk, erik, kiraz, mandalina, üzüm, domates, portakal, soğan, çikolata, biber, kabak, elma marul, et, salam, sosis, zeytin, bal, patates, süt, tereyağı, şeker, cips ” şeklindedir.

Resim 4.9. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Gruplama ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

A) Aşağıdaki kelimeleri uygun kutucuklara yerleştiriniz.

salatalık kaymak patlıcan sakız peynir muz yumurta çilek karpuz ekmek reçel	balık fasulye kavun karnabahar armut bisküvi şeftali tavuk kayısı sucuk erik	kiraz mandalina üzüm domates portakal soğan çikolata biber kabak elma marul	let salam sosis zeytin bal patates süt tereyağ şeker cips
---	--	---	--

meyveler

sebzeler

kahvaltılık

et ürünleri

abur cubur

İlişkilendirme

53. sayfada okuma bölümü başlığı altında sözcüklerle ilgili cümlelere yer verilmiştir. Sözcük ve sözcük gruplarının ilişkili oldukları açıklama ile eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ park, sinema, okul yolu, bütün kapalı mekânlar: kafe, restoran, hastane, müze” şeklindedir.

55. sayfada anonsların nerede yapıldığına dair açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamanın altına anonsun hangi mekânda yapıldığı yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ havaalanı, hastane, sinema, uçak, gemi” şeklindedir.

55. sayfada yazma başlığı altında birtakım sosyal mekânlarla ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamaların yanına ilişkili sözcüğün yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ sinema, futbol sahası, spor salonu, yabancı dil kursu, restoran, alışveriş merkezi, berber, hastane, eczane” şeklindedir.

Resim 4.10. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı İlişkilendirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

OKUMA

A) Aşağıdaki ifadeleri uygun yerlerle eşleştiriniz.

- a) Park
- b) Sinema
- c) Okul yolu
- ç) Bütün kapalı mekânlar: kafe, restoran, hastane...
- d) Müze

1. (...) Fotoğraf çekmek yasaktır.
2. (...) Lütfen çimlere basmayınız.
3. (...) Yavaş ve dikkatli geçin.
4. (...) Sigara içmek yasaktır.
5. (...) Lütfen telefonlarınızı kapatınız.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

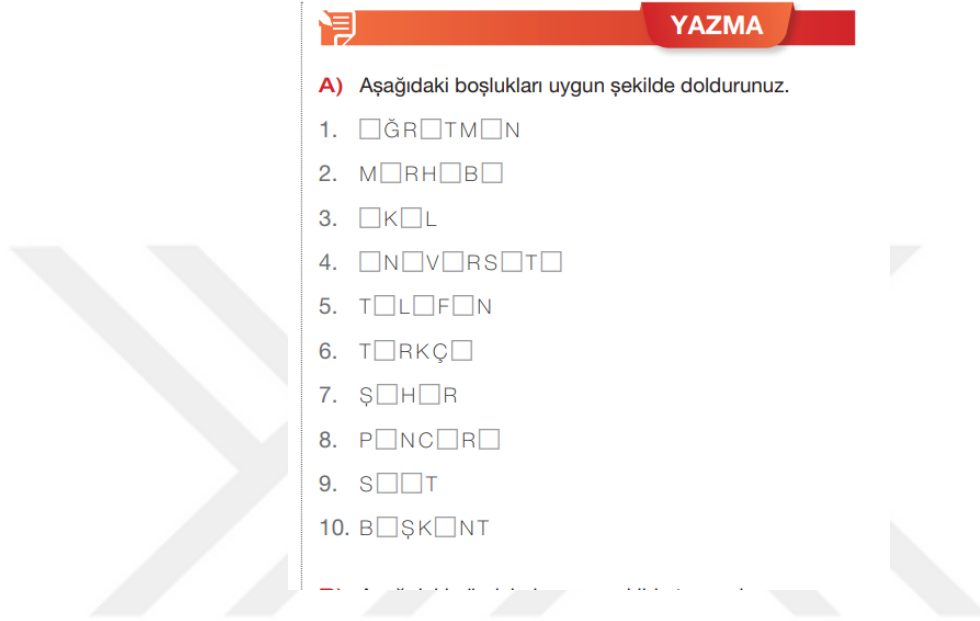
Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

8. sayfada yazma başlığı altında harfleri eksik olarak verilen sözcüklerin tamamlanması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “öğretmen, merhaba, okul, üniversite, telefon, Türkçe, şehir, pencere, saat, başkent” şeklindedir.

Resim 4.11. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Bulmaca ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Anlam Analizi

14. sayfada başlığı altında verilen kelimelerin hangi isimlerle kullanıldığının işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “uzun, boy, şişman, kilo, orta, boy, dalgalı, saç, zayıf, siyah, sarışın, yeşil, esmer, kısa, kumral, mavi, düz, ela, kahverengi, kıvrıkcık” şeklindedir.

41. sayfada anlama bölümü başlığı altında verilen isimlerin hangi fiillerle kullanıldığının işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “diş, mide, karın, kulak, burun, boğaz, sırt, bel, kemik, ayak, kol, boyun, ağrımak, bulanmak, tıkanmak, kırılmak, çınlamak, dönmek, tutulmak, akma” şeklindedir.

Resim 4.12. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Anlam Analizi ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) Aşağıdaki kelimeler hangi isimlerle kullanılır?
İşaretleyiniz.

	boy	kilo	ten rengi	saç	göz
uzun					
şişman					
orta					
dalgali					
zayıf					
siyah					
sarı					
yeşil					
esmer					
kısa					
kumral					
mavi					
düz					
ela					
kahverengi					
kıvrık					

Birleştirilmiş Yöntem

6. sayfada konuşma başlığı altında “Bu Nedir?” etkinliğinde sınıftaki eşyalar numaralandırılarak gösterilmiştir. Görselde gösterilen eşyalarla ilgili diyalog oluşturulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve diyalog yoluyla sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “perde, pencere, tahta, sıra, öğretmen masası, okul çantası, kitap, kalem, kalemтіраш, kapı, harita, saat” şeklindedir.

11. sayfada konuşma başlığı altında “Kim Ne Yapıyor? Adlı etkinlikte görselleri verilen mesleklerle ilgili diyalogların oluşturulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve diyalog ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “doktor, trafik polisi, öğretmen, tamirci, çiçekçi” şeklindedir.

12. sayfada konuşma başlığı altında bir aile ağacı görseline yer verilmiştir. Verilen soy ağacına göre cümleler kurulması istenilmiştir. Öğretilmesi istenilen sözcükler “anne, teyze, babaanne, baba, amca, kardeş, anneanne, hala, torun, dayı, dede ve evlat/çocuk” şeklindedir.

17. sayfada dinleme başlığı altında görselde gösterilen fiziksel özelliklerin dinlenenlere göre işaretlenmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte hem görsellerden

yararlanma hem de dinleme ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ uzun saç, ela göz, dalgalı saç, şişman dede, dağınık oda” şeklindedir.

15. sayfa anlama başlığı altında “mavi, dalgalı, sarışın, uzun, zayıf” sözcükleri verilmiştir. Bu sözcüklerin görsele uygun olacak şekilde boşluklara yerleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır.

17. sayfa yazma başlığı altında akrabalık bildiren sözcükler hakkında bilgiler verilmiştir. Açıklamaların karşısına ilişkili sözcüklerin yazılması ve bu sözcüklerin bulmaca içinde gösterilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte ilişkilendirme ve bulmaca ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ amca, kuzen, teyze, abla, annecanne, babacanne, yeğen, dayı, hala, dede” şeklindedir.

20. sayfada konuşma başlığı altında evin bölümlerini gösteren bir krokiye yer verilmiştir. Görsellerden yararlanarak evin bölümlerinin anlatılması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “yatak odası, banyo, tuvalet, salon, oturma odası, mutfak” şeklindedir.

27. sayfada anlama başlığı altında mevsim görsellerine ve ay isimlerine yer verilmiştir. Bu mevsimlerin cümlelerdeki boşluklara yerleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma yöntemi bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ilkbahar, yaz, sonbahar, kış; ocak, şubat, mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık” şeklindedir.

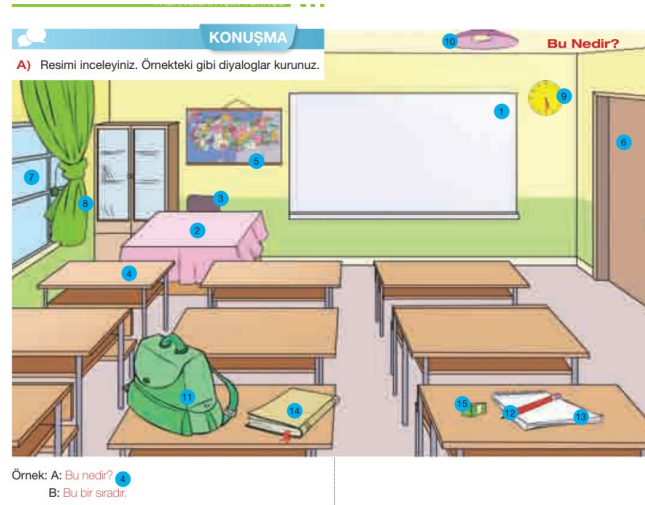
29. sayfa anlama başlığı altında birtakım faaliyetlere ait görseller ve bunları yapılma zamanı verilmiştir. Verilen faaliyet ve yapılma günleriyle ilgili cümlelerin yazılması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “ spor, tiyatro, kütüphane, Türkçe dersi, sınav, doğum günü partisi, dinlenme, pazar, pazartesi, salı çarşamba, perşembe, cuma” şeklindedir.

34. sayfada konuşma bölümü başlığı altında birtakım yiyecek ve içecek isim ve görsellerine yer verilmiştir. Verilen sözcüklerle cümleler kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma, gruplama ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “2 tane ekmek, 1 kalıp peynir, 1 koli yumurta, yarım kilo et, 1 kilo domates, 2 kilo elma; 1 bardak çay, 1 şişe süt, 1 kase çorba, 1 kutu meyve suyu, 1 fincan kahve” şeklindedir.

69. sayfada yazma başlığı altında birtakım eylemlerle ilgili görsellere yer verilmiştir. Bu görsellerde yapılan işlerle ilgili cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “uyanmak, kahvaltı yapmak işe gitmek, öğle yemeği yemek, para çekmek” şeklindedir.

102. sayfada konuşma başlığı altında spor dallarına ait görseller verilmiştir. Öğrencilerden hangi spor dalı ile uğraştıkları sorulmuştur. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ Futbol, Basketbol, Tenis, Atletizm, Yüzme, Kayak, Voleybol, Hentbol, Karate, Boks, Buz Pateni, Jimnastik, Golf, Eskrim, Bisiklet” şeklindedir

Resim 4.13. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Tablo 4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	iç , ara/orta , alt , üst , yan (s. 20)
	hızlı tren, uçak, gemi, kamyon, tır, ambulans, itfaiye, metro, motosiklet, bisiklet (s. 21)
Eşleştirme	Korkmuş, yorgun, üzgün, heyecanlı, mutlu , şaşkın (şaşırmış (s. 15)
	Komik, sinirli, mutlu, üzgün, güler yüzlü, düşünceli, utangaç , şaşkın (s. 15)
	baş (kafa), kaş, yüz, bilek, burun, el, saç, ağız, parmak, boyun, boğaz, sırt, kulak, göğüs, göz, kalça, ayak, dirsek, diz, bel, kol, omuz, bacak , topuk (s. 15)
	siyah, yeşil, sarı, pembe, kahverengi, turuncu, beyaz, mavi , mor (s. 16)
	metro istasyonu, yurt, lokanta, postane, hastane, kütüphane, otel, karakol, pastane, market, banka, terminal (otagar), havaalanı, tren garı (gar) , eczane (s. 19)
Boşluk Doldurma	başkent, bahçe, konser, kapı, ad, iş, üniversite ile, yurt, elbise (s. 13)
	zayıf, şehir, var, abla, mutlu, arkadaş, öğretmen, sanatçı, oku- , Ankara (s. 13)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	jeton, cadde, uçak, orman, örnek, ışık, iğne, anne elma, askı, duvar, yağmur, tahta, okul, öğrenci, resim, sınıf, dosya, defter, tatil, sınav, pasta, üniversite , sandalye (s. 9)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	başkent, şehir, kale, kule, cami, park, deniz, orman, manzara, göl, ırmak, hava, gürültü, تنها, sakin, sessiz, dağ, eğlenceli, müze, güzel, kalabalık, ünlü, küçük, büyük (s. 9)
	salon, mutfak, banyo, yatak odası, çalışma odası, koridor, oturma odası, çocuk odası, tuvalet, kiler, balkon, teras, merdiven, yangın merdiveni, koltuk çekyat, yatak, masa, elbise dolabı, sandalye, vazo, sehpa, mobilya, perde, halı, buzdolabı, çamaşır makinesi, bulaşık makinesi, fırın, bilgisayar, televizyon, ocak, vestiyer, bahçe, garaj, müstakil ev, apartman, daire, otopark, asansör, park; alt, üst, sağ, sol, ön, arka, iç, dış, ileri, geri, aşağı, yukarı, ara, köşe, karşı, yan, orta, kenar, çapraz , bitişik (s. 21)
	kuzey, kuzeydoğu, kuzeybatı, güney, güneydoğu, güneybatı, doğu, batı (s. 23)
Cümle Kurma	Türkiye, Almanya, Rusya, Tanzanya, Fransa, İngiltere, Moğolistan, Bosna Hersek, Kırgızistan, Kazakistan; Türk, Alman, Rus, Tanzanyalı, Fransız, İngiliz, Moğol, Boşnak, Kırgız; Türkçe Almanca, Rusça, Svahilice, Fransızca, İngilizce, Moğolca, Boşnakça, Kırgız Türkçesi , Kazak Türkçesi (s. 7)
	garson, lokanta, servis yap-, kasap, sat-, et kes-, şoför, yol , araba kullan- (s. 12)

Diyalog	sıfır, on , on bir , on iki , on üç , on dört , on beş , on altı , on yedi , on sekiz , on dokuz , yirmi , otuz , kırk , elli , altmış , yetmiş , seksen , doksan , yüz , bin , bir milyon (s. 8)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	öğretmen, merhaba, okul, üniversite, telefon, Türkçe, şehir, pencere, saat, başkent (s. 8)
Anlam Analizi	uzun, boy, şişman, kilo, orta, boy, dalgalı, saç, zayıf, siyah, sarışın, yeşil, esmer, kısa, kumral, mavi, düz, ela, kahverengi, kıvrık (s. 14)
Birleştirilmiş Yöntem	perde, pencere, tahta, sıra, öğretmen masası, okul çantası, kitap, kalem, kalemtraş, kapı, harita, saat (s. 6)
	doktor, trafik polisi, öğretmen, tamirci, çiçekçi (s. 11)
	anne, teyze, babaanne, baba, amca, kardeş, anneanne, hala, torun, dayı, dede , evlat/çocuk (s. 12)
	mavi, dalgalı, sarışın, uzun, zayıf (s. 15)
	amca, kuzen, teyze, abla, anneanne, babaanne, yeğen, dayı, hala, dede (s. 17)
	uzun saç, ela göz, dalgalı saç, şişman dede, dağınık oda (s. 17)
	yatak odası, banyo, tuvalet, salon, oturma odası, mutfak (s. 20)

Tablo 4.2. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	bisiklete binmek, resim çizmek, yürümek, yüzmek, uyumak, dinlenmek, piknik yapmak, araba kullanmak, dans etmek, temizlik yapmak, satranç oynamak, yemek yapmak, ütü yapmak, kitap okumak (s. 31)
	açık, kapalı, bulutlu, sisli, yağmurlu, karlı, rüzgârlı, fırtınalı, güneşli, nemli, kuru, sıcak, soğuk, ılık , serin (s. 39)
Eşleştirme	tenis, voleybol, kayak, sörf, su kayağı, tekvando, su topu, halter, hentbol, golf, atletizm, basketbol, binicilik, güreş, bisiklet, boks, jimnastik, buz hokeyi , eskrim , futbol , kürek , okçuluk , yelken , yüzme (s. 28)
	ayak bileği, kol, sırt, kalça, göğüs kafesi, dirsek, parmak, yanak, kaş, çene, burun, kirpik, ayak, el, kafa, topuk, diz, bacak, omuz, dudak, diş, kulak, alın , ağız , karın , baldır , baş parmak , bel , bilek , ayak parmağı (s. 41)
	midesi bulanmak , terlemek , başı ağrımak , üşümek , ateşi çıkmak , karnı ağrımak , başı dönmek , öksürmek (42)

Boşluk Doldurma	Her sabah, spor yap-, fırçala-, uyu-, yüz-, oynat (s. 27)
	ucuz, indirim, ikram et-, arzu, lezzetli (s. 33)
	liste, kasa, öde-, nakit, toplam (s. 37)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	Köşede ikinci, karşıya, dümdüz, sola (s. 31)
	kaç lira? , pahalı, nakit, indirim, yardımcı (s. 35)
	iyi, hasta, çalışkan, evet, asla, hayır, yarın, saat üçte, dün, lezzetli, tuzlu, tatlı, burnum, dış, baş (s. 43)
	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	uyan-, kahvaltı yap-, diş fırçala-, giyin-, çık-, yürü-, bin-, çalış-, konu-, dinle-, ye-, iç-, seyret-, oku-, yaz-, spor yap-, gez-, alışveriş yap-, banyo yap-, uyu- (s. 35)
Cümle Kurma	-
Diyalog	etli türlü, tas kebabı , sebze çorbası , tarhana , domates çorbası , ezogelin , çoban salata , yeşil salata (s. 33)
	sor-, dön-, hava, beden, pahalı, hoş, manto, yabancı, giy-, ucuz, vitrin, fiyat, indirim, alışveriş (s. 39)
	midesi bulan-, başı dön-, başı ağrı-, karnı ağrı-, bayıl-, ayıl-, tedavi ol-, muayene ol-, merak et-, hastalan-, ziyaret et-, kaşın-, öksür-, iyileş-, ilaç, eczane, kullan- (s. 43)
Gruplandırma	elma, havuç, çay, muz, limonata, karpuz, domates şeftali suyu, mandalina, patates, Türk kahvesi, ıspanak , nar , patlıcan , su , çilek , fasulye , süt , portakal - ayran , maydanoz , soda , biber , kavun , mantar , gazoz , armut , sıcak , çikolata , soğan , üzüm (s. 35)
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	diş, mide , karın , kulak , burun, boğaz, sırt, bel , kemik, ayak, kol , boyun, ağrımak, bulanmak, tıkanmak , kırılmak, çınlamak , dönmek, tutulmak , akma (s. 41)
Birleştirilmiş Yöntem	ilkbahar, yaz, sonbahar, kış; ocak, şubat, mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım, aralık (s. 27)
	spor, tiyatro, kütüphane, Türkçe dersi, sınav, doğum günü partisi, dinlenme, pazar, pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma (s. 29)
	2 tane ekmek, 1 kalıp peynir, 1 koli yumurta, yarım kilo et, 1 kilo domates, 2 kilo elma; 1 bardak çay, 1 şişe süt, 1 kase çorba, 1 kutu meyve suyu, 1 fincan kahve (s. 34)

Tablo 4.3. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	pilot, taksi şoförü, hostes, makinist, kaptan , otobüs şoförü (s. 47)
	diş fırçası, ceket, fotoğraf makinesi, şapka, ayakkabı , gözlük , Kitap , terlik , havlu (s. 48)
Eşleştirme	biniş, dönüş, çıkış, varış saati (s. 47)
	Havaalanı, Cami, Acil çıkış, Lokanta, Otobüs durağı, Eczane, Tren istasyonu, Postane, Hastane (s. 54)
	üretim, içinde, taze, tatlı, son, var, bayat, yok , acı , tüketim , dışında , ilk (s. 56)
	Kola, ayran, ilaç, dondurma, Kolonya (s. 58)
	makarna, patates, kibrit, ekmek, su, kilo, şişe, adet, kutu, paket (s. 58)
Boşluk Doldurma	güvenlik kontrolü, iniş, kalkış, pasaport kontrolü, aktarma (s. 48)
	son, -mak iste-, giriş , terminal, peron (s. 48)
	neler, uyarı, dikkat, son kullanma (s. 56)
	kayna- , demle- , kızart- , soy- sık- , pişir- , doğra (s. 58)
	kola, ayran, ilaç, dondurma, kolonya (s. 58)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	terminal /otogar, metro, uçak, otobüs, gar, havaalanı (s. 49)
	süpermarket, stadyum, kütüphane, alışveriş merkezi, piknik (s. 55)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	bilet, kimlik , için, gitmek iste- , yardım, çıkış (s. 47)
Gruplandırma	salatalık, kaymak, patlıcan, sakız, peynir, muz, yumurta, çilek, karpuz, ekmek, reçel, balık, fasulye, kavun, karnabahar, armut, bisküvi, şeftali, tavuk, kayısı, sucuk, erik, kiraz, mandalina, üzüm, domates, portakal, soğan, çikolata, biber, kabak, elma, marul, et, salam, sosis, zeytin, bal, patates, süt, tereyağı, şeker, cips (s. 57)
İlişkilendirme	park, sinema, okul yolu, bütün kapalı mekânlar: kafe, restoran, hastane, müze (s. 53)
	havaalanı, hastane, sinema, uçak, gemi (s. 55)
	sinema, futbol sahası, spor salonu, yabancı dil kursu, restoran, alışveriş merkezi, berber, hastane, eczane (s. 55)
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	kasa, fare, ekran, yazıcı, hoparlör, klavye (s. 65)
	aç, yazdır, gönder, farklı kaydet, kaydet, hazırla (65)
	Günaydın, iyi günler, iyi geceler, iyi geceler, iyi uykular, tatlı rüyalar (s. 67)
Eşleştirme	Şifre değiştirme, borç ödeme, para çekme, döviz bozdurma, cep telefonuna para yükleme (s. 66)
	Kahvaltı yapmak, öğle yemeği yemek, akşam yemeği yemek (s. 68)
	Çok sıcak, güneşli, açık, serin, bulutlu, rüzgârlı, soğuk, karlı buzlu, yağmurlu, ılık, yeşil, sonbahar, kış, ilkbahar, yaz (s. 72)
	sola dönmek, merdivenlerden çıkmak, dümdüz ilerlemek, dosdoğru yürümek (s. 79)
Boşluk Doldurma	bozdur-, çek-, al-, öde (s. 68)
	sonbahar, dört, kış, ilkbahar, haziran, temmuz, ağustos (s. 73)
	çık-, dökül-, kuru, çiçek aç-, meyve ver- (s. 73)
	sessize almak, rehberden silmek, şarj etmek, mesaj alma (s. 75)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	banka, hoş geldiniz, kart işlemleri, şifre işlemleri, başvuru, kampanya (s. 69)
	sarı, ilkbahar, yaz baba, beyaz (s. 73)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	banka, para çekme, burs, gişe görevlisi , arkadaş, lokanta, akşam yemeği (s. 68)
Cümle Kurma	bilgisayar, teknoloji, faydalı, zararlı, kolay, zor, iletişim, sağla-, hızlı, yavaş (s. 64)
Diyalog	şarj etmek, batarya takmak, menüye girmek, mesaj göndermek, sessize almak, titreşime almak, rehber kaydetmek, rehberden silmek (s. 75)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	uyanmak, kahvaltı yapmak, işe gitmek, öğle yemeği yemek, para çekmek (s. 69)

Tablo 4.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	sola dönmek, merdivenlerden çıkmak, dümdüz yürümek, dosdoğru ilerlemek (s. 79)
Boşluk Doldurma	boyunca, dön, dümdüz, tarif, sola dön (s. 80)
	uzak, ilerle, son, taraf, aşağı, düz, üst (s. 85)
	kavşak, köşe, ışıklar, sokak, sağ, sol, düz, birinci, ikinci, dön-, yürü, ilerle (s. 85)
	uzak, bozuk, dünden beri, tarif et-, sağ ol (s. 89)
	devam et-, sür-, ver-, dön-, dur- (s. 92)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	köy, kasaba, şehir, küçük, büyük, modern, eski, yeni, kalabalık, تنها, sakin, bahçe, deniz, ırmak, otobüs, minibüs, otomobil, müstakil, apartman, daire, geniş, dar, yaşamak, oturmak, mesafe, uzak, yakın, kolay, zor, eğlenceli, sıkıcı, yanında, etrafında, karşısında, deniz kenarı, merkez, şehir dışı, pansiyon, yurt (s. 87)
	küçük, büyük, eski, yeni, merkez, kasaba, deniz kenarı, ırmak, okul, müstakil ev, bahçe, koyun, tavuk, inek, temiz hava, yaşamak, oturmak, ağaç, beslemek, uzak, yakın, mesafe, uzaklık, yetiştirmek, ahır, doğal, tarla, çalışmak, erken kalkmak, meyve, sebze, ata binmek, dağa tırmanmak, hayat başlamak, yüzmek, taze yumurta, inek sağmak, dinlenmek; villa, apartman dairesi, modern, kalabalık, kirli hava, fabrika, otomobil, otobüs, taksi, şehir dışı, merkez, alışveriş merkezi, banka, geniş, dar, aydınlık, karanlık, trafik, yoğun, sinema, tiyatro, eğlence merkezleri, para kazanmak, hastane, spor salonu (s. 88)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	Kavşak, köşe, ışıklar, sokak, sağ, sol, düz birinci, ikinci, dön-, yürü, ilerle- (s. 85)
	ikinci, ilerisinde, sap, yol, dosdoğru, boyunca, ilerle, gerisinde, dümdüz, 200 metre, sağa, sonra, istasyonun, dön, yürü, karşıya, ışıklardan sonra, karşısında, burası, geç, sola, bu yoldan, git, çok, yukarı, sap, kavşaktan, uzak değil (s. 88)
Diyalog	boyunca, dümdüz, tarif, sola dön-, dön- (s. 80)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.6. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabı 6. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	esnemek, hapşirmek, kaşınmak, öksürmek (s. 101)
	sinirli (asabi, kızgın) , endişeli, güler yüzlü, korkak, şaşkın, utangaç, kibirli (gururlu) (s. 109)
Boşluk Doldurma	duş al, elleri yıka, kitap oku, para çek, ara, valiz, hazır, dış fırçala, eve git, balayına git, ders çalış (s. 103)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	Çiçek, ziyaret et, kalabalık, Geçmiş olsun! , süre, sessiz, hastane, yatak, hasta (s. 102)
	beğen- , nefret et-, hoşlan, sev- , tercih et- , bayıl, sabah, akşam, hafta sonu, gece, öğlen, hafta içi (s. 106)
Yazılı Anlatımda Kullanma	sıkıcı, yorucu, eğlenceli, keyifli, iyi, kötü, güzel, kolay, yararlı, rahat, önemli, zevkli, muhteşem, çirkin, ilginç, sıra dışı, berbat, harika, korkunç, mükemmel, zor (s. 110)
Cümle Kurma	kalabalık, ucuz, uzun, güzel, zor, büyük, lezzetli, şişman, güçlü, yavaş, küçük, akıllı (s. 98)
	şimdi, demin, az önce, az sonra, birazdan, ardından, daha sonra (s. 110)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	Futbol, Basketbol, Tenis, Atletizm, Yüzme, Kayak, Voleybol, Hentbol, Karate, Boks, Buz Pateni, Jimnastik, Golf, Eskrim, Bisiklet (s. 102)

Tablo 4.7. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Bölüm Adı	Etkinlik Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi Sayısı		Sözcük Sayısı
1. BÖLÜM	Merhaba	49	25	9, 96	358
2. BÖLÜM	Nerede? Ne Zaman? Nasıl?	47	20	7, 97	282
3. BÖLÜM	Dikkat!	38	19	7, 57	160
4. BÖLÜM	Teknik İşlemler	43	17	6, 77	106
5. BÖLÜM	Nasıl Giderim?	36	11	4, 38	184
6. BÖLÜM	İletişim Kuruyorum	38	9	3, 59	98
TOPLAM	6	251	101	40, 24	1188

Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretimi A1 ders kitabı 6 bölümde toplam 251 etkinliğe yer verilmiş, bu etkinliklerin 101 (40, 24) tanesinde sözcük öğretim yöntemi kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 1188'dir Bölümler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde en fazla sözcük öğretim yöntemi 1. bölümde (Merhaba) iken, en az sözcük öğretimi 6. bölümde (İletişim Kuruyorum) kullanılmıştır.

Tablo 4.8. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	77
Eşleştirme	207
Boşluk Doldurma	127
Çağırışım	0
Sözlük Kullanma	0
Dinleme	71
Okuma	0
Sözlü Anlatımda Kullanma	123
Yazılı Anlatımda Kullanma	141
Cümle Kurma	106
Diyalog	79
Gruplandırma	74
İlişkilendirme	18
Tahmin Etme	0
Sözcük Türetme	0
Müzik	0
Oyun	0
Bulmaca	10
Anlam Analizi	40
Birleştirilmiş Yöntem	115
Toplam	1188

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında toplam 1188 sözcüğün öğretilmesi amaçlanmıştır. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı yöntem, eşleştirme iken en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı yöntem bulmacadır.

Tablo 4.9. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Görsellerden Yararlanma	9	8, 91
Eşleştirme	20	19, 80
Boşluk Doldurma	20	19, 80
Çağrışım	0	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	8	7, 92
Okuma	0	0
Sözlü Anlatımda Kullanma	4	3, 96
Yazılı Anlatımda Kullanma	6	5, 94
Cümle Kurma	7	6, 93
Diyalog	7	6, 93
Gruplandırma	2	1, 98
İlişkilendirme	3	2, 97
Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	1	0, 99
Anlam Analizi	2	1, 96
Birleştirilmiş Yöntem	12	11, 88

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 ders kitabında yedi sözcük öğretim yönteminin (çağrışım, sözlük kullanma, okuma, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun,) hiç kullanılmadığı edilmiştir. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi 20 (%19, 80) kere kullanılan boşluk doldurma ve eşleştirme yöntemi iken, en az kullanılan kelime öğretim yöntemi 1 (%0, 99) kere kullanılan bulmaca yöntemidir. Diğer yöntemlerin kullanım sıklıkları ise, görsellerden yararlanma 9 (%8, 91) , dinleme 8 (%7, 92) , sözlü anlatımda kullanma 4 (%3, 96) , yazılı anlatımda kullanma 6 (%5, 94) , cümle kurma 7 (%6, 93) , diyalog 7 (%6, 93) , gruplandırma 2 (%1, 98) , ilişkilendirme 3 (%2, 97) , birleştirilmiş yöntem 12 (%11, 88)'dir.

4.2. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

5. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin eş anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “işitme, otomobil, ihtiyaç, kıyafet, milli, gereksinim, elbise, araba, duyma, ulusal” şeklindedir.

18. sayfada yazma başlığı altında spor etkinlikleri ve fiillerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ basketbol oynamak, havuzda yüzmek, paraşütle atlamak, bisiklete binmek, dağa tırmanmak, kayak yapmak” şeklindedir.

36. sayfada konuşma başlığı altında spor dallarının uygun görsellerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “yüzme, boks, güreş, buz pateni, buz hokeyi, futbol, basketbol, voleybol, hentbol, tenis, masa tenisi, karate, halter, kayak, sörf, golf, yelken, eskrim, okçuluk, jimnastik, binicilik, atletizm, kano, kürek” şeklindedir.

41. sayfada anlama başlığı altında “tanıtım, kahvaltıdan, yedinci, ayrıntılı, bilim” sözcükleri ve “ bilgi, sayfa, insanları, sonra, ekibi” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ tanıtım ekibi, yedinci sayfa, kahvaltıdan sonra, ayrıntılı bilgi, bilim insanı” şeklindedir.

41. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin zıt anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “önce, küçük, ver- , kısa, hep, yakın, gel- , hafta içi, git- , uzun, uzak, büyük, hafta sonu, sonra, al-, hiç” şeklindedir.

45. sayfada anlama başlığı altında “yaşama, şoför, lise, başvuru, resim” sözcüklerinin “diploması, tarihi, keyfi, kursu, koltuğu “ sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ yaşama keyfi, şoför koltuğu, lise diploması, başvuru tarihi, resim kursu” şeklindedir.

45. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin zıt anlamlarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “var, bin- , usta, otur- , aşağı, acemi, yukarı, yok, in- , kalk” şeklindedir.

46. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerin fiillerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “gitar çalmak, satranç oynamak, resim yapmak, örgü örmek, dans etmek, fotoğraf çekmek, minyatür boyamak, takı tasarlamak” şeklindedir.

49. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcüklerin zıt anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “çok, kolay, arka, iç, gidiş, sabah, dış, dönüş, az, akşam, ön, zor” şeklindedir.

50. sayfada “yol, dinlenme, hareket, konaklama, buluşma, akşam, İstanbul, gezi, el, Nemrut, sinema, Ankara” sözcüklerinin saat, nokta, yemek, güzergâh, yol, ilan, gezi, broşür, yer, afiş, heykel, tesis” sözcükleriyle eşleştirilip isim tamlamaları oluşturulması istenilmiştir. Burada amaç isim tamlamalarını öğretmek olduğundan sözcük öğretimine dahil edilmemiştir.

53. sayfada anlama başlığı altında “ yardım, kabul, kumaş, teslim, akşam” sözcüklerinin “ kataloğu, etmek, istemek, üzeri, etmek” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kumaş kataloğu, yardım etmek, kabul etmek, teslim etmek, akşamüzeri” şeklindedir.

53. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin zıt anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “hepsi, gergin, başla- , güzel, geniş, pahalı, gir- , çirkin, dar, hiçbiri, çık- , rahat, bitir, ucuz” şeklindedir.

63. sayfada anlama başlığı altında film türleri ve afişlerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “romantik film, savaş filmi, fantastik film, komedi filmi, macera filmi, korku filmi” şeklindedir.

81. sayfada anlama başlığı altında “uzun, deniz, doğal, altın, kahkaha, günümüz” sözcükleriyle “kural, hayat, ömür, şartları, at- , ürünleri” sözcüklerinin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “uzun ömür, deniz ürünleri, doğal hayat, altın kural, kahkaha atmak, günümüz şartları” şeklindedir.

89. sayfada anlama başlığı altında “milli, güzel, sakın, çadır, yürüyüş” sözcüklerinin doğa, yolu, kur- , park, manzara” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ milli park, güzel manzara, sakın manzara, çadır kur - , yürüyüş yolu” şeklindedir.

89. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin eş anlamlarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “doğa, olanak, gezi, sürekli, ulaşmak, seyahat, devamlı, tabiat, varmak, imkân” şeklindedir.

Resim 4.14. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Eşleştirme İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

B) Spor dallarını biliyor musunuz? Aşağıdaki sözcükleri uygun resimlerle eşleştiriniz.

yüzme	hentbol	eskrim
boks	tenis	okçuluk
güreş	masa tenisi	jimnastik
buz pateni	karate	binicilik
buz hokeyi	halter	atletizm
futbol	kayak	kano
basketbol	sörf	kürek
voleybol	golf	
	yelken	

Boşluk Doldurma

6. sayfada yazma başlığı altında paragraftaki boşluklara “hiç, hayat kurtarıyorum, doktoruyum, yorucu, en” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ hiç, hayat kurtarmak, ambulans doktoru, yorucu, en” şeklindedir.

6. sayfada yazma başlığı altında paragraftaki boşluklara “seyirciler, haber bültenimize, güzel, maaşı, zamlı” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “seyirci, haber bülteni, güzel, zamlı” şeklindedir.

18. sayfada yazma başlığı altında verilen cümlelerin uygun fiillerle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “koş- , yüz- , tırman- , oyna- , bin - , in- , yap - “ şeklindedir.

19. sayfada yazma başlığı altında boş bırakılan yerlere “-den hoşlan- , -den nefret et- , -i sev- -e bayıl-” sözcüklerinin getirilmesi istenilmiştir.

24. sayfada yazma başlığı altında verilen cümlelerin “yorgun, üzgün, şişman, keyifli, sıkıcı, kısa, mutlu, hasta, zayıf, uzun” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir.

29. sayfada yazma başlığı altında cümlede boş bırakılan yerlerin “sevgili, kıymetli, değerli sayın” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir.

42. sayfada yazma başlığı altında verilen boşluklara “al-, yağ- , yap-, gel- , geç kal-, yoğun, git-, çok, yap-, kaybet- , al-, yok, bitir-, lezzetli, git-, sev-” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

55. sayfada cümlelerde verilen boşlukların doldurulması istenilmiştir. Verilen cümlelerin tamamlanması için fikir olabilecek kelimeler verilmiştir. Bu etkinlikte amaç “ama fakat yalnız, ancak, ne var ki” sözcüklerinin anlam üzerindeki etkisini öğretmektir. Bu nedenle bu etkinlik sözcük öğretimine dahil edilmemiştir.

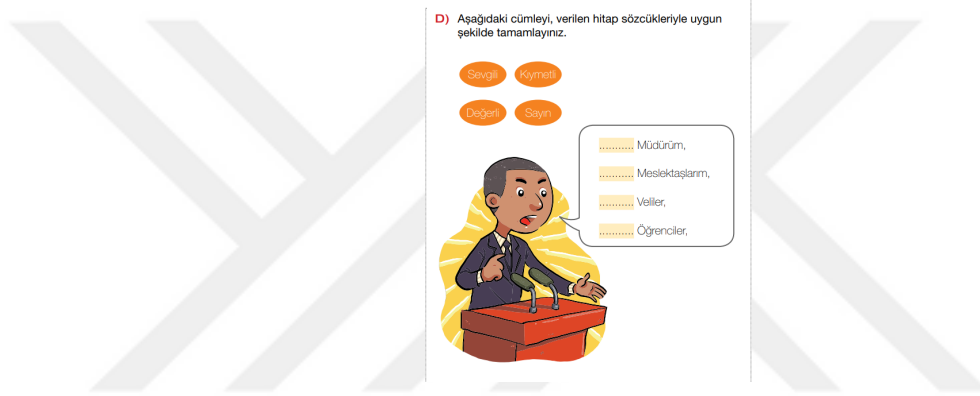
61. sayfada yazma başlığı altında paragrafta verilen boşluklara “selamlar, Türkler, değerli, olarak, sonra, yıl, özle- , şaşırt- , rica, misafir, mektup” sözcüklerinin getirilmesi istenilmiştir.

68. sayfada yazma başlığı altında paragrafta boş bırakılan yerlere “aradan, sonra, hâlâ, inan- , tekrar, eğer-, doğ- , bir gün, iste-“ sözcüklerinin getirilmesi istenilmiştir.

78. sayfada yazma başlığı altında cümlelerde boş bırakılan yerlere “diploma almak, plaket vermek, sertifika almak, kupa almak, ödül almak” sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

90. sayfada yazma başlığı altında boş bırakılan yerlere “dön, saat, sonra uğra-, için, birlikte, çünkü alışveriş, sabah, uyan-, şehir git-, ye-“ sözcüklerinin getirilmesi istenilmiştir.

Resim 4.15. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Boşluk Doldurma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

19. sayfada dinleme metninden hareketle boşlukların “ bence, tehlikeli, daha sakın, heyecan, harika” sözcükleri ile doldurulması istenilmiştir.

61. sayfada “İki Kardeş” adlı dinleme metninden hareketle boşlukların “beyaz, giydim, hem... hem, kırmızı ayakkabılarımı, dikkatli, bir daha, tabiki, özür dilerim” sözcük ve sözcük gruplarıyla doldurulması istenilmiştir.

69. sayfada Mustafa'nın Yaz Tatili" adlı dinleme metninden hareketle boşlukların "Mustafa, yaşındayım, tatilimi, olduktan sonra, neşeli, zevkli, her gün, meyve, hafta, ilk defa, tıraş, neredeyse, gelebildi, teyzem, herkes, hoşça" sözcüklerinin yerleştirilmesi istenilmiştir.

Okuma

8. sayfada anlama başlığı altında " İhsan Oktay Anar'ın Son Kitabı Çıktı" adlı metinden hareketle soruların yanıtlanması istenilmiştir. "Usta kalem" sözcük grubundaki "kalem" kelimesinin ne anlama geldiği sorulmuştur.

30. sayfada anlama başlığı altında metinde koyu renkli yazılmış "boş, sev- , git- , mutlu, dinlen-" sözcüklerinin zıt anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler "boş, sev- , git- , mutlu, dinlen- , yumuşak, dolu, nefret et- , gel- , üzgün, çalış- , sert" şeklindedir.

35. sayfada anlama başlığı altında "Sudaki Resimler" adlı okuma metni ile ilgili sorular sorulmuştur. "Benimle gel evlat" cümlesinde evlat sözcüğünün yerine getirilemeyecek sözcüğün hangisi olduğu sorulmuştur. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler "evlat, yavru, çocuk, oğul" şeklindedir.

35. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcük gruplarından yanlış olanın işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler " resim yapmak, resim çizmek, resim boyamak" şeklindedir.

Resim 4.16. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Okuma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

B) Metinde koyu renkte yazılmış kelimeleri zıt anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. boş	X	
2. sev-	X	
3. git-	X	
4. mutlu	X	
5. dinlen-	X	
6. yumuşak	X	

Sözlü Anlatımda Kullanma

6. sayfada konuşma başlığı altında öğrencilerden magazin, spor ve politika haberlerini niçin okunduklarını “ünlü, merak et-, hayat, eğlen-, ekonomi, kaza, gündem, takip et-, oku-, günlük olay, ilgilen-, takım tut-, futbol, voleybol, basketbol, erkek, kız, oyna-, yaşa-, nerede, kim, git-, özel hayat, politika, köşe yazarı” sözcüklerinden yararlanılarak anlatmaları istenilmiştir.

42. sayfada konuşma başlığı altında bir sergi veya sosyal/kültürel bir etkinliğin paylaşılması istenilmiştir. Sözlü anlatımda fikir olabilecek sözcük ve sözcük grubu listesi verilmiştir. Fikir olarak verilen sözcükler “resim sergisi, tiyatro, gösteri, dans gösterisi, şenlik, sinema, şiir dinletisi, konser, festival yarışma, şarkıcı, konferans, film izlemek, dans etmek, şarkı söylemek, afiş, ara, keyif, vakit geçirmek, alkış, beğeni, izleyici, dinlemek, şair, müzik, sahne, dekor, kostüm, hayran, bilet, imza günü, albüm, sanat galerisi, müze, fuar ziyaret etmek, tek kişilik gösteri, gişe, ziyaretçi” şeklindedir.

50. sayfada konuşma başlığı altında ülkenize/şehrinize gelen bir turiste farklı yerlere dair tavsiyelerin verilmesi istenilmiştir. Fikir olarak verilecek sözcükler “değişik, güzel, ilginç, tarihî, eski, dar, geniş, sokak, müze, kale, ev, konak, çeşme, cami, hamam, deniz, ırmak, dağ, yayla, park, göl, manzara, ulaşım saray, mağara, köşk, kaplıca, anıt mezar, türbe, keyifli, huzurlu, sağlıklı, sahil” şeklindedir.

54. sayfada konuşma başlığı altında “diş hekimi, çocuk doktoru, psikolog, avukat, veteriner, anaokulu öğretmeni” gibi meslekler verilmiştir. Öğrencilerden bir meslek seçmeleri ve kendilerine ofis ve eşya seçme konusunda nelere dikkat etmeleri gerektiğini anlatmaları istenmiştir. Anlatım yapılırken fikir olabilecek sözcükler “geniş, dar, aydınlık, mobilya, halı, perde, koltuk, kitaplık, kumaş, bekleme koltukları, toplantı masası, dolap, bilgisayar masası, sandalye, askılık, muayene odası, ilaç dolabı, top havuzu, çöp kutusu, yuvarlak masa, dikdörtgen masa, kare masa bank u tipi, masa yatak minderi, ayakkabılık, yazı tahtası” şeklindedir.

64. sayfa konuşma başlığı altında bir alışverişte nelere dikkat edilmesi gerektiği hakkında konulması istenilmiştir. Yararlanabilecek sözcükler kutucuk içinde verilmiştir. Verilen sözcükler “internet üzerinden alışveriş, telefonla alışveriş, TV’den alışveriş, alışveriş merkezi, fatura/fiş, kredi kartı, şifre, nakit ödeme, indirim, pazarlık yap-, güven, kalite” şeklindedir.

64. sayfada konuşma başlığı altında bir mesleğin çalışma koşulları hakkında bilgi verilmesi istenilmiştir. Yararlanabilecek sözcükler kutucuk içinde verilmiştir. Verilen sözcükler “tam zamanlı (tam gün) , yarı zamanlı (yarım gün) mesai, maaş, vardiya, mola ver- , özel sektör, çalışma saati, kamu, yıllık izin, rapor, hafta sonu tatili, dinlen-, tatil, müdür, işçi” şeklindedir.

78. sayfada konuşma başlığı altında bir alan seçilerek bu alanda ünlü ve başarılı olmuş bir kişi hakkında düşüncelerin paylaşılması istenilmiştir. Verilen alanlar “sinema, tiyatro, müzik, edebiyat, tıp, mimarlık, felsefe, matematik, resim, gazetecilik, yazarlık, uzay bilimleri” şeklindedir.

78. sayfada konuşma başlığı altında öğrencilerden ünlü olduklarını hayal etmeleri ve verilen bilgileri de kullanarak bir metin oluşturmaları istenilmiştir. Verilen bilgiler “öğretmenlik, veterinerlik, çiftçilik, itfaiyecilik; eğitim, öğretim, hayvan sağlığı, tarım, hayvancılık, yangın söndürme, kurtarma çalışmaları; okul, hayvan hastanesi (kliniği), tarla, olay yeri; yazı tahtası, kalem, kitap muayene aleti, ilaç, reçete, traktör, kazma, kürek, yangın söndürme aleti, yangın merdiveni, ilk yardım malzemeleri” şeklindedir.

Resim 4.17. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Sözlü Anlatımda Kullanma Yöntemi İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

B) Aşağıdaki alanlardan birini seçiniz. O alanda ünlü ve başarılı bir kişi hakkındaki düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

sinema	tiyatro	müzik
felsefe	matematik	resim
edebiyat	tıp	mimarlık
gazetecilik	yazarlık	uzay bilimleri

Yazılı Anlatımda Kullanma

10. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerin kullanılarak bir gazete haberi yazılması istenilmiştir. Verilen sözcükler “ uzun, zaman, gayret, başarı, çalış- , genç, zeki, yurt dışı, ödül, mutlu ol-kazan- , kaybet- , aile, arkadaş, öğretmen” şeklindedir.

37. sayfada yazma başlığı altında “ hafta sonu, göl, dağlar, olta, mangal, aile, piknik, top, balık, yüzmek” şeklindedir.

46. sayfada yazma başlığı altında “konser, imza günü, kurs, sergi” sözcük ve sözcük gruplarıyla afiş oluşturulması istenilmiştir.

91. sayfada yazma başlığı altında öğrencilerden bir tatil hayal ederek bir kompozisyon yazmaları istenilmiştir. Yararlanılabilecek kelimeler “hayal et- , tatil, tercih et - , seyret- , dinlen- , eğlen-, fotoğraf çek- , yürüyüş yap- , alışveriş yap- , merak et- , iste- , ile ilgilen- , zaman, vakit geçir- , kitap, müzik, arkadaş, yemek, tarihi eser, kültür, tekne, denize açıl - , dal- “ şeklindedir.

Resim 4.18. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

B) İçinde kutucuktaki kelimelerin de geçtiği bir gazete haberi yazınız.

uzun, zaman, gayret, başarı, çalış-, genç, zeki, yurt dışı,
ödül, mutlu ol-, kazan-, kaybet-, aile, arkadaş, öğretmen

Cümle Kurma

24. sayfada yazma başlığı altında “ resim yap- , futbol oyna- , dağa tırman- , koş- bisiklete bin- , araba kullan- “ sözcük grupları verilmiştir. Verilen sözcük gruplarıyla cümleler kurulması istenilmiştir.

37. sayfada yazma başlığı altında “boş zaman “yetenekli, nefret et- , birlikte, teslim al- , ilgi çekici, sabırsızlan- , gösteri, tedirgin, özle-“ sözcük ve sözcük gruplarıyla cümleler kurulması istenilmiştir.

43. sayfada yazma başlığı altında “-DAn önce, göstermek, -Dİktan sonra, dikkatini çekmek, göstermek, keşfetmek” şeklinde yapı ve sözcükler verilmiştir. Bu yapı ve sözcüklerin cümle içinde kullanılması istenilmiştir. Bu etkinlikte yapılar sözcük öğretimine dahil edilmemiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “göstermek, dikkatini çekmek, keşfetmek” şeklindedir.

55. sayfada yazma başlığı altında “Televizyon seyretmek, Konuşmak, Soru sormak, Cevap vermek, İçeri girmek, Dışarı çıkmak, Oturmak, Pencereyi açmak, Telefon etmek, Kapıyı kapatmak” sözcükleriyle isteme cümleleri kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte amaç dilbilgisi öğretimi olduğu için sözcük öğretimine dahil edilmemiştir.

61. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerle kurallı cümleler oluşturulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ol- , git- , nedeniyle, okula, yaşa- , kazan-, rahat, için, para, çok, yıl, büyü- , kreş, bu, ve, başla-, ye- , mide, ağrı- , yemek, çok” şeklindedir.

83. sayfada yazma başlığı altında “ öksürmek, yoğun çalışmak, çok, çünkü, ve, -mak için, sağlık, yaşamak, spor yapmak, şişman, yemek, dengesiz, beslenme, stres, görmek” sözcüklerinin kullanılarak sebep-sonuç cümleleri yazılması istenilmiştir. Bu etkinlikte amaç sebep-sonuç cümlelerini öğretmek olduğu için sözcük öğretimine dahil edilmemiştir.

Resim 4.19. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Cümle Kurma İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

The image shows a worksheet titled "YAZMA" (Writing) with a red header. Below the header, there is a section labeled "A) Aşağıdaki sözcükleri cümle içinde kullanınız." (Use the following words in a sentence). Below this, there is a list of words in blue boxes, each followed by a dotted line for writing:

- boş zaman
- yetenekli
- nefret et-
- birlikte
- teslim al-
- ilgi çekici
- sabırsızlan-
- göstere
- tedirgin
- öze-

Diyalog

31. sayfada konuşma başlığı altında kelime ve ifadelerin kullanılarak bir diyalog yazılması istenilmiştir. Sadece kelimeler sözcük öğretiminde dahil edilmiştir. Sözcükler “maç, satranç, tiyatro, sinema, konser, yemek, yarın, sonraki hafta, bu akşam, cumartesi, hafta sonu, bugün, oyna-, git-, ye-, yap-“ şeklindedir.

46. sayfada konuşma başlığı altında gitar kursuna gitmek isteyen bir kişinin babasını ikna etmesi için bir diyalog oluşturması istenilmiştir. Diyalog yazarken fikir olabilecek sözcükler “fotoğrafçılık, gitar, cam boyama, satranç, maket, resim, saz, keman,

minyatür, yüzme, kum sanatı, örgü, dil kursu, bilgisayar, diksiyon, takı tasarımı, hızlı okuma, dans, kürekçilik, , halk oyunları, piyano” şeklinde verilmiştir.

60. sayfada konuşma başlığı altında verilen kelimelerle bir diyalog oluşturulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “patron, bilgisayar, işçi, memur, mesai, ücret, sıkıcı, eğlenceli, tam gün, kamu, özel, iş bölümü, usta, fabrika, müdür” şeklindedir.

Resim 4.20. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı Diyalog İle Sözcük Öğretim Çalışması Örneği

B) Aşağıdaki kelimeleri kullanarak sınıf arkadaşlarınız ile diyaloglar oluşturunuz.

patron	bilgisayar	işçi
memur	mesai	ücret
sıkıcı	eğlenceli	tam gün
kamu	özel	iş bölümü
usta	fabrika	müdür

Murat : Ahmet nerelerdesin, görüşemiyoruz.

Ahmet : Evet, çünkü tam gün bir işe girdim. Çok yoğunum, ama burada daha fazla ücret alıyorum.

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

9. sayfada anlama başlığı altında “balık, yürüyüş, müzik, film, şarkı, kitap, top, gitar” sözcüklerinin dinlemek, söylemek, seyretmek, tutmak, oynamak, çalmak, yapmak, okumak” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Eşleştirilen sözcüklerle cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte sözcük öğretiminde eşleştirme ve cümle kurma yönteminden yararlanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük grupları “balık tutmak, yürüyüş yapmak, müzik dinlemek, film seyretmek, şarkı söylemek, kitap okumak, top oynamak, gitar çalmak” şeklindedir.

9. sayfada anlama başlığı altında “hayal, usta, farklı, yer” sözcüklerinin metne göre “kalem, al-, dünya, gücü” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte

eşleştirme ve okuma yöntemiyle sözcük öğretimi birlikte kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ hayal gücü, usta kalem, farklı dünya, yer almak” şeklindedir.

15. sayfada yazma başlığı altında Türkiye’nin farklı bölgelerinde yaşanan hava olaylarını öğretilmek istenilmiştir. Hava olayları ile ilgili görseller verilmiştir. Görsellerin altındaki cümlelerin doldurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve boşluk doldurma ile sözcük öğretimi yöntemi kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “yağmurlu, sıcak, güneşli, soğuk, karlı, ılık” şeklindedir.

17. sayfada anlama başlığı altında “ başarıya, madalya, rakibi, şampiyon” sözcüklerinin metne göre “kazanmak, olmak, imza atmak, yenmek” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve okuma ile sözcük öğretimi yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “başarıya imza atmak, madalya kazanmak, rakibi yenmek, şampiyon olmak” şeklindedir.

19. sayfada yazma başlığı altında “kazanmak, galibiyet, güçlü, başlangıç sözcüklerinin “yenilgi, kaybetmek, , bitiş, zayıf” gibi zıt anlamlarıyla eşleştirilmeleri istenilmiştir. Eşleştirilen sözcüklerin cümlelerde verilen boşluklara doldurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve boşluk doldurma ile sözcük öğretimi yöntemi bir arada kullanılmıştır.

28. sayfada kütüphane, tiyatro, banka, hastane gibi yerlerin görselleri verilmiştir. Araçların nereden geçtiğinin anlatılması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “Postane, Fuar alanı, Hava alanı, Kolej, Karakol, Üniversite, Hastane, Otogar, Alışveriş merkezi, Park, Tren garı, Stadyum, Tiyatro, Postane, Banka, Kütüphane, Üniversite, Kolej, Alışveriş merkezi, Park, Vergi dairesi, Üniversite, Tiyatro, Pazar” şeklindedir.

32. sayfada yazma başlığı altında “kitap, film, şarkı, spor, dağa, yürüyüş, sohbet, futbol, ders, piyano” ve sözcükleriyle yapmak, söylemek, okumak, oynamak, yapmak, etmek, tırmanmak, çalmak, seyretmek, yapmak” sözcükleriyle eşleştirilmesi

istenilmiştir. Sözcükler eşleştirildikten sonra oluşan sözcük gruplarıyla cümleler kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve cümle kurma yöntemi ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük grupları “kitap okumak, film seyretmek, şarkı söylemek, spor yapmak, dağa tırmanmak, yürüyüş yapmak, sohbet etmek, futbol oynamak, ders yapmak, piyona çalmak” şeklindedir.

32. sayfada konuşma başlığı altında görseller verilmiştir. Verilen görselde anlatılan sözcük gruplarıyla ilgili cümleler kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük grupları “ balık tutmak, örgü örmek, yemek yapmak, bisiklete binmek” şeklindedir.

33. sayfada yazma başlığı altında “müzik dinlemek, satranç oynamak, futbol oynamak, alışveriş yapmak, çiçek ekmek, ders çalışmak” sözcük grupları ile ilgili görseller verilmiştir. Sevilen faaliyetin görselinin altına üzgün emoji, sevilmeyen faaliyetin görselinin altına mutlu emoji konulmuştur. Emojilere göre sevilen ve sevilmeyen faaliyetlerle ilgili cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve cümle kurma yöntemi ile sözcük öğretim yöntemi bir arada kullanılmıştır.

37. sayfada yazma başlığı altında tiyatro, balıkçılık ve fotoğrafçılıkla ilgili görseller verilmiştir. Görsellerin altına ilgili sözcükler verilmiştir. Verilen sözcükler kullanılarak cümleler kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve cümle kurma ile sözcük öğretimi bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kostüm, sahne, tiyatro oyuncusu, oyun, balık, olta, deniz, balıkçı, fotoğraf, fotoğraf makinası, sokak, fotoğrafçı” şeklindedir.

42. sayfada konuşma başlığı altında fuarlara ait görseller verilmiştir. Görselleri verilen fuarlar hakkında konuşma yapılması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “moda fuarı, kitap fuarı, havacılık fuarı, teknoloji fuarı, otomobil fuarı, beyaz eşya fuarı, mobilya fuarı, gıda fuarı” şeklindedir.

50. sayfada konuşma başlığı altında “Nemrut Akarsu / Rafting Turizmi, Kış Turizmi, Mağara Turizmi, Av Turizmi, İnanç Turizmi, Yaz Turizmi” gibi sözcük gruplarının görsellerine yer verilmiştir. Hangi turizm şeklinin daha çekici olduğu hakkında konuşulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretimi yöntemi bir arada kullanılmıştır.

50. sayfada yazma başlığı altında verilen fotoğraf ve sözcüklerden yararlanarak bir metin oluşturulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve yazılı anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ilk önce, sonra, daha sonra , -madan önce, biraz sonra, dıktan sonra” şeklindedir.

68. sayfada yazma başlığı altında “ilk, gitar, futbol, boş, daha, vakit” sözcüklerinin geçir-, zaman, sonra, çal-, önce, oyna-“ sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir. Eşleştirilen sözcüklerle cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ilk önce, gitar çalmak, futbol oynamak, boş zaman, daha önce, vakit geçirmek” şeklindedir.

85. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcüklerin metne göre eşleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve okuma ile kelime öğretim yöntemi bir arada verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük grupları “ kayıt yaptırmak, ders seçmek, danışman onayı, öğrenci kimliği, spor tesisi” şeklindedir.

Tablo 4.10. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	işitme, otomobil, ihtiyaç, kıyafet, milli, gereksinim, elbise, araba, duyma, ulusal (s. 5) basketbol oynamak, havuzda yüzmek, paraşütle atlamak, bisiklete binmek, dağa tırmanmak, kayak yapmak (s. 18).
Boşluk Doldurma	seyirci, haber bülteni, güzel, zamlı (s. 6) hiç, hayat kurtarmak, ambulans doktoru, yorucu, en (s. 6) koş-, yüz-, tırman-, oyna-, bin-, in-, yap- (s. 18) den hoşlan-, -den nefret et-, -i sev- -e bayıl- (s. 19)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	bence, tehlikeli, daha sakın, heyecan, harika (s. 19)
Okuma	Usta Kalem (s. 8)
Sözlü Anlatımda Kullanma	ünlü, merak et-, hayat, eğlen-, ekonomi, kaza, gündem, takip et-, oku-, günlük olay, ilgilen-, takım tut-, futbol, voleybol, basketbol, erkek, kız, oyna-, yaşa-, nerede, kim, git-, özel hayat, politika, köşe yazarı (s. 6)
Yazılı Anlatımda Kullanma	uzun, zaman, gayret, başarı, çalış-, genç, zeki, yurt dışı, ödül, mutlu ol, kazan-, kaybet-, aile, arkadaş, öğretmen (s. 10)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	balık tutmak, yürüyüş yapmak, müzik dinlemek, film seyretmek, şarkı söylemek, kitap okumak, top oynamak, gitar çalmak (s. 9) hayal gücü, usta kalem, farklı dünya, yer almak (s. 9) yağmurlu, sıcak, güneşli, soğuk, karlı, ılık (s. 15) kazanmak, galibiyet, güçlü, başlangıç yenilgi, kaybetmek, bitiş, zayıf (s. 19) başarıya imza atmak, madalya kazanmak, rakibi yenmek, şampiyon olmak (s. 17)

Tablo 4.11. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	yüzme, boks, güreş, buz pateni, buz hokeyi, futbol, basketbol, voleybol, hentbol, tenis, masa tenisi, karate, halter, kayak, sörf, golf, yelken, eskrim, okçuluk, jimnastik, binicilik, atletizm, kano, kürek (s. 36)
Boşluk Doldurma	yorgun, üzgün, şişman, keyifli, sıkıcı, kısa, mutlu, hasta, zayıf, uzun (s. 24) sevgili, kıymetli, değerli, sayın (s. 29)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	boş, sev-, git-, mutlu, dinlen-, yumuşak, dolu, nefret et-, gel-, üzgün, çalış-, sert (s. 30) evlat, yavru, çocuk, oğul (s. 35) resim yapmak, resim çizmek, resim boyamak (s. 35)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	resim yap-, futbol oyna-, dağa tırman-, koş-, bisiklete bin-, araba kullan (s. 24) yetenekli, nefret et-, birlikte, teslim al-, ilgi çekici, sabırsızlan-, gösteri, tedirgin, özle- (s. 37)
Diyalog	maç, satranç, tiyatro, sinema, konser, yemek, yarın, sonraki hafta, bu akşam, cumartesi, hafta sonu, bugün, oyna-, git-, ye-, yap- (s. 31)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	hava alanı, kolej, karakol, üniversite, hastane, otogar, alışveriş merkezi, park, tren garı, stadyum, tiyatro, postane, banka, kütüphane, alışveriş merkezi, vergi dairesi, pazar (s. 28) yapmak, söylemek, okumak, oynamak, yapmak, etmek, tırmanmak, çalmak, seyretmek, yapmak (s. 32) balık tutmak, örgü örmek, yemek yapmak, bisiklete binmek (s. 32) müzik dinlemek, satranç oynamak, futbol oynamak, alışveriş yapmak, çiçek ekmek, ders çalışmak (s. 33) kostüm, sahne, tiyatro oyuncusu, oyun, balık, olta, deniz, balıkçı, fotoğraf, fotoğraf makinası, sokak, fotoğrafçı (s. 37)

Tablo 4.12. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	tanıtım ekibi, yedinci sayfa, kahvaltıdan sonra, ayrıntılı bilgi, bilim insanı (s. 41) önce, küçük, ver- , kısa, hep, yakın, gel- , hafta içi, git- , uzun, uzak, büyük, hafta sonu, sonra, al-, hiç (s. 41) yaşama keyfi, şoför koltuğu, lise diploması, başvuru tarihi, resim kursu (s. 45) var, bin- , usta, otur- , aşağı, acemi, yukarı, yok, in- , kalk (s. 45) gitar çalmak, satranç oynamak, resim yapmak, örgü örmek , dans etmek , fotoğraf çekmek , minyatür boyamak , takı tasarlamak (s. 46) çok , kolay , arka , iç , gidiş , sabah , dış , dönüş , az , akşam, ön , zor (s. 49). yardım etmek, kabul etmek, teslim etmek, akşamüzeri (s. 53) hepsi, gergin, başla- , güzel, geniş, pahalı , gir- , çirkin , dar , hiçbir , çık- , rahat , bitir, ucuz (s. 53).
Boşluk Doldurma	al-, yağ- , yap-, gel- , geç kal-, yoğun, git-, çok, yap-, kaybet- , al-, yok, bitir-, lezzetli, git-, sev- (s. 42)
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	resim sergisi, tiyatro, gösteri, dans gösterisi, şenlik, sinema, şiir dinletisi, konser, festival yarışma, şarkıcı, konferans, film izlemek, dans etmek, şarkı söylemek, afiş, ara, keyif, vakit geçirmek, alkış, beğeni, izleyici, dinlemek, şair, müzik, sahne, dekor, kostüm, hayran, bilet, imza günü, albüm, sanat galerisi, müze, fuar, ziyaret etmek, tek kişilik gösteri, gişe, ziyaretçi (s. 42) değişik, güzel, ilginç, tarihî, eski, dar, geniş, sokak, müze, kale, ev, konak, çeşme, cami, hamam, deniz, ırmak, dağ, yayla, park, göl, manzara, ulaşım, saray, mağara, köşk, kaplıca, anıt mezar , türbe , keyifli , huzurlu , sağlıklı , sahil (s. 50) geniş, dar, aydınlık, mobilya, halı, perde, koltuk, kitaplık, kumaş, bekleme koltukları, toplantı masası, dolap, bilgisayar masası, sandalye, askılık, muayene odası, ilaç dolabı, top havuzu, çöp kutusu, yuvarlak masa, dikdörtgen masa, kare masa, bank u tipi, masa, yatak minderi, ayakkabılık, yazı tahtası (s. 54)
Yazılı Anlatımda Kullanma	hafta sonu, göl, dağlar, olta, mangal, aile, piknik, top, balık, yüzmek (s. 37) konser, imza günü, kurs, sergi (s. 46)
Cümle Kurma	göstermek, dikkatini çekmek, keşfetmek (s. 43)
Diyalog	fotoğrafçılık, gitar, cam boyama, satranç, maket, resim, saz, keman, minyatür, yüzme, kum sanatı, örgü, dil kursu, bilgisayar, diksiyon, takı tasarımı, hızlı okuma, dans, kürekçilik , halk oyunları, piyano (s. 46)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-

Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	moda fuarı, kitap fuarı, havacılık fuarı, teknoloji fuarı, otomobil fuarı, beyaz eşya fuarı, mobilya fuarı, gıda fuarı (s. 42)
	Akarsu / Rafting Turizmi, Kış Turizmi, Mağara Turizmi, Av Turizmi, İnanç Turizmi, Yaz Turizmi (s. 50)
	İlk önce, sonra, daha sonra , -madan önce, biraz sonra, diktan sonra (s. 51)

Tablo 4.13. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	romantik film, savaş filmi, fantastik film, komedi filmi, macera filmi, korku filmi (s. 63)
Boşluk Doldurma	selamlar, Türkler, değerli, olarak, sonra, yıl, öze- , şaşırt- , rica, misafir, mektup (s. 61) aradan, sonra , hâlâ, inan- , tekrar , eğ-, doğ- , bir gün, iste- (s. 68)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	beyaz, giy-, hem... hem, kırmızı ayakkabı, dikkatli, bir daha, tabiki, özür dilerim (s. 61) yaşında, tatil, olduktan sonra, neşeli, zevkli, her gün, meyve, hafta , ilk defa , tıraş , neredeyse , gelebil- , teyze , herkes , hoşça (s. 69)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	internet üzerinden alışveriş, telefonla alışveriş, TV’den alışveriş, alışveriş merkezi, fatura/fiş, kredi kartı, şifre, nakit ödeme, indirim, pazarlık yap-, güven, kalite (s. 64) tam zamanlı (tam gün) , yarı zamanlı (yarım gün) , mesai, maaş, vardiya, mola ver- , özel sektör, çalışma saati, kamu, yıllık izin, rapor, hafta sonu tatili, dinlen- , tatil, müdür, işçi (s. 64)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	ol- , git- , nedeniyle, okula, yaşa- , kazan-, rahat, için, para, çok, yıl, büyü- , kreş, bu, ve, başla-, ye- , mide, ağrı- , yemek, çok (s. 61)
Diyalog	patron, bilgisayar, işçi, memur, mesai, ücret, sıkıcı, eğlenceli, tam gün, kamu, özel, iş bölümü, usta, fabrika, müdür (s. 60)
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	ilk önce, gitar çalmak, futbol oynamak, boş zaman, daha önce, vakit geçirmek (s. 68)

Tablo 4.14. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	uzun ömür, deniz ürünleri, doğal hayat, altın kural, kahkaha atmak, günümüz şartları (s. 81) doğa, olanak, gezi, sürekli, ulaşmak, seyahat, devamlı, tabiat, varmak, imkân (s. 89) milli park, güzel manzara, sakin manzara, çadır kur - , yürüyüş yolu (s. 89)
Boşluk Doldurma	diploma almak, plaket vermek, sertifika almak, kupa almak, ödül almak (s. 78) dön, saat, sonra uğra-, için, birlikte, çünkü, alışveriş, sabah, uyan-, şehir, git-, ye- (s. 90)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	sinema, tiyatro, müzik, edebiyat, tıp, mimarlık, felsefe, matematik, resim, gazetecilik, yazarlık, uzay bilimleri (s. 78) öğretmenlik, veterinerlik, çiftçilik, itfaiyecilik, eğitim, öğretim, hayvan sağlığı, tarım, hayvancılık, yangın söndürme, kurtarma çalışmaları; okul, hayvan hastanesi (kliniği), tarla, olay yeri; yazı tahtası, kalem, kitap, muayene aleti, ilaç, reçete, traktör, kazma, kürek, yangın söndürme aleti, yangın merdiveni, ilk yardım malzemeleri (s. 78)
Yazılı Anlatımda Kullanma	hayal et- , tatil, tercih et - , seyret- , dinlen- , eğlen-, fotoğraf çek- , yürüyüş yap- , alışveriş yap- , merak et- , iste- , ile ilgilen- , zaman, vakit geçir- , kitap, müzik, arkadaş, yemek, tarihi eser, kültür, tekne, denize açıl -, dal- (s. 91)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	kayıt yaptırmak, ders seçmek, danışman onayı, öğrenci kimliği, spor tesisi (s. 85)

Tablo 4.15. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Bölüm Adı	Etkinlik Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi Sayısı		Sözcük Sayısı
1. BÖLÜM	Haberin Var mı?	45	15	7, 18	111
2. BÖLÜM	Bu Benim Dünyam	39	14	6, 7	138
3. BÖLÜM	Durma, Keşfet!	46	19	9, 09	244
4. BÖLÜM	Hayatı Öğreniyoruz	39	10	4, 78	120
5. BÖLÜM	Okuyalım ve Öğrenelim	40	9	4, 31	105
TOPLAM	5	209	67	32, 06	718

Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe öğretimi A2 ders kitabı 5. bölümde toplam 209 etkinliğe yer verilmiş, bu etkinliklerin 67 (32, 06) tanesinde sözcük öğretim yöntemi kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 718'dir Bölümler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde, en fazla sözcük öğretim yöntemi 3. bölümde (Durma, Keşfet!) iken, en az sözcük öğretimi 2.bölüm (Bu Benim Dünyam) ve 4.bölüm (Hayatı Öğreniyoruz)'dür.

Tablo 4.16. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0
Eşleştirme	141
Boşluk Doldurma	88
Çağırışım	0
Sözlük Kullanma	0
Dinleme	28
Okuma	19
Sözlü Anlatımda Kullanma	191
Yazılı Anlatımda Kullanma	52
Cümle Kurma	58
Diyalog	31
Gruplandırma	0
İlişkilendirme	0
Tahmin Etme	0
Sözcük Türetme	0
Müzik	0
Oyun	0
Bulmaca	0
Anlam Analizi	0
Birleştirilmiş Yöntem	110
Toplam	718

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 ders kitabında toplam 718 sözcük öğretilmek istenilmiştir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi sözlü anlatımda kullanma iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi okumadır.

Tablo 4.17. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A2 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	15	22, 39
Boşluk Doldurma	11	16, 42
Çağırışım	0	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	3	4, 48
Okuma	4	5, 97
Sözlü Anlatımda Kullanma	8	11, 94
Yazılı Anlatımda Kullanma	4	5, 97
Cümle Kurma	4	5, 97
Diyalog	3	4, 48
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	0	0
Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	15	22, 39

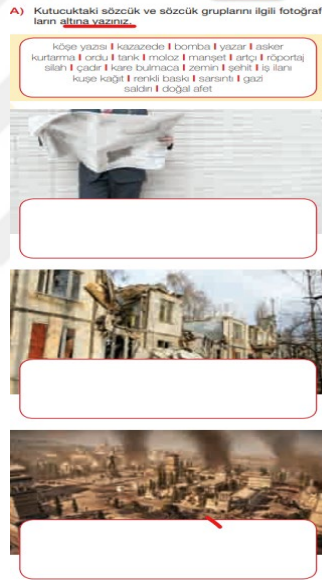
Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 ders kitabında on bir sözcük öğretim yönteminin (Görsellerden yararlanma, çağırışım, sözlük kullanma, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca anlam analizi) hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi 15 (%22, 39) kere kullanılan eşleştirme ve birleştirilmiş yöntem iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 3 (%4, 48) kere kullanılan dinleme ve diyalog ile sözcük öğretim yöntemidir. Diğer yöntemlerin kullanım sıklıkları ise, boşluk doldurma 11 (%16, 42) , okuma 4 (%5, 97) , sözlü anlatımda kullanma 8 (11, 94) , yazılı anlatımda kullanma 4 (5, 97) , cümle kurma 4 (%5, 97)'tür.

4.3. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

44. sayfada yazma başlığı altında tatil, hastane ve üniversite ile ilgili görseller verilmiştir. Görsellerin altına ilgili sözcüğün yazılması istenilmiştir. Verilen sözcük ve sözcük grupları “hastalık, deniz havlusu, mezuniyet, kan testi, güneş kremi, sınav, reçete, kumsal, şezlong, başhekim, başvuru şartı, burs, ders saati, not çizelgesi, güneş şemsiyesi, acil girişi, radyasyon, sedye, pansiyon, dalgıç kıyafeti, fakülte, sahil, diploma, öğrenci belgesi, palet, poliklinik morg” şeklindedir.

Resim 4.21. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Görsellerden Yararlanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Eşleştirme

18. sayfada konuşma başlığı altında yakın anlamlı sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “harcama, yaklaşık, fırsat, kısım, kalan, tutumlu, idareli, artan, masraf, şans, hemen hemen, bölüm” şeklindedir.

38. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmek istenen sözcükler “at nalı, tavşanayağı, dört yapraklı yonca, uğur böceği, kara kedi” şeklindedir.

43. sayfada anlama başlığı altında sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “gıda zehirlenmesi, eğitim imkânı, zarar vermek, araştırma yapmak, tarım şirketi, organik gıda, karar vermek, ziyaret etmek” şeklindedir.

47. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcükleri eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kitap kurdu, kahve tiryakisi, kendinden geçmek, ödünç almak, yarı zamanlı” şeklindedir.

51. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcüklerin eşleştirilerek birleşik fiiller oluşturulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “sona ermek, not vermek, fırsat sunmak, yoldan çıkmak, ilgi çekmek, karar vermek” şeklindedir.

55. sayfa anlama başlığı altında verilen sözcükleri eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “başa çıkmak, enerji tüketimi, duyarlı olmak, mücadele etmek, önlem almak, sanal ortam, hava kirliliği, resmi yazı” şeklindedir.

83 sayfada anlama başlığı altında verilen sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kıt, iri kıyım, gül gibi, büsbütün, bu sefer, tamamen, iyi bir şekilde, bu defa, az, iri yarı” şeklindedir.

87. sayfada kutucuklarda “ilan etmek, uygun, günden güne, dayanmak, garip, can vermek, olağanüstü” sözcükleri verilmiştir. Verilen bu sözcükler “ölmek, tuhaf, duyurmak, olağandışı, gün geçtikçe, seyretmek, hayatını kaybetmek, münasip, sabretmek, elverişli, acayip, vefat etmek, tahammül etmek, her geçen gün, katlanmak, sıra dışı, hayata gözlerini yummak, takip etmek” sözcükleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir.

91. sayfada anlama başlığı altında metinde geçen eş ve yakın anlamlı sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “beyaz perde, başyapıt, hayatın odağı, denetim, kitle, ihbar etmek, betimlemek, kontrol, hayatın merkezi, tasvir etmek, topluluk, sinema, haber vermek, temel eser” şeklindedir.

Resim 4.22. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Eşleştirme ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

C) Aşağıdaki eş anlamlı kelimeleri eşleştiriniz.

kit	☐	☐	tamamen
iri kıyım	☐	☐	iyi bir şekilde
göl gibi	☐	☐	bu defa
büsbütün	☐	☐	laz
bu sefer	☐	☐	iri yan

Boşluk Doldurma

6. sayfada yazma başlığı altında paragrafta boşluklar verilmiştir. Her boşluk için üçer seçenek oluşturulmuş ve uygun olan sözcüklerin seçilip boşluklara “bahsetmek, ünlü, konusu, farklı, bence, için, göstermeliyiz, katılıyorum” sözcüklerinin getirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bahsetmek, ünlü, konu, farklı, bence, için, göstermek, katılmak” şeklindedir.

11. sayfada yazma başlığı altında paragrafın verilen sözcüklerle doldurulması amaçlanmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “alan, fark, yeniden, yüzyıl, saatte, ilk, hızlı, kimse” şeklindedir.

11. sayfada yazma başlığı altında paragrafın verilen sözcüklerle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “için, yüksek, yaklaşık, uzay, çözüm, çalış-nedeni, araç, zorunda” şeklindedir.

18. sayfada konuşma bölümü başlığı altında verilen cümlelerde verilen boşlukların “ayır- , harca- , yet- , öde- , sağla-” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir.

20. sayfada metinde boş bırakılan yerlere seçeneklerde “dolandırıldım, gönderilmedi, bildirdiler, tavsiyede bulunabilirim, sorulmaz” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler” dolandırmak, göndermek, tavsiyede bulunmak, sormak” şeklindedir.

35. sayfada yazma başlığı altında boş bırakılan diyaloga uygun kelimelerin getirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ akıcı, sürükleyici, macera, üslup, karakter, sıkıcı, çeviri, yayınevi, yazar, baskı” şeklindedir.

Resim 4.23. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Boşluk Doldurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

YAZMA

A) Aşağıdaki diyalogda boş bırakılan yerleri kutucuktan uygun kelimeleri seçerek tamamlayınız.

akıcı	sıkıcı
sürükleyici	çeviri
macera	yayınevi
üslup	yazar
karakter	baskı

Akın : Beyaz Diş romanını okudun mu?

Tuna : Evet, Amerikalı yazar Jack London'un eseridir. Roman-
da Beyaz Diş adlı bir yavru kurdun başından geçenler
anlatılıyor. Çok bir kitap. Ben zaten ya-
zarın diğer dolu eserlerinin tamamını da
okudum.Yazarın çok beğeniyorum.

Akın : Peki senin için bir kitapta önemli olan nedir?

Tuna : Kitap eğer yabancı bir dilde yazılmışsa o kitabın
..... benim için çok önemlidir.

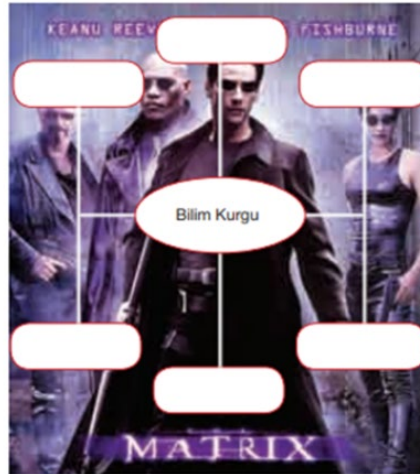
Çağrışım

92. sayfada yazma başlığı altında “bilim kurgu” sözcüğünün çağrıştırdıklarının yazılması ve bu sözcüklerle bir paragraf yazılması istenilmiştir.

Resim 4.24. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Çağrışım ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

YAZMA

A) Aşağıdaki şemada verilen sözcüğün, sizde uyandırdığı çağrışımları balonlara yazınız.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Dinleme

39. sayfada dinleme başlığında boş bırakılan yerlere “ evlenecek, yakınınız, kaybetti, üniversiteyi” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “evlenmek, yakın, kaybetmek, üniversite” şeklindedir.

39. sayfada “Fal Keyfi” adlı dinleme metninden hareketle soruların cevaplanması istenilmiştir. Metinde geçen “kısmet” sözcüğünün karşıladığı sözcük sorulmuştur. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kısmet ve evlilik” şeklindedir.

45. sayfada “ Başucu” kitabı adlı dinleme metninden hareketle metinde bırakılan boşlukların doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler” dinleyici, radyo, kulak vermek, kişisel gelişim, günlük, vakit, ruh, kendi, başucu, yoğun, başarısız, özgüven, fikren, yayıl- , yitir- , yeniden, bambaşka, başarısızlık, çaresizlik, hayat, doyur- , uğra-” şeklindedir.

63. sayfada dinleme başlığında Cahit Sıtkı Tarancı’ nın “Memleket İsterim” şiirine yer verilmiştir. Parçada verilen boşluklara dinlenenlerden hareketle “gök, tarla, çiçeklerin, diyarı, dert, gönülde, kavgasına, zengin, farkı, herkesin, sevmek gibi, şikâyet” sözcükleriyle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ gök, tarla, çiçek, diyar, dert, gönül, kavga, zengin, fark, herkes, sevmek gibi” şeklindedir.

67. sayfada “İki Komşu” adlı dinleme metninden hareketle metinde boş bırakılan yerlerin doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ iyi akşamlar, sağ ol, müsait, konuş- , buyur- , otopark, var, birkaç, arka, sebepten dolayı, çıkar- , hay Allah, farkında değil, yorgun, özür dile - , aslında, sorun, hatırlat- , bu yüzden, özen göster- , anlayış, izin, tamam” şeklindedir.

Okuma

5. sayfada anlama başlığı altında “ sonraki, deneyime, öykü, sebep oldu” şeklinde verilen sözcük ve sözcük gruplarının metinden eş anlamlılarının bulunması ve cümlelerin yeniden yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “ sonraki, ertesi, deneyim, tecrübe, öykü, hikâye, sebep olmak, neden olmak” şeklindedir.

5. sayfada anlama başlığı altında metinden cümleler verilmiş ve bu cümlelerde bazı sözcüklerin altı çizilmiştir. Bu sözcükleri yerine gelebilecek sözcük veya sözcük grubunun işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “odaklan- , yoğunlaş- , koşul, umudunu kaybetmek” şeklindedir.

9. sayfada anlama başlığı altında metinden bir cümle verilmiş ve bu cümlede bir sözcüğün altı çizilmiştir. Bu sözcük yerine gelebilecek sözcüğün işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “temel, esas” şeklindedir.

9. sayfada anlama başlığı altında metne göre verilen sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ ihtiyacı karşıla- , umut ver - , sevk et- , ılık tut- , parlak beyin, çalışma ortamı, bilimsel proje, bilim şenliğı, ön plana çıkar - ” şeklindedir.

17. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcüklerin metne göre eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ tavsiyede bulunmak, risk taşımak, tasarrufa yönelmek, yatırım yapmak, tahmin etmek” şeklindedir.

25. sayfada anlama başlığı altında metinden cümlelere yer verilmiş, bu cümlelerdeki sözcüklerin altı çizilmiştir. Bu sözcüklerin yerini alabilecek sözcüğün işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kısa yol, kolaylıkla, sıradan, basit, göz, kişı, ağız tadıyla, neşe, üzüntü, huzur” şeklindedir.

29. sayfada anlama başlığı altında metinden cümleler verilmiş, bu cümlelerdeki sözcüklerin altı çizilmiştir. Bu sözcüklerin yerine gelebilecek ve gelemeyecek sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “şöhrete

kavuşmak, şöhret sahibi olmak, üne kavuşmak, meşhur olmak, zemin hazırlamak, yol açmak” şeklindedir.

33. sayfada anlama başlığı altında metinde geçen “dek ve bulunma” sözcüklerinin yerine geçebilecek sözcüklerin işaretlenmesi istenmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ dek, bulunma, keşfetme, kadar” şeklindedir.

37. sayfada anlama başlığı altında “yol açmak” sözcük grubunun eş anlamlısının işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ yol açmak, sebep olmak” şeklindedir.

47. sayfada anlama başlığı altında altı çizili sözcüklerin yerine gelebilecek sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ zevk, keyif, kendinden geçmek” şeklindedir.

51. sayfada anlama başlığı altında metinde verilen altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ seyahat, eğer, teklif, yoğun, tabiat, boyunca, öneri, doğa, süre, fazla, şayet, yolculuk” şeklindedir.

51. sayfada anlama başlığı altında metinde geçen sözcüklerin karşıt anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ yüksek, doğum, cesaret, sıra dışı, devam et- , ilerle- , olağan, korku, sona er- , gerile- , alçak, ölüm” şeklindedir.

55. sayfada anlama başlığı altında metinde geçen sözcüklerin eş anlamlılarının işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ sorun, çözüm, kapalı, açık, faydalı, zararlı, yak- , söndür- , sebep” şeklindedir.

55. sayfada anlama başlığı altında metinde geçen sözcüklerin eş anlamlılarının işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ sadece, yalnızca, doğa, tabiat, bu yüzden, bundan dolayı, ama, fakat, cevap, yanıt” şeklindedir.

61. sayfada anlama başlığı altında “yolundan git-” ve “hesap yap-” sözcük gruplarından farklı anlamda kullanılanın işaretlenmesi istenilmiştir.

65. sayfada anlama başlığı altında şahit ol- ve zengin sözcüklerinin farklı anlamda kullanılanın işaretlenmesi ve “aktarmak” sözcüğünün önekteki kullanımına benzer seçeneğin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler” şahit ol- , zengin, aktarmak” şeklindedir.

73. sayfada anlama başlığı altında “rağmen” sözcüğü ve “ümit etmek” kelime grubu yerine gelebilecek sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler” rağmen, ümit etmek, karşın, ummak” şeklindedir.

79. sayfada verilen sözcük ve açıklamaları metne göre eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “Simurg, Bilge ağacı, Yedinci vadi, Kaf Dağı, Otuz kuş” şeklindedir.

Resim 4.25. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

C) Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili kelimelerin eş anlamlılarını metinden bulunuz. Metinde bu kelimelerin geçtiği cümleleri, aşağıdaki altı çizili kelimelerle yeniden yazınız.

1. Sonraki gün çok işim var.
.....
2. Çalışanlarımız en az on beşer yıllık deneyime sahip.
.....
3. Bu öykü beni çok etkiledi.
.....
4. Hızlı araba kullanması kaza yapmasına sebepe oldu.
.....

Sözlü Anlatımda Kullanma

43. sayfada konuşma başlığında öğrencilerden nasıl bir üniversiteye gitmek istediklerinin yazılması istenilmiştir. Fikir olabilecek sözcükler “lisans, yüksek lisans, doktora, uzmanlaşmak, bilgi sahibi olmak, bölüm, dal, diploma, araştırma, proje, staj olanakları, eğitim kadrosu, ulaşım olanağı, sosyal olanaklar, deniz kenarı, ucuz, parasız eğitim, saygınlık, kalite, para kazanmak, devlet üniversitesi, özel üniversite” şeklinde verilmiştir.

44. sayada konuşma başlığı altında öğrencilerden Banu adında bir öğrenciye yarı zamanlı bir iş önermeleri istenmiştir. Fikir olabilecek sözcükler ve sözcük grupları “çocuk bakıcılığı, kütüphanede çalışmak, kasiyerlik yapmak, anketörlük, satış temsilciliği yapmak, garsonluk yapmak” şeklindedir.

48. sayfada konuşma başlığı altında öğrencilerden hangi kitap türlerinden hoşlandıklarını anlatmaları istenmiştir. Anlatımlarında fikir olabilecek sözcükler “roman, hikâye kitapları, şiir kitapları, çizgi roman, belgesel, yemek kitabı, anı kitabı, gerilim, korku, macera, savaş, , polisiye, eleştiri, psikoloji, tarih, kişisel gelişim, siyaset, aşk, felsefe” şeklinde verilmiştir.

48. sayfada konuşma başlığı altında öğrencilerden arkadaşlarına bir kitapevi açma konusunda fikir vermeleri istenmiştir. Anlatımlarında fikir olabilecek sözcük ve sözcük grupları “bence, bana göre, kesinlikle, yap- , düzenle- , kat, içecek, boyamak, tasarım, şube, raf, imza günü, masa, sandalye, tablo, çay, kahve, afiş, el ilanı, müzik yayını, danışma, kütüphanecilik, dergi, roman, hikâye kitapları, şiir kitapları, çizgi roman, belgesel, yemek kitabı, anı kitabı, gerilim/ korku, macera, savaş, polisiye, eleştiri, psikoloji, tarih, kişisel gelişim, siyaset, aşk, felsefe” şeklindedir.

Yazılı Anlatımda Kullanma

38. sayfa yazma başlığı altında “yılbaşı, geyik, şömine, çorap, çam ağacı, anne-baba, kardeş, Noel baba, kar, soğuk, çatı, hediye” sözcüklerinin kullanılarak bir paragraf yazılması istenilmiştir.

88. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerden hareketle bir hikâye yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “cep telefonu, otobüsü kaçırmak, geç kalmak, endişelenmek, ıslanmak, ayağı takılmak, yağmurlu hava, koşmak, sokak, acele etmek, koşmak, karanlık, iş, şemsiye, beklemek, toplantı, şarjı bitmek” şeklindedir.

Resim 4.26. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Yazılı Anlatımda Kullanma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

Cümle Kurma

45. sayfada yazma başlığı altında “katıl- , görüş- , tamamla- , uğraş- , faydalan-, zarar ver- , sahip ol- , ziyaret et-, karar ver-” sözcükleriyle cümle kurulması istenilmiştir.

53. sayfa yazma başlığı altında verilen sözcüklerle cümle kurulması istenilmiştir. Öğretilmek istenen sözcükler “mutlaka, tutku, sıra dışı, manzara, eşsiz, tehlike” şeklindedir.

57. sayfada yazma başlığı altında “kim, nasıl, kime, nereye, nereden, kiminle, nerede, ne zaman, ne için, kimden” soru sözcükleri kullanılarak soru cümleleri yazılması istenilmiştir.

Resim 4.27. Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Cümle Kurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) “Korku Yolu” adlı metinde geçen aşağıdaki sözcükleri kullanarak yeni cümleler yazınız.

1. mutlaka
2. tutku
3. sıra dışı
4. manzara
5. eşsiz
6. tehlike

Diyalog

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

10. sayfada birtakım buluşların görsellerine yer verilmiş, bu icatların hayatımızdaki önemi hakkında konuşulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “trafik ışıkları, pusula, kalem, radyo, mikroskop, kalem, kalemтіраш, kaşıқ, buzdolabı, şemsiye, mürekkep, klima, fermuar, uydu” şeklindedir.

56 . sayfada yazma başlığı altında verilen gazete, deprem ve savaş hakkında verilen görsellerin altına ilgili sözcüklerin yazılması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve gruplama ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “köşe yazısı, kazazede, bomba, yazar, asker,

kurtarma, ordu, tank, moloz, manşet, artçı, röportaj, silah, çadır, kare bulmaca, zemin, şehit, iş ilanı, kuşe kâğıt, , renkli baskı, sarsıntı, gazi, saldırı, doğal afet” şeklindedir.

70. sayfa yazma başlığı altında birtakım işlere ait görseller verilmiştir. Verilen sözcüklerle bu görsellerin altına iş ilanı yazılması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve yazılı anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “krediye uygun /uygun değil, oda sayısı, emlak tipi, bahçeli / bahçesiz, ısınma biçimi, kat, yapılı / yapısız, denize uzaklığı, fiyat, pazarlık var / yok, emlak yaşı, üniversite öğrencisinden / öğretmenden, saat ücreti, kendi evimde / öğrencinin evinde, deneyimli / deneyimsiz, branş, her seviyeye, üniversite öğrencisinden / öğretmenden, saat ücreti, kendi evimde / öğrencinin evinde, deneyimli / deneyimsiz, branş, her seviyeye, depozito, cephe, emlak tipi, ısınma biçimi” şeklindedir.

89. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerin eşleştirilmesi ve bu sözcüklerle cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte görsellerden yararlanma ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ mezun ol- , fark et- , ikram et- , iletişim kur- , tempo tut- , tercih et- , gurur duy- , rüya gör- , ihtiyaç duy- , arz et- , rekor kır- , yardım et- , seyahat et - , kuşku duy- , kalbini kır-” şeklinde verilmiştir.

Resim 4.28. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

C) Aşağıdaki kelimeleri yardımcı fiillerle eşleştiriniz ve örnekteki gibi cümle içinde kullanınız.

mezun	☐	ver-
fark	☐	duy-
ikram	☐	ol-
iletişim	☐	et-
tempo	☐	kur-
tercih	☐	tut-
gurur	☐	gör-
rüya	☐	kar-
ihtiyaç	☐	
arz	☐	
nekar	☐	
yardım	☐	
seyahat	☐	
kuşku	☐	
kalbini	☐	

1) *Dört sene önce üniversiteden mezun oldum.*

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)

Tablo 4.18. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	harcama, yaklaşık, fırsat, kısım, kalan, tutumlu, idareli, artan, masraf, şans, hemen hemen, bölüm (s. 18)
Boşluk Doldurma	bahsetmek, ünlü, konu, farklı, bence, için, göstermek, katılmak (s. 6)
	alan, fark, yeniden, yüzyıl, saatte, ilk, hızlı, kimse (s. 11)
	için, yüksek, yaklaşık, uzay, çözüm, çalış, nedeni, araç, zorunda (s. 11)
	ayır- , harca- , yet- , öde- , sağla- (s. 18)
	dolandırmak, göndermek, tavsiyede bulunmak, sormak (s. 20)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	odaklan- , yoğunlaş- , koşul, umudunu kaybetmek (s. 5)
	sonraki, ertesi, deneyim, tecrübe, öykü, hikâye, sebep olmak, neden olmak (s. 5)
	tavsiyede bulunmak, risk taşımak, tasarrufa yönelmek, yatırım yapmak, tahmin etmek (s. 17)
	temel , esas (s. 9)
	ihtiyacı karşıla- , umut ver - , sevk et- , ışık tut- , parlak beyin, çalışma ortamı, bilimsel proje, bilim şenliği, ön plana çıkar - (s. 9)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	trafik ışıkları, pusula, kalem, radyo, mikroskop, kalem, kalemtraş, kaşık, buzdolabı, şemsiye, mürekkep, klima, fermuar, uydu (s. 10)

Tablo 4.19. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	at nalı, tavşan ayağı, dört yapraklı yonca, uğur böceği, kara kedi (s. 38)
Boşluk Doldurma	akıcı, sürükleyici, macera, üslup, karakter, sıkıcı, çeviri, yayınevi, yazar, baskı (s. 35)
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	evlenmek, yakın, kaybetmek, üniversite (s. 39)
	kısmet , evlilik (s. 39)
Okuma	kısa yol, kolaylıkla, sıradan, basit, göz, kişi, ağız tadıyla , neşe, üzüntü , huzur (s. 25)
	şöhrete kavuşmak, şöhret sahibi olmak, üne kavuşmak, meşhur olmak, zemin hazırlamak, yol açmak (s. 29)
	dek, bulunma, keşfetme, kadar (s. 33)
	yol açmak, sebep olmak (s. 37)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	yılbaşı, geyik, şömine, çorap, çam ağacı, anne, baba, kardeş , noel baba, kar, soğuk, çatı, hediye (s. 39)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.20. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	hastalık, deniz havlusu, mezuniyet, kan testi, güneş kremi, sınav, reçete, kumsal, şezlong, başhekim, başvuru şartı, burs, ders saati, not çizelgesi, güneş şemsiyesi, acil girişi, radyasyon, sedye, pansiyon, dalgıç kıyafeti, fakülte, sahil, diploma, öğrenci belgesi, palet, poliklinik, morg (s. 44)
Eşleştirme	gıda zehirlenmesi, eğitim imkanı, zarar vermek, araştırma yapmak, tarım şirketi, organik gıda, karar vermek, ziyaret etmek (s. 43)
	kitap kurdu, kahve tiryakisi, kendinden geçmek, ödünç almak, yarı zamanlı (s. 47)
	sona ermek, not vermek, fırsat sunmak, yoldan çıkmak, ilgi çekmek, karar vermek (s. 51)
	başa çıkmak, enerji tüketimi, duyarlı olmak, mücadele etmek, önlem almak, sanal ortam, hava kirliliği, resmi yazı (s. 55)
Boşluk Doldurma	-

Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	dinleyici, radyo, kulak vermek, kişisel gelişim, günlük, vakit, ruh, kendi, başucu, yoğun, başarısız, özgüven, fikren, yayıl-, yitir-, yeniden, bambaşka, başarısızlık, çaresizlik, hayat, doyur-, uğra- (s. 45)
Okuma	zevk, keyif, kendinden geçmek (s. 47)
	seyahat, eğer, teklif, yoğun, tabiat, boyunca, öneri, doğa, süre, fazla, şayet, yolculuk (s. 51)
	yüksek, doğum, cesaret, sıra dışı, devam et-, ilerle-, olağan, korku, sona er-, gerile-, alçak, ölüm (s. 51)
	sorun, çözüm, kapalı, açık, faydalı, zararlı, yak-, söndür-, sebep (s. 55)
	sadece, yalnızca, doğa, tabiat, bu yüzden, bundan dolayı, ama, fakat, cevap, yanıt (s. 55)
Sözlü Anlatımda Kullanma	lisans, yüksek lisans, doktora, uzmanlaşmak, bilgi sahibi olmak, bölüm, dal, diploma, araştırma, proje, staj olanakları, eğitim kadrosu, ulaşım olanağı, sosyal olanaklar, deniz kenarı, ucuz, parasız eğitim, saygınlık, kalite, para kazanmak, devlet üniversitesi, özel üniversite (s. 43)
	çocuk bakıcılığı, kütüphanede çalışmak, kasiyerlik yapmak, anketörlük, satış temsilciliği yapmak, garsonluk yapmak (s. 44)
	roman, hikâye kitapları, şiir kitapları, çizgi roman, belgesel, yemek kitabı, anı kitabı, gerilim, korku, macera, savaş, polisiye, eleştiri, psikoloji, tarih, kişisel gelişim, siyaset, aşk, felsefe (s. 48)
	bence, bana göre, kesinlikle, yap-, düzenle-, kat, içecek, boyamak, tasarım, şube, raf, imza günü, masa, sandalye, tablo, çay, kahve, afiş, el ilanı, müzik yayını, danışma, kütüphanecilik, dergi, roman, hikâye kitapları, şiir kitapları, çizgi roman, belgesel, yemek kitabı, anı kitabı, gerilim/ korku, macera, savaş, polisiye, eleştiri, psikoloji, tarih, kişisel gelişim, siyaset, aşk, felsefe (s. 48)
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	katıl-, görüş-, tamaml-, uğraş-, faydalan-, zarar ver-, sahip ol-, ziyaret et-, karar ver- (s. 45)
	mutlaka, tutku, sıra dışı, manzara, eşsiz, tehlike (s. 53)
	kim, nasıl, kime, nereye, nereden, kiminle, nerede, ne zaman, ne için, kimden (s. 57)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	köşe yazısı, kazazede, bomba, yazar, asker, kurtarma, ordu, tank, moloz, manşet, artçı, röportaj, silah, çadır, kare bulmaca, zemin, şehit, iş ilanı, kuşe kağıt, renkli baskı, sarsıntı, gazi, saldırı, doğal afet (s. 56)

Tablo 4.21. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	gök, tarla, çiçek, diyar, dert, gönül, kavga, zengin , fark , herkes , sevmek gibi (s. 67)
	iyi akşamlar, sağ ol, müsait, konuş - , buyur- , otopark, var, birkaç, arka, sebepten dolayı, çıkar- , hay Allah, farkında değil, yorgun, özür dile - , aslında, sorun, hatırlat- , bu yüzden, özen göster- , anlayış, izin, tamam (s. 67)
Okuma	yolundan git- , hesap yap- (s. 61)
	şahit ol- , zengin, aktarmak (s. 65)
	rağmen, ümit etmek, karşı, ummak (s. 73)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	krediye uygun, uygun değil, oda sayısı, emlak tipi, bahçeli, bahçesiz, ısınma biçimi, kat, yapılı , yapısız, denize uzaklığı, fiyat, pazarlık var / yok, emlak yaşı, üniversite öğrencisinden / öğretmenden, saat ücreti, kendi evimde / öğrencinin evinde, branş, her seviyeye, deneyimli/deneyimsiz, eğitimi, ücret, tam gün/yarım gün, yabancı dil, tatil günleri, Türk mutfağı/dünya mutfağı, depozito, cephe, emlak tipi, ısınma biçimi (s. 70)

Tablo 4.22. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	kıt, iri kıyım, gül gibi, büsbütün, bu sefer, tamamen, iyi bir şekilde, bu defa, az, iri yarı (s. 83)
	ilan etmek, uygun, günden güne, dayanmak, garip, can vermek, olağanüstü, ölmek, tuhaf, duyurmak, olağandışı, gün geçtikçe, seyretmek, hayatını kaybetmek, münasip, sabretmek, elverişli, acayip, vefat etmek, tahammül etmek, her geçen gün, katlanmak, sıra dışı, hayata gözlerini yummak, takip etmek (s. 87)
	beyaz perde, başyapıt, hayatın odağı, denetim, kitle, ihbar etmek, betimlemek, kontrol, hayatın merkezi, tasvir etmek, topluluk, sinema, haber vermek, temel eser (s. 91)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	Bilim kurgu (s. 92)
Sözlük Kullanma	-

Dinleme	-
Okuma	Simurg, Bilge ağacı, Yedinci vadi, Kaf Dağı, Otuz kuş (s. 79)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	cep telefonu, otobüsü kaçırmak, geç kalmak, endişelenmek, ıslanmak, ayağı takılmak, yağmurlu hava, koşmak, sokak, acele etmek, koşmak, karanlık, iş, şemsiye, beklemek, toplantı, şarjı bitmek (s. 88)
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	mezun ol- , fark et- , ikram et- , iletişim kur- , tempo tut- , tercih et- , gurur duy- , rüya gör- , ihtiyaç duy- , arz et- , rekor kır- , yardım et- , seyahat et - , kuşku duy- , kalbini kır- (s. 89)

Tablo 4.23. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Bölüm Adı	Etkinlik Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi Sayısı		Sözcük Sayısı
1. BÖLÜM	Hayatı Okuyoruz	41	12	5, 36	88
2. BÖLÜM	Göründüğü Gibi Değil	41	9	4, 02	56
3. BÖLÜM	Bir Bilene Danışalım	52	19	8, 48	260
4. BÖLÜM	Geçmişten Geleceğe!	46	6	2, 68	80
5. BÖLÜM	Hikayeler ve Hayatımız	44	7	3, 13	87
TOPLAM	5	224	53	23, 66	571

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 ders kitabı 5 bölümde toplam 224 etkinliğe yer verilmiş, bu etkinliklerin 53 (23, 66) tanesinde sözcük öğretim yöntemi kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 571'dir. Bölümler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde en fazla sözcük öğretim yöntemi 3. bölümde (Bir Bilene Danışalım) iken, en az sözcük öğretimi 4. bölümde (Geçmişten Geleceğe) kullanılmıştır.

Tablo 4.24. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	27
Eşleştirme	93
Boşluk Doldurma	44
Çağırışım	1
Sözlük Kullanma	0
Dinleme	63
Okuma	110
Sözlü Anlatımda Kullanma	89
Yazılı Anlatımda Kullanma	30
Cümle Kurma	26
Diyalog	0
Gruplandırma	0
İlişkilendirme	0
Tahmin Etme	0
Sözcük Türetme	0
Müzik	0
Oyun	0
Bulmaca	0
Anlam Analizi	0
Birleştirilmiş Yöntem	88
Toplam	571

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 ders kitabında toplam 571 sözcük öğretilmek istenilmiştir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi okuma iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi çağırışımdır.

Tablo 4.25. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi B1 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Görsellerden Yararlanma	1	1, 89
Eşleştirme	9	16, 98
Boşluk Doldurma	6	11, 32
Çağırışım	1	1, 89
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	5	9, 43
Okuma	18	33, 96
Sözlü Anlatımda Kullanma	4	7, 55
Yazılı Anlatımda Kullanma	2	3, 77
Cümle Kurma	3	5, 66
Diyalog	0	0
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	0	0

Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	4	7, 55

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 ders kitabında on kelime öğretim yönteminin (sözlük kullanma, okuma, diyalog, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca, anlam analizi) hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. Kitapta en çok kullanılan sözcük öğretim yöntemi 18 (%33, 96) kere kullanılan okuma yöntemi iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemleri 1'er (%1, 89) kere kullanılan görsellerden yararlanma ve çağrışım yöntemidir. Diğer yöntemlerin kullanım sıklıkları eşleştirme 9 (16, 98) boşluk doldurma 6 (11, 32) , dinleme 5 (9, 43) sözlü anlatımda kullanma 4 (% 7, 55) , yazılı anlatımda kullanma 2 (3, 77) , cümle kurma 3 (5, 66) , birleştirilmiş yöntem 4 (7, 55)'tir.

4.4. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

26. sayfada konuşma başlığı altında verilen resim, müzik edebiyat gibi güzel sanatlarla ilgili terimlerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “resim, müzik, edebiyat, atölye, figür, ritim, eskiz, tuval, palet, ana fikir, roman, yazı, şiir, kompozisyon, nota, ahenk” şeklindedir.

91. sayfada anlama başlığı altında verilen sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bellek, hafıza, epey, oldukça, kaybol-, yit-, sapta-, belirle-, kanıtla-, ispatla-, giz, sır, kavra-, anla-, -e dek, -e kadar, suret, görüntü” şeklindedir.

Resim 4.29. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Eşleştirme İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği

B) Aşağıdaki terimleri ilgili oldukları güzel sanatlar ile eşleştiriniz.
müzik (M), edebiyat (E), resim (R)

atölye	☐	palet	☐
figür	☐	ana fikir	☐
ritim	☐	roman	☐
eskiz	☐	yazı	☐
tuval	☐	şiir	☐
		kompozisyon	☐
		nota	☐
		ahenk	☐

Boşluk Doldurma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Çağrışım

43. sayfada anlama başlığı altında “huzur, geleneksel, ölüm, gündelik telaş” sözcüklerinin neleri çağrıştırdığı yazılması istenilmiştir.

Resim 4.30. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Çağrışım İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği

Çağrışım

C) Aşağıdaki kelimeler size hangi kavramları çağırıyor? Boşluklara yazınız ve neden bu çağrışımı yaptığınızı açıklayarak anlatınız.

Örnek :

huzur

- salle
- Türk kahvesi
- yağmurlu akşamlarda yapılan yürüyüş

huzur

-
-
-

geleneksel

-
-
-

ölüm

-
-
-

gündelik telaş

-
-
-

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Okuma

5. sayfada anlama başlığı altında altı çizili olarak verilen “yoğun olarak” sözcüğünün yerine geldiğinde anlamı değiştirmeyecek sözcüğün işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “yoğun olarak, meşgul olarak” şeklindedir.

28. sayfa anlama başlığı altında metinde altı çizili sözcüklerin anlamı dışında kullanılanları seçilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “sorun, bol, derece, gelecek” şeklindedir.

25. sayfada anlama başlığı altında “Güzel Sanatlar” adlı okuma metninden hareketle sorular sorulmuştur. “Bir dönemde güzel olarak adlandırılan bir durum, başka bir

dönemde güzel olarak adlandırılmayabilir. ” cümlesindeki altı çizili adlandırıl- sözcüğünün yerine getirilemeyecek sözcük sorulmuştur. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “adlandırıl- , tanımlan- , kabul edil- , ifade edil-” şeklindedir.

33. sayfada anlama başlığı altında birtakım sözcükleri altı çizilmiştir. Bu sözcüklerin yerine gelebilecek sözcüklerin “Arkeoloji” okuma adlı metinde kullanımına bakılarak uygun seçeneğin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ gizemini korumak, çözülememek, sahasına girmek, alanına girmek, gün yüzüne çıkarmak, ortaya çıkarmak” şeklindedir.

47. sayfada anlama başlığı altında “Söyleyişi: Sanat Durağı” adlı metinden hareketle metinden geçen ifadelerin açıklanması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “toplumsal hafıza, sanatın içine doğmak, kıyıda köşede kalmak, fırsat sunmak, fırsatı kaçırmak, ses getirmek” şeklindedir.

67. sayfada anlama başlığı altında “Bilime Adanmış Ömür” adlı metinden hareketle soruların cevaplanması istenilmiştir. “Bağlı” sözcüğünün “Cahit ülkesine bağlı birisiydi. ” cümlesindeki anlamıyla kullanımının işaretlenmesi istenilmiştir.

75. sayfada anlama başlığı altında “kızmak, azarlamak” anlamında ve “hemen” sözcüğünün yaklaşık anlamında kullanıldığı seçeneğin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “payla- , hemen hemen” şeklindedir.

84. sayfada anlama başlığı altında “Depremle Yaşamak “ adlı metinde” izolasyon, tespit etmek, uyarı, tedbir olağan” sözcüklerini altı çizilmiştir. Verilen sözcüklerin eş anlamlılarının listeden seçilip işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “izolasyon, tespit etmek, uyarı, tedbir olağan, yalıtım, belirlemek, ikaz, önlem, alışılmış” şeklindedir.

81. sayfada anlama başlığı altında altı çizili olarak verilen “strese sokmak” sözcük grubunun yerine getirilemeyecek seçeneğin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ bunaltmak, strese sebep ol- , sıkıntıya gir-” şeklindedir.

99. sayfada anlama başlığı altında “Elektronik Eşyalarınızın Ömrü Ne Kadar? adlı metinde geçen sözcüklerin yerine geçebilecek sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “neredeyse, yaklaşık, hor, kötü, tavsiye, öneri, özen göster- , önem ver-” şeklindedir.

Resim 4.31. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Okuma İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği

B) Metinde koyu renkle yazılmış ve numaralandırılmış sözcüklerin eş anlamlarını aşağıdaki listeden seçip işaretleyiniz.

1.izolasyon	2. tespit etmek	3. uyarı	4. tedbir
5. olağan			
... alışılmış	... bulmak	... sürpriz	
... engelleme	... anons	... dikkat	
... belirlemek	... ikaz	... koruma	
... ceza	... iletişim	... olası	
... söylemek	... yalıtım	... önlem	
... karar	... duymak	... basit	
... fikir	... öngermek		

Dinleme

17. sayfada “Çoklu Zeka Kuramı” adlı dinleme metnine yer verilmiştir. Sözel zekâ, matematiksel zekâ, bedensel zekâ, sosyal zekâ ve doğa zekâsı gibi zekâ türlerine sahip kişilerin hangi meslekleri yapabilecekleri dinleme metninden hareketle yazılması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “dilbilim, hukuk, siyaset, dil öğretimi, dil öğrenimi, mühendis, ekonomi, iktisat, fen bilimleri, tiyatro oyuncusu, sinema oyuncusu, sporcu, dansçı, siyaset, öğretmen, halkla ilişkiler personeli, psikolog, fizik, kimya, biyoloji, botanik, astronomi, yer bilimleri “ şeklindedir.

57. sayfada “Müzik Ruhun Gıdasıdır” adlı metinden hareketle boş bırakılan yerlerin doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ ruh hali, tedavi yöntemi, gıda, müzikle tedavi, tavsiye et-” şeklindedir.

57. sayfada “Müzik Ruhun Gıdasıdır” adlı metinden hareketle soruların cevaplanması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ruh hastalıkları, internet, akrep burcu” şeklindedir.

Sözlü Anlatımda Kullanma

44. sayfada konuşma başlığı altında öğrencilerden en son gittikleri bir etkinliği anlatmaları istenilmiştir. Fikir olabilecek sözcükler “sergi, konser, tiyatro, şiir dinletisi, sinema, bale gösterisi, festival, imza günü, atölye çalışmaları (uçurtma, maket vs.) , dans gösterisi, müze gezisi” şeklinde verilmiştir.

49. sayfada konuşma başlığı altında “çevre kirliliği, küresel ısınma, teknolojik ilerlemeler, enerji ve su sorunu, kültürel çatışmalar” olarak verilen konularla ilgili konuşma yapılması istenilmiştir. Fikir olabilecek sözcükler “sonuç, çözüm önerileri, vurgula-, bahset-, anlatıl-, ön plana çık-, bence, bana göre, bu sebeple, kanısındayım, düşünüyorum, kesinlikle, olabilir, zararlı-faydalı yönler, önemli-önemsiz, bunun sebebi, sonuç olarak, bunun sonucu, varsay-, mesela, yani” şeklinde verilmiştir.

Yazılı Anlatımda Kullanma

55. sayfada yazma başlığı altında “hayatın akışı, tereddüt etmek, kalıcı iz, ilk göz ağrısı, hayata tutunmak, mücadele, düzenli bir iş, derme çatma ev, duygulanmak, şahitlik etmek, etki, sorumluluk, hayal kurmak, zorluk, eli kalem tutmak” şeklinde verilen sözcüklerle bir paragraf yazılması istenilmiştir.

45. sayfada yazma başlığı altında “yorumlamak, harmanlamak, yansımak, canlanmak” fiilleriyle cümle kurulması istenilmiştir.

yorumlamak:

harmanlamak:

yansımak:

canlanmak:

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

77. sayfada dinleme başlığı altında tablodan öğrencilerin kendileriyle veya dede ve torunla ilgili olan sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “heyecanlı, sakın, idealist, çekingen, girişken, çekimser, hareketli, bilge, hayalperest, iyimser, kötümser, gerçekçi, pratik, kuşkucu, cana yakın, tutucu, yardımsever, mükemmeliyetçi, duygusal, mantıklı, açıkgozlu, gergin, vesveseli, karizmatik, özgün, rahat, ciddi, açıkgozlu” şeklindedir.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

76. sayfada konuşma başlığı altında tiyatro terimleri ve anlamlarının eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “drama, dekor, senaryo, skeç, piyes, yönetmen, sahne, rol, perde, doğaçlama” şeklindedir.

Resim 4.34. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Anlam Analizi İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği

Drama	Tiyatro oyununun oynandığı yer
Dekor	Oyuncuların, eserdeki kişileri sahnede canlandırmaları
Senaryo	Belli bir metne bağlı kalmaksızın rol yapma
Skeç	Tiyatroda, sahneyi eserin konusuna göre döşeyip hazırlamada kullanılan eşyanın toplu adı
Piyes	Tiyatro oyununu yöneten kişi
Yönetmen	Tiyatroda yazılı metin
Sahne	Beş-altı dakikaya sığdırılan tablolar halinde kısa oyun
Rol	Tiyatro eseri
Perde	Tiyatro eserinde bölümlerin adı
Doğaçlama	Bir şeyi tiyatro tekniklerinden yararlanarak öykülemek

Birleştirilmiş Yöntem

30. sayfada yazma başlığı altında Türkiye’de yetiştirilen tarım ürünleri “tahıllar, baklagiller, sanayi bitkileri, yumrulu bitkiler meyve, çay, yem bitkileri, bağcılık, sebze” şeklinde gruplandırılmış ve bu bitkilere örnek verilmiştir. Öğrencilerden ülkemizde yetişen tarım ürünleri hakkında bilgi vermeleri istenmiştir. Bu etkinlikte gruplandırma ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada verilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “tahıllar, baklagiller, sanayi bitkileri, yumrulu bitkiler meyve, çay, yem bitkileri, bağcılık, sebze, buğday, arpa, mısır, pirinç, yulaf, çavdar, nohut, fasulye, mercimek, patates, soğan, tütün, pamuk, şeker pancarı,

zeytin, haşhaş, keten, gül, anason, ayçiçeği, soya fasulyesi, yer fıstığı, elma, turunçgil, muz, fındık, incir” şeklindedir.

51. sayfada dinlenen metinde geçen “estetik, ilkel, sihirsel, tasarım, kuytu, ayin” sözcükleriyle cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte “ dinleme ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır.

53. sayfada anlama başlığı altında öğrencilerden “çocukluk, sorumluluk, hayal, mum ışığı “ kavramlarının neleri çağrıştırdığı anlatmaları istenilmiştir. Bu etkinlikte çağrışım ve sözlü anlatımda kullanma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır.

59. sayfada anlama başlığı altında metinden seçilen sözcüklerle anlam ilişkisi olan sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Bu etkinlikte okuma ve eşleştirme ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “bunaltıcı, tafsilat, muhakkak, caymak, monoton, düşkünlük, detay, korumak, yeknesak, önemli, belirli, mahsus, kesinlikle, teferruat, hareketsiz, sinema, sıkıcı, istemez olmak, bölüm, dönmek, değişmeyen, kesim, ihtiras, desteklemek, sabit, coşku, has, etkin olmayan, tek örnek, müdafaa etmek, ayrıntı, beyaz perde, belli başlı, durağan, kasvetli, kesit, mutlaka, özgü, savunmak, tekdüze, tutku, vazgeçmek” şeklindedir.

Resim 4.35. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem İle Sözcük Öğretimi Çalışma Örneği

C) Dinlediğiniz metinde geçen aşağıdaki kelimelerle cümleler kurunuz.

Estetik

.....

İlkel dönem

.....

Sihirsel

.....

Tasarım

.....

Kuytu

.....

Ayin

.....

Tablo 4.26. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	dilbilim, hukuk, siyaset, dil öğretimi, dil öğrenimi, mühendis, ekonomi, iktisat, fen bilimleri, tiyatro oyuncusu, sinema oyuncusu, sporcu, dansçı, siyaset, öğretmen, halkla ilişkiler personeli, psikolog, fizik, kimya, biyoloji, Botanik, astronomi, yer bilimleri (s. 18)
Okuma	yoğun olarak, meşgul olarak (s. 5)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.27. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	resim, müzik, edebiyat, atölye, figür, ritim, eskiz, tuval, palet, ana fikir, roman, yazı, şiir, kompozisyon, nota, ahenk (s. 26)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	sorun, bol, derece, gelecek (s. 28)
	-
	adlandırıl-, tanımlan-, kabul edil-, ifade edil- (s. 25)
	gizemini korumak, çözülememek, sahasına girmek, alanına girmek, gün yüzüne çıkarmak, ortaya çıkarmak (s. 33)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-

Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	tahıllar, baklagiller, sanayi bitkileri, yumrulu bitkiler , meyve, çay, yem bitkileri, bağcılık, sebze, buğday, arpa, mısır, pirinç, yulaf, çavdar, nohut, fasulye, mercimek, patates, soğan, tütün, pamuk, şeker pancarı, zeytin, haşhaş, keten, gül, anason, ayçiçeği, soya fasulyesi, yer fıstığı, elma, turunçgil, muz, fındık, incir (s. 30)

Tablo 4.28. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	huzur, geleneksel, ölüm, gündelik telaş (s. 43)
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	ruh hastalıkları, internet, akrep burcu (s. 57)
Okuma	ruh hali, tedavi yöntemi, gıda, müzikle tedavi, tavsiye et- (s. 57)
Sözlü Anlatımda Kullanma	toplumsal hafıza, sanatın içine doğmak, kıyıda köşede kalmak, fırsat sunmak, fırsatı kaçırmak, ses getirmek (s. 47)
	sergi, konser, tiyatro, şiir dinletisi, sinema, bale gösterisi, festival, imza günü, atölye çalışmaları (uçurtma, maket vs.) , dans gösterisi, müze gezisi (s. 44)
	sonuç, çözüm önerileri, vurgula-, bahset-, anlatıl-, ön plana çık-, bence, bana göre, bu sebeple, kanısındayım, düşünüyorum, kesinlikle, olabilir, zararlı-faydalı yönler, önemli-önemsiz, bunun sebebi, sonuç olarak, bunun sonucu, varsay-, mesela, yani (s. 49)
Yazılı Anlatımda Kullanma	hayatın akışı, tereddüt etmek, kalıcı iz, ilk göz ağrısı/, hayata tutunmak, mücadele, düzenli bir iş, derme çatma ev, duygulanmak, şahitlik etmek, etki, sorumluluk, hayal kurmak, zorluk, eli kalem tutmak (s. 55)
Cümle Kurma	yorumlamak, harmanlamak, yansımak, canlanmak (s. 45)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	estetik, ilkel, sihirsel, tasarım, kuytu, ayın (s. 51)
	çocukluk, sorumluluk, hayal, mum ışığı (s. 53)
	bunaltıcı, tafsilat, muhakkak, caymak, monoton, düşkünlük, detay, korumak, yeknesak, önemli, belirli, mahsus, kesinlikle,

	teferruat, hareketsiz, sinema, sıkıcı, istemez olmak, bölüm, dönmek, değişmeyen, kesim, ihtiras, desteklemek, sabit, coşku, has, etkin olmayan, tek örnek, müdafaa etmek, ayrıntı, beyaz perde, belli başlı, durağan, kasvetli, kesit, mutlaka, özgü, savunmak, tekdüze, tutku, vazgeçmek (s. 59)
--	---

Tablo 4.29. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	Bağlı (s. 67)
	payla- , hemen hemen (s. 75)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	heyecanlı, sakın, idealist, çekingen, girişken, çekimser, hareketli, bilge, hayalperest, iyimser, kötümser, gerçekçi, pratik, kuşkucu, cana yakın, tutucu, yardımsever, mükemmeliyetçi, duygusal, mantıklı, açıksözlü, gergin, vesveseli, karizmatik, özgün, rahat, ciddi, açığözlü (s. 77)
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	drama, dekor, senaryo, skeç, piyes, yönetmen, sahne, rol, perde, doğaçlama (s. 76)
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.30. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	bellek, hafıza, epey, oldukça, kaybol- , yit- , sapt- , belirle- , kanıtla- , ispatla- , giz, sır, kavra- , anla- , -e dek , -e kadar, suret, görüntü (s. 91)
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	-
Okuma	izolasyon, tespit etmek, uyarı, tedbir, olağan, yalıtım, belirlemek, ikaz, önlem, alışılmış (s. 85)
	bunaltmak, strese sebep ol- , sıkıntıya gir- (s. 95)
	neredeyse, yaklaşık, hor, kötü, tavsiye, öneri, özen göster- , önem ver- (s. 99)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.31. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Bölüm Adı	Etkinlik Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi Sayısı		Sözcük Sayısı
1. BÖLÜM	Ne Yapalım?	39	2	0, 95	25
2. BÖLÜM	Uzmanına Sor	37	4	1, 90	66
3. BÖLÜM	Kültür Sanat	50	11	5, 24	125
4. BÖLÜM	Bilimden Dünyamıza	40	4	1, 90	41
5. BÖLÜM	Sanattan Bilime	44	4	1, 90	40
TOPLAM	5	210	25	11, 90	297

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 ders kitabı 5 bölümde toplam 210 etkinliğe yer verilmiş, bu etkinliklerin 25 (11, 90) tanesinde sözcük öğretim yöntemi kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 297'dir. Bölümler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde en fazla sözcük

öğretim yöntemi 3. bölümde (Kültür ve Sanat) iken, en az sözcük öğretimi 1. bölümde (Ne Yapalım?) kullanılmıştır.

Tablo 4.32. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0
Eşleştirme	34
Boşluk Doldurma	0
Çağırışım	4
Sözlük Kullanma	0
Dinleme	35
Okuma	43
Sözlü Anlatımda Kullanma	36
Yazılı Anlatımda Kullanma	15
Cümle Kurma	4
Diyalog	0
Gruplandırma	0
İlişkilendirme	28
Tahmin Etme	0
Sözcük Türetme	0
Müzik	0
Oyun	0
Bulmaca	0
Anlam Analizi	10
Birleştirilmiş Yöntem	88
Toplam	297

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 ders kitabında toplam 297 sözcük öğretilmek istenilmiştir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi birleştirilmiş yöntem iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi cümle kurma ve çağırışım'dır.

Tablo 4.33. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi B2 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	2	8
Boşluk Doldurma	0	0
Çağırışım	1	4
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	3	12
Okuma	9	36
Sözlü Anlatımda Kullanma	2	8
Yazılı Anlatımda Kullanma	1	4
Cümle Kurma	1	4
Diyalog	0	0
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	1	4

Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	1	4
Birleştirilmiş Yöntem	4	16

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 ders kitabında on kelime öğretim yönteminin (görsellerden yararlanma, boşluk doldurma, sözlük kullanma, diyalog, gruplandırma, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca) hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. Kitapta en çok kullanılan sözcük öğretim yöntemi 9 (%36) kere kullanılan okuma yöntemi iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 1'er (%4) kere kullanılan çağrışım, yazılı anlatımda kullanma, cümle kurma, ilişkilendirme ve anlam analizi yöntemidir. Diğer yöntemlerin kullanım sıklıkları eşleştirme 2 (%8) , dinleme 3 (%12) sözlü anlatımda kullanma 2 (%8) , birleştirilmiş yöntem 4 (%16)'tür.

4.5. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabının Sözcük Öğretim Yöntemleri Açısından İncelenmesi

Görsellerden Yararlanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Eşleştirme

68. sayfada verilen deyimler ve sözcüklerin eşleştirilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “uyum sağlamak/alışmak, tasarruf, çok çalışmak, yanlış söylemek, sıkıntısız yaşamak, çok özlemek, eğlenmek, öfkelenmek, çok istemek, darılmak, intikam, birikim, oyalamak, anlayışla karşılamak, öfkelenmek, çakılıp kalmak, sıkıntısız yaşamak, kargaşa, kurnazca davranmak, iyi anlamak, taş gibi, dedikodu, gazaba gelmek, meşgul etmek” şeklindedir.

Boşluk Doldurma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Çağrışım

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözlük Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Okuma

43. sayfada anlama başlığı altında metinden hareketle altı çizili olarak verilen sözcüklerin yerine gelebilecek sözcüklerin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ icat etmek, keşfetmek, depolamak, biriktirmek” şeklindedir.

47. sayfada anlama başlığı altında metinde geçen bir cümleye yer verilmiş ve altı çizili olarak verilen “durmaksızın” sözcüğü yerine getirildiğinde anlamı bozacak seçeneğin işaretlenmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ durmaksızın, durmadan, giderek, devamlı, sürekli” şeklindedir.

55. sayfada “bağlan-” sözcüğünün kullanıldığı bir cümle verilmiş bu sözcüğün verilen cümledeki kullanımına bezeyen seçeneğin işaretlenmesi istenilmiştir.

72. sayfada konuşma başlığı altında verilen sözcük ve sözcük gruplarının metinde kullanılan anlamının yorumlanması ve birer örnek verilmesi istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “dünya bırak- , salınım, küresel çap, gelecek nesiller için, yönelt-, yansı-” şeklindedir.

Resim 4.36. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. “Graham Bell telefonu 1876'da icat etti.” cümlesindeki altı çizili kelimenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı değişmez?
a) bozdu
b) tamir etti
c) buldu
d) keşfetti
2. “Gündüz depoladığı güneş enerjisini gece de kullanabilirsiniz.” cümlesindeki altı çizili kelimenin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı değişmez?
a) ürettiği
b) tükettiği
c) biriktirdiği
d) pazarladığı

Dinleme

11. sayfada “Zamanında” adlı şiirin dinlenenlerden hareketle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ne güzel, gülümseme, başka, ödünç,

uslu, ne hareketli, eskiden, kayıp, sevinç, ertesi, aile, ağlamak yok, iyimser, zannetmek, gelen giden, bir ev, hala” şeklindedir.

41. sayfada “Sağlıklı Günler” adlı dinleme metinden hareketle metinde bırakılan boşluklara “ iliğinin, yağ oranı, kalp krizi, özellikler, yaşanan, yaşanmaması, azaltılmasının” şeklinde verilen sözcüklerin yerleştirilmesi istenilmiştir.

57. sayfada Barış Manço’ya ait “Sarı Çizmeli Mehmet Ağa” adlı şarkıda boş bırakılan yerlere “ adam, yiğit, metrelik, yaşam, yoksul, garipleri, öksüz, bu dünyadan, tahtaya, defteri, Mehmet Ağa, ders alır, yazı yazsan, haklı, haksız, boşa koysan, öder hesabı” şeklindedir.

63. sayfada “Kullanma Kılavuzu” adlı metinden hareketle boşlukların doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “tasarım, müşterek, dağılım, ayar, türlü, bölüm, aksaklık, sez-, hükmet-” şeklindedir.

81. sayfada “Arkadaşım Badem Ağacı” adlı şiirdeki boşlukların dinlenenlerden hareketle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “aptal, kandır-, ben, ılıman, kara kış, hayır, düş, güler, tatlı, karayel, kara sevda, bilerek, bağlan-, de-, hiçbir, yan, hava, acı-, sevda, ver-, güzel” şeklindedir.

101. sayfada “Yusuf ile Züleyha” hikâyesindeki boşlukların dinlenenlerden hareketle doldurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “Olağanüstü, aşırı, kır, derin kuyu, kervan, köle, saray, ispatlamak, ilgi, semiz, zindan, sonuca bağlamak, dedikoducu, yorum, kıtlık, çare, emanet deposu, iktidar” şeklindedir.

Resim 4.37. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Okuma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

DİNLEME

A) Şarkıyı dinleyiniz. Metindeki boşlukları dinlediğiniz şarkıya göre tamamlayınız.

Yaz dostum güzel sevmeyene denir mi
Yaz dostum selam almayana denir mi
Yaz dostum altı üstü beş bez için
Yaz dostum boşa geçmiş ömre denir mi

Yaz tahtaya bir daha tut defteri kitabı
San çizmeli Mehmet Ağa bir gün öder hesabı

Yaz dostum görsen besle kaymak bal ile
Yaz dostum gıydir ipek şal ile
Yaz dostum görsen sar kanadın kolunu
Yaz dostum kimse göçmez mal ile

Yaz bir daha tut kitabı
San çizmeli bir gün öder hesabı

Yaz dostum Baş şöyle kendi bir
Yaz dostum su üstüne kalır mı
Yaz dostum bir dünya ki karışmış
Yaz dostum dolusu alır mı

Yaz tahtaya bir daha tut defteri kitabı
San çizmeli Mehmet Ağa bir gün
(Barış MANÇO)

Sözlü Anlatımda Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Yazılı Anlatımda Kullanma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Cümle Kurma

73. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcük ve sözcük gruplarıyla cümle kurulması istenilmiştir. Öğretilmesi amaçlanan sözcük ve sözcük grupları “idrak et- , nüfuz et- , dahil ol- , ölümden dön-” şeklindedir.

Resim 4.38. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Cümle Kurma ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

B) Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını cümle içinde kullanınız.

idrak et:-

nüfuz et:-

dahil ol:-

ölümden dön:-

Diyalog

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Gruplandırma

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

İlişkilendirme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Tahmin Etme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Sözcük Türetme

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Müzik

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Oyun

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Bulmaca

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Anlam Analizi

İncelenen kitapta söz konusu sözcük öğretim yöntemine uygun bir etkinliğe rastlanılmamıştır.

Birleştirilmiş Yöntem

23. sayfada anlama başlığı altında metinde koyu renkle belirtilen sözcüklerin çağrıştırdıklarının yazılması istenilmiştir. Bu etkinlikte okuma ve çağrışım ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “yeryüzü, ilkel, gökyüzü, doğaüstü, uygarlık, kurallar, çok kültürlülük” şeklindedir.

35. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerin eşleştirilmesi ve cümle içinde kullanılması istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve cümle kurma ile sözcük öğretim yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “kan pıhtılaşması, genetik yapı, umut kapısı, yapı taşı, ihracat kodu, hücre çekirdeği, satış temsilcisi” şeklindedir.

57. sayfada yazma başlığı altında verilen sözcüklerin fiillerle eşleştirilmesi ve cümle kurulması istenilmiştir. Bu etkinlikte eşleştirme ve cümle kurma ile sözcük öğretim

yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcükler “ ihtiyacı gider- , inşa et- , kimlik kazan- , ifade et- , ortaya çık- , meydana gel- , imkan sun- , kabul et- , takdir et- , takdir kazan- , bütçeyi aş- , israf et- , göze çarp- , harcama yap- , çözüm üret- , haksızlık yap-” şeklindedir.

Resim 4.39. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı Birleştirilmiş Yöntem ile Sözcük Öğretimi Çalışması Örneği

YAZMA

A) Aşağıdaki kelimeleri uygun şekilde eşleştirip cümlede kullanınız.

(.....) Kan	1. kapı
(.....) genetik	2. yap-
(.....) umut	3. taş
(.....) yapı	4. kod
(.....) ihracat	5. pıhtılaşma
(.....) hücre	6. temsilci
(.....) satış	7. çekirdek

1
2
3
4
5
6
7

Tablo 4.34. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 1. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	ne güzel, gülümseme, başka, ödünç, uslu, ne hareketli, eskiden, kayıp, sevinç, ertesi, aile, ağlamak yok, iyimser, zannetmek, gelen giden, bir ev, hala (s. 11)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	yeryüzü, ilkel, gökyüzü, doğaüstü, uygarlık, kurallar, çok kültürlülük (s. 23)

Tablo 4.35. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 2. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	ilik yağlanması, yağ oranı, kalp krizi, özellik, coğrafı, yaşamak, azaltmak (s. 41)
Okuma	icat etmek, keşfetmek, depolamak, biriktirmek (s. 43) durmaksızın, durmadan, giderek, devamlı, sürekli (s. 47)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	kan pıhtılaşması, genetik yapı, umut kapısı, yapı taşı, ihracat kodu, hücre çekirdeği, satış temsilcisi (s. 33)

Tablo 4.36. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 3. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	uyum sağlamak, alışmak, tasarruf, çok çalışmak, yanlış söylemek, sıkıntısız yaşamak, çok özlemek, eğlenmek, öfkelenmek, çok istemek, darılmak, intikam, birikim, oyalamak, anlayışla karşılamak, öfkelenmek, çakılıp kalmak, sıkıntısız yaşamak, kargaşa, kurnazca davranmak, iyi anlaşmak, taş gibi, dedikodu, gazaba gelmek, meşgul etmek (s. 68)
Boşluk Doldurma	-
Çağrışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	adam, yiğit, metrelik, yaşam, yoksul, garip, öksüz, bu dünya, tahta, defter, ders al- , hesap öde- (s. 57)
	tasarım, müşterek, dağılım, ayar, türlü, bölüm, aksaklık, sez-, hükmet- (s. 63)
Okuma	bağlan- (s. 55)
	dünya bırak- , salınım, küresel çap, gelecek nesiller için, yönelt-, yansı- (s. 72)
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	idrak et- , nüfuz et- , dahil ol- , ölümden dön- (s. 73)
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	ihtiyacı gider- , inşa et- , kimlik kazan- , ifade et- , ortaya çık- , meydana gel- , imkan sun- , kabul et- , takdir et- , takdir kazan- , bütçeyi aş- , israf et- , göze çarp- , harcama yap- , çözüm üret- , haksızlık yap- (s. 57)

Tablo 4.37. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 4. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	aptal, kandır- , ben, ılıman, kara kış, hayır, düş, güler, tatlı, karayel, kara sevda, bilerek, bağlan- , de- , hiçbir, yan, hava, acı- , sevda, ver- , güzel (s. 81)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.38. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabı 5. Bölümde Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ve Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcükler
Görsellerden Yararlanma	-
Eşleştirme	-
Boşluk Doldurma	-
Çağırışım	-
Sözlük Kullanma	-
Dinleme	Olağanüstü, aşırı, kır, derin kuyu, kervan, köle, saray, ispatlamak, ilgi, semiz, zindan, sonuca bağlamak, dedikoducu, yorum, kıtlık, çare, emanet deposu, iktidar (s. 101)
Okuma	-
Sözlü Anlatımda Kullanma	-
Yazılı Anlatımda Kullanma	-
Cümle Kurma	-
Diyalog	-
Gruplandırma	-
İlişkilendirme	-
Tahmin Etme	-
Sözcük Türetme	-
Müzik	-
Oyun	-
Bulmaca	-
Anlam Analizi	-
Birleştirilmiş Yöntem	-

Tablo 4.39. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısının Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Bölüm Adı	Etkinlik Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi Sayısı		Sözcük Sayısı
1. BÖLÜM	Kültür ve Sanat	47	2	0, 91	24
2. BÖLÜM	Sağlığım	43	4	1, 83	23
3. BÖLÜM	Farkında mısınız?	49	7	1, 83	73
4. BÖLÜM	Edebiyat Dünyasından	39	1	0, 46	21
5. BÖLÜM	Kim Haklı	41	1	0, 46	18
TOPLAM	5	219	15	6, 85	159

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 ders kitabı 5 bölümde toplam 219 etkinliğe yer verilmiş, bu etkinliklerin 15 (6, 85) tanesinde sözcük öğretim yöntemi kullanılmıştır. Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 159'dur. Bölümler arasında kullanılan sözcük öğretim yöntemleri sayısı incelendiğinde en fazla sözcük öğretim yöntemi 3. bölümde (Farkında mısınız?) iken, en az sözcük öğretimi 4. bölüm (Edebiyat Dünyasından) ve 5. bölümde (Kim Haklı) kullanılmıştır.

Tablo 4.40. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 Ders Kitabında Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısının Yöntemlere Göre Dağılımı

Sözcük Öğretim Yöntemleri	Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı
Görsellerden Yararlanma	0
Eşleştirme	25
Boşluk Doldurma	0
Çağırışım	0
Sözlük Kullanma	0
Dinleme	84
Okuma	16
Sözlü Anlatımda Kullanma	0
Yazılı Anlatımda Kullanma	0
Cümle Kurma	4
Diyalog	0
Gruplandırma	0
İlişkilendirme	0
Tahmin Etme	0
Sözcük Türetme	0
Müzik	0
Oyun	0
Bulmaca	0
Anlam Analizi	0
Birleştirilmiş Yöntem	30
Toplam	159

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 ders kitabında toplam 159 sözcük öğretilmek istenilmiştir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük

öğretim yöntemi dinleme iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi cümle kurmadır.

Tablo 4.41.Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi C1 Ders Kitabı Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Yüzdelik Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Görsellerden Yararlanma	0	0
Eşleştirme	1	6, 67
Boşluk Doldurma	0	0
Çağırışım	0	0
Sözlük Kullanma	0	0
Dinleme	6	40
Okuma	4	26, 67
Sözlü Anlatımda Kullanma	0	0
Yazılı Anlatımda Kullanma	0	0
Cümle Kurma	1	6,67
Diyalog	0	0
Gruplandırma	0	0
İlişkilendirme	0	0
Tahmin Etme	0	0
Sözcük Türetme	0	0
Müzik	0	0
Oyun	0	0
Bulmaca	0	0
Anlam Analizi	0	0
Birleştirilmiş Yöntem	3	20

Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe C1 ders kitabında on beş yönteme (görsellerden yararlanma, boşluk doldurma, çağırışım, sözlük kullanma, sözlü anlatımda kullanma, yazılı anlatımda kullanma, diyalog, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca, anlam analizi) hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. Kitapta en fazla kullanılan kelime öğretim yöntemi 6 (%40) kere kullanılan dinleme ile sözcük öğretimi iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 1 (6, 67) kere kullanılan eşleştirme ve cümle kurma yöntemidir. Okuma ile sözcük öğretim yöntemi 4 (%26, 67) kere kullanılmıştır.

GENEL DEĞERLENDİRME

Tablo 4.42. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Ders Kitaplarına Göre Uygulanma Sayısı ve Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcük Sayısı

Ders Kitapları	Bölüm Sayısı	Etkinlik Sayısı	Uygulanan Sözcük Öğretim Yöntemi Sayısı		Öğretilmek İstenen Sözcük Sayısı
A1	6	251	101	%9, 07	1188
A2	5	209	67	%6, 02	718
B1	5	224	53	%4, 76	571
B2	5	210	25	%2, 25	297
C1	5	219	15	%1, 35	159
TOPLAM	26	1113	261	%23, 45	2933

Tablo 4.42’de Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitaplarında kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin ders kitaplarına göre uygulanma sayısı ve uygulanan sözcük öğretim yöntemi ile öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı verilmiştir. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitaplarında 26 bölümde 1113 etkinliğe yer verilmiş ve bu etkinliklerin 261’inde (23, 45) sözcük öğretim yöntemleri kullanılmıştır. En fazla sözcük öğretim yöntemi ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı A1 ders kitabında yer almaktadır. En az kullanılan sözcük öğretim yöntemi sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı C1 ders kitabında yer almaktadır.

Tablo 4.43. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders Kitaplarında Kullanılan Sözcük Öğretim Yöntemlerinin Ders Kitaplarına Göre Uygulanma Sayısı

	A1	A2	B1	B2	C1	Toplam
Görsellerden Yararlanma	9	0	1	0	0	10
Eşleştirme	20	15	9	2	1	47
Boşluk Doldurma	20	11	6	0	0	37
Çağırışım	0	0	1	1	0	2
Sözlük Kullanma	0	0	0	0	0	0
Dinleme	8	3	5	3	6	25
Okuma	0	4	18	9	4	35
Sözlü Anlatımda Kullanma	4	8	4	2	0	18
Yazılı Anlatımda Kullanma	6	4	2	1	0	13
Cümle Kurma	7	4	3	1	1	16
Diyalog	7	3	0	0	0	10
Gruplandırma	2	0	0	0	0	2
İlişkilendirme	3	0	0	1	0	4
Tahmin Etme	0	0	0	0	0	0
Sözcük Türetme	0	0	0	0	0	0
Müzik	0	0	0	0	0	0
Oyun	0	0	0	0	0	0
Bulmaca	1	0	0	0	0	1
Anlam Analizi	2	0	0	1	0	3
Birleştirilmiş Yöntem	12	15	4	4	3	38
TOPLAM	101	67	53	25	15	261

Tablo 4. 43'te Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitaplarında kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin ders kitaplarına göre uygulanma sayısı verilmiştir. Gazi Üniversitesi TÖMER yabancılar için Türkçe seti ders kitaplarında en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemleri eşleştirme (f=47) , boşluk doldurma (f=37) , dinleme (f=25) , okuma (f=35) , birleştirilmiş yöntem (f=38) şeklindedir. En az kullanılan sözcük öğretim ise çağırışım (f=2) , gruplandırma (f=2) , ilişkilendirme (f=4) , bulmaca (f=1) , anlam analizi (f=3) şeklindedir. Hiç kullanılmayan sözcük öğretim yöntemleri sözlük kullanma, tahmin etme, sözcük türetme, müzik ve oyundur.

TARTIŞMA

Yabancı dil öğretiminde amaca götürecek yöntem ve tekniklerden yararlanılmalıdır. Öğretmenler öğrencileri bu teknikler konusunda bilgilendirmelidir. Gedik (2009), “Yabancılar Türkçe Öğretimi (Ankara Üniversitesi TÖMER ve Gazi Üniversitesi

TÖMER Örneği))” adlı yüksek lisans çalışmasında her iki üniversitenin TÖMER’ inde de hangi yöntemlerin ve tekniklerin kullanıldığını ve kullanılmakta olan teknik ve yöntemlerin öğrenci başarısına etkisini araştırmıştır. Her iki üniversitenin TÖMER’ inde kullanılmakta olan tekniklerin ve yöntemlerin öğrenci başarısına pozitif yönde etki ettiği görülmüştür.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A1 seviyesinden C1 seviyesine gittikçe sözcük öğretim sayısı ve öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısında bir azalma olduğu görülmüştür. Seviye ilerledikçe sözcük öğretimine daha az önem verildiği görülmektedir. Uğur (2018) , “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından incelenmesi” adlı çalışmasında, seviye ilerledikçe sözcük öğretimine daha az önem verildiği sonucuna ulaşmıştır.

Öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı bakımından incelendiğinde en fazla sözcüğe A1-A2 seviyesinde verildiği görülmektedir. Temel seviyeden ileri seviyeye gittikçe öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısında bir azalma görülmüştür. Bu temel seviyede öğretilmek istenen basit düzeyde sözcüklerin fazlalığına bağlanabilir. Göçen, Gümüş, Kışla ve Güdek (2020) , “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Hazırlanan Okuma Kitaplarında Yer Alan Sözcüklerin İncelenmesi” çalışmasında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış A1, A2, B1, B2 ve C1 seviye ders kitapları sözcüklerin sayısını, kullanımı sıklığını ve dil seviyelerine dağılımı bakımından incelemişlerdir. Okuma kitaplarında farklı sözcüklere daha fazla verilen seviyenin A1-A2 olduğu görülmüştür. Temel seviyede daha fazla sözcüğü yer verilmiş olması iki araştırmanın da benzer sonuçları olduğunu göstermektedir.

Temel seviyeden ileri seviye gittikçe sözcük öğretim yöntemlerinde azalma görülmesi, ilk seviyelerde doğrudan sözcük öğretime yer verildiği şeklinde yorumlanabilir. Başlangıç aşamasında öğrenciler sözcüklerin anlamını dinleme ve okuma metinlerinden çıkarması zordur. Bu nedenle başlangıç seviyesinde sözcükleri bilinçli olarak öğretecek yöntemlerden yararlanılmıştır. Aşamalı olarak doğrudan sözcük öğretimi yerini dolaylı sözcük öğretiminin aldığı görülmüştür. Memiş (2018) , iyi bir sözcük öğretiminin doğrudan yöntem ile başlayıp dolaylı yöntemle ile devam ettiğini belirtir.

Temel düzeyde basit sözcüklerin öğretildiği görülmüştür. Temel seviyeden ileri seviyeye gittikçe sözcüklerin yerini sözcük grupları, kalıp sözler ve atasözü ve deyimlerin aldığı görülmüştür. Seviye ilerledikçe basitten karmaşığa doğru bir sıra izlendiği görülmüştür. Memiş (2028) , yabancı dili öğrenenlerin ilk başlarda sözcükleri daha sonra sözcük gruplarını ve birkaç sözcükten oluşan basit cümleleri anladığını belirtir. Başutku (2018) , “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1 Düzeyinde Kelime Öğretimi” adlı çalışmasında Ankara Üniversitesi TÖMER Yeni Hitit 2, İstanbul Üniversitesi DİLMER ve Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe (B1) düzeyi ders kitaplarını örneklem olarak almış ve Schmitt’in (1997) belirlediği 15 farklı kelime öğretimi tekniği açısından incelemiştir. Araştırmanın sonunda, orta seviyeden itibaren, soyut kavramlar, kalıp sözler ve deyimlerle karşılaşıldığını tespit etmiştir.

İncelenen kitaplarının hiçbir seviyesinde oyun ile sözcük öğretim yöntemine yer verilmemiştir. Oyun öğrencilerin yabancı dilin sözcüklerini eğlenerek öğrenmeleri açısından önemlidir. Dervişoğulları (2008) , “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretilen Sınıflarda Oyunlarla Sözcük Öğretimi” adlı tez çalışmasında oyunlar ile öğrenim gören öğrenciler ile oyun kullanılmadan öğrenim gören öğrencilerin başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırmıştır. Oyunların uygulandığı grubun diğer gruba göre daha başarılı olduğu görülmüştür. Ders kitaplarında sözcük öğretiminde oyun yöntemine yer verilmesi öğrencilerin motivasyonlarının yükselmesi ve dersin monotonluğunu kırması açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle ders kitaplarında öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlayan oyun yönteminin hiç kullanılmaması bir eksiklik olarak görülmüştür.

İncelenen kitaplarda müzikle sözcük öğretim yöntemine hiç yer verilmemiştir. Müzik etkinlikleri öğrencilerin motivasyonlarının yükselmesi açısından önemlidir. Ayrıca müzik etkinlikleri öğrencilerin telaffuz becerilerini de geliştirecektir. Güldalı (2019) , “Yabancılar Türkçe Kelime Öğretiminde Müziğin Etkisi” adlı tez çalışmasında 2016-2017 eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde (TÖMER) eğitim görmekte olan B1 seviyesindeki öğrencilere kelime öğretiminde müziğin etkilerini araştırmıştır. Müzik eğitiminin yabancı öğrencilere Türkçe kelime öğretiminde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

İncelenen kitaplarda meyveler, sebzeler ve içeceklerin öğretilmesinde gruplandırma yöntemine yer verilmiştir. Gruplandırma yöntemi, sözcüklerin anlamlı şemalar etrafında örgütlenmesini sağlayacaktır. Gruplandırma yöntemine sadece A1 seviyesinde verilmesi yeterli görülmemiştir. Demirel (2013) , “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilere Kelimelerin Öğretimi” adlı tez çalışmasının sonuçlarına göre kelime gruplama yöntemi, öğrencilerin algısal kelime öğreniminde anlamlı bir fark oluşturmuştur. Öğretimin ardından belirli bir süre geçtiğinde, öğrencilerin bir konu etrafında dönen kelimeleri daha kolay hatırladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

İncelenen kitaplarda okuma ile sözcük öğretim yöntemi, en çok B1 ve B2 seviyesinde görülmüştür. A1 seviyesinde okuma ile sözcük öğretim yöntemine hiç yer verilmemesi, öğrencilerin bağlamdan anlam çıkarma için henüz yetersiz görülmeleri sebep gösterilebilir. Başlangıç seviyesinde dilin günlük hayatta kullanılan sözcüklerine doğrudan vermek daha etkili olacaktır. Fakat C1 seviyesinde, okuma ile sözcük öğretim yöntemi B1 ve B2 seviyesine göre yetersiz olduğu söylenebilir. Orta seviyeden itibaren sözcüklerin bağlamdan öğretilmesi anlamlı öğrenmelerin oluşması açısından önemlidir. Ünay (2020) , Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Okuma Metinlerinde Bağlam Temelli Sözcük Öğretim Yöntemi Kullanımı” adlı tez çalışmasında İstanbul B1 ve B2 ile Yeni Hitit B1 ve B2 seviyesindeki ders kitaplarının okuma metinleri ve okuma metinlerinde bağlam temelli sözcük öğretim yönteminin kullanım sıklığı incelemiştir. İncelenen kitapların sözcük öğretirken bağlam temelli sözcük öğretim yönteminden yararlanma konusunda etkinliklerin ve örneklerin sayısı ve nitelikleri bakımından yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

İncelenen kitaplarda sözlük ile sözcük öğretim yöntemine hiç yer verilmediği görülmüştür. Sözlükler yabancı dil öğretiminde sözcüklerin anlamını kesinleştirmesi açısından önemlidir. Ders kitaplarında öğrencileri sözlük kullanmaya teşvik edecek yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekir. Bu nedenle sözlük kullanma ile sözcük öğretim yöntemine hiç yer verilmemesi bir eksiklik olarak görülmüştür. Güzel (2021) “Yabancılarla Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kelime Öğretimi Stratejileri” adlı tez çalışmasında, İstanbul Yabancılar için Türkçe” ve “Yedi İklim Türkçe” setlerinin A2, B1, B2 düzeyindeki ders kitapları kelime öğretim stratejileri açısından incelemiştir.

Her iki Türkçe öğretim setinde de sözlük kullanmaya yönelik stratejilerin sınırlı olduğu görülmüştür.

İncelenen kitaplarda görsel ile sözcük öğretim yöntemine sadece A1, A2 ve B1 seviyesinde yer verildiği görülmüştür. Özellikle başlangıç seviyesinde görsellerden yararlanmak, sözcüklerin somutlaşması açısından önemlidir. Çiçek ve Dilekçi (2022: 292), kavramın göstergesi ile zihindeki görsel karşılığının birleşiminin kalıcılığı arttırdığını ifade eder. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitaplarında da görsellerden yararlanma yöntemine en fazla A1 düzeyinde yer verildiği görülmüştür. A2 seviyesinde ise görsellerden yararlanma yöntemi daha az yer verilmiştir. Temel seviyeden sonra görsellerden yararlanma yöntemine sadece B1 düzeyinde yer verilmiştir. Başlangıç düzeyinde görsellerle sözcük öğretim yöntemine daha fazla önem verildiği tespit edilmiştir. Temel düzeyde sözcüklerin somutlaştırılması amaçlandığı şeklinde yorum yapılabilir. Uğur ve Azizoğlu (2016) , “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmada yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi için hazırlanan temel kullanıcı düzeyi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Kitapları ve Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders ve çalışma kitaplarındaki bağımsız sözcük öğretimi etkinliklerinin sayısal açıdan ve kullanılan etkinlik çeşitliliği açısından karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Her iki kitapta görsellerden yararlanma etkinliklerine daha fazla yer verildiği tespit edilmiştir.

İncelenen kitaplarda tahmin etme ile sözcük öğretim yöntemine hiç yer verilmemiştir. Sözcüklerin bağlamdan hareketle kullanımlarının tahmin edilmesi, öğrencileri zihinsel olarak aktif hale getirir. Ders kitaplarında, öğrencilerin sözcüklerle uğraşacakları etkinlikler yer almalıdır. Ders kitaplarında, tahmin ile sözcük öğretim yöntemine verilmemesi eksiklik olarak görülmüştür. Saydam (2018) “Kelime Öğretimi Stratejileri Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışmada tahmin etmeye yönelik stratejiye İstanbul Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe kitabında 9 kez başvurulduğunu, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe ve Yabancılar İçin Türkçe kitaplarında ise hiç başvurulmadığını tespit etmiştir.

Bir sözcüğün diğer sözcüğü hatırlatması kalıcı öğrenmeler açısından önemlidir. Apaydın (2007) , “ Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi” adlı çalışmasında “Ulamsal Sözcük Öğretimi”ne yönelik bir deneme yapmıştır. Bilgilerin belirli bir örgütlenme içinde ve belirli kavramsal ya da çağrışımsal ilişkilendirmeler içeren bir düzen içinde sunulmasının daha kalıcı olduğu sonucuna ulaşmıştır. A1 ve A2 seviyesinde çağrışım yöntemine yer verilmemesi öğrencilerin sözcük hazinesi bakımından yetersiz olmasına bağlanabilir. Fakat B1, B2 ve C1 seviyelerinde öğrencilerin sözcük hazineleri artmıştır. Bu sebeple orta ve ileri seviyede çağrışım yöntemine hiç yer verilmemesi eksiklik olarak görülmüştür.

Bulmaca ile sözcük öğretim yöntemine sadece A1 düzeyinde 1 kere yer verilmiştir. A2, B1, B2 ve C1 seviyelerinde bu yönteme hiç yer verilmediği görülmüştür. İncelenen kitaplarda bulmaca ile sözcük öğretimi yeterli görülmemiştir. Seviye ilerledikçe öğrenci düzeyi gözetilerek bulmaca ile sözcük öğretim etkinliklerine yer vermek öğrencilerin sözcükleri hem eğlenerek öğrenmelerine hem de öğrenmelerin kalıcı olmasını sağlayacaktır. Civelek (2014), “Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Yazılan Ders Kitaplarındaki Bulmacaların İşlevleri ve Çeşitli Açılardan Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında yetişkinlere yönelik yabancılar Türkçe öğretimi için yazılan 12 seti bulmacalar bakımından incelenmiştir. A1, A2 ve B1 seviyelerinde bulmacalara yer verilirken; B2, C1, C2 seviyelerinde bulmaca etkinliklerine yer verilmemiştir. En çok bulmaca etkinliğine A1 düzeyinde yer verildiği tespit edilmiştir.

İncelenen kitaplarda sözcük türetme ile sözcük öğretim yöntemine hiç yer verilmemiştir. Sözcük türetmede eklerin işlevi öğretilirse sözcük öğretimi mantıksal bir düzleme oturacaktır. Uğur ve Azizoğlu (2015: 253) eklerin belli bir düzen içinde kullanılmasının sözcük öğretimini kolaylaştıracağını ifade eder. Ders kitaplarında sözcük türetme ile sözcük öğretim yöntemine yer verilmemesi eksiklik olarak görülmüştür. Türkçedeki sözcük türetme mantığı, öğretilmesi öğrencilerin diğer sözcükleri daha kolay öğrenmelerine zemin hazırlayacaktır. Memiş (2019) , ”Yapım Eki Öğretiminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kelime Hazinesi Üzerindeki Etkisi” adlı çalışmasında 2016-2017 eğitim-öğretim yılında On dokuz Mayıs Üniversitesinde Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki 26 yabancı öğrenci üzerinde

yapım eki öğrenmenin kelime hazinesine etkisini araştırmıştır. Yapım eki öğrenen öğrencilerin kelime hazinesinin geliştiğini tespit etmiştir.

Öğrenilen sözcüklerin yazılı ve sözlü anlatımda kullanılması aktif kelime hazinesinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Özellikle sözcüklerin ileri seviyede kullanılarak öğrenilmesi sözcüğün diğer kullanımlarının öğrenilmesine zemin hazırlayacaktır. C1 seviyesinde sözcükleri yazılı ve sözlü anlatımda kullanmaya yönelik etkinliklere yer verilmemesi eksiklik olarak görülmüştür.

İncelenen ders kitaplarında en çok kullanılan ikinci yöntem birleştirilmiş yöntem ile sözcük öğretim yöntemidir. Yabancı dil öğretiminde öğrenciler arasında bireysel farklılıklar vardır. Maden (2011), konuya, öğrenci özelliklerine ve öğretmen yeterliliğine göre farklılaşan yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğini belirtir. Her öğrenciye hitap eden farklı yöntem ve tekniğe başvurulması etkili ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlayacaktır.

İncelenen ders kitaplarında diyalog ile sözcük öğretim yöntemine sadece A1 ve A2 düzeyinde yer verilmesi yetersiz görülmüştür. Boş bırakılan diyaloglara uygun sözcüğün getirilmesi sözcüklerin uygun bağlama yerleştirilmesini sağlayacaktır. Diyaloglar karşılıklı iletişime dayanır. Diyalog ile sözcük öğretim yöntemi karşılıklı iletişimde sözcüklerin öğrenilmesini sağlayacaktır.

SONUÇ

Bu bölümde Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti A1/A2/B1/B2 ve C1 seti ders kitaplarında yer alan sözcük öğretim yöntemleri ile ilgili elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar için Türkçe A1 seviyesi ders kitabı 6 üniteden oluşurken, A2, B1, B2 ve C1 kitapları 5'er üniteden oluşmaktadır. A1 seviyesi ders kitabında diğer seviyelerden farklı olarak fazladan 1 üniteye yer verilmiştir.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin A1 ders kitabında toplam 251 etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin sıklığı 101'dir.

En fazla sözcük öğretim yöntemine yer verilen bölüm 1. bölüm (Merhaba) iken, en az sözcük öğretim yöntemine yer verilen bölüm ise 6. bölüm (İletişim Kuruyorum)’dür. İncelenen yöntemlerden çağrışım, sözlük kullanma, okuma, tahmin etme, sözcük türetme, müzik ve oyun yöntemine hiç verilmediği görülmüştür. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi, 20 kere kullanılan boşluk doldurma ve eşleştirme iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 1 kere kullanılan bulmacadır. Uygulanan yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 1188’dir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı yöntem eşleştirme iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı yöntem bulmacadır.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe A2 ders kitabında toplam 209 etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin sıklığı 67’dir. İncelenen yöntemlerden görsellerden yararlanma, çağrışım, sözlük kullanma, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca ve anlam analizi olmak üzere toplam on bir sözcük öğretim yönteminin hiç kullanılmadığı görülmüştür. En fazla sözcük öğretim yöntemi 3. bölümde (Durma, Keşfet!) iken, en az sözcük öğretimi 2.bölüm (Bu Benim Dünyam) ve 4.bölüm (Hayatı Öğreniyoruz)’dür. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi 15 kere kullanılan eşleştirme ve birleştirilmiş yöntem iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 1 kere kullanılan dinleme ve diyalog ile sözcük öğretim yöntemidir. Uygulanan yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 718’dir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük yöntemi, sözlü anlatımda kullanma iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi okumadır.

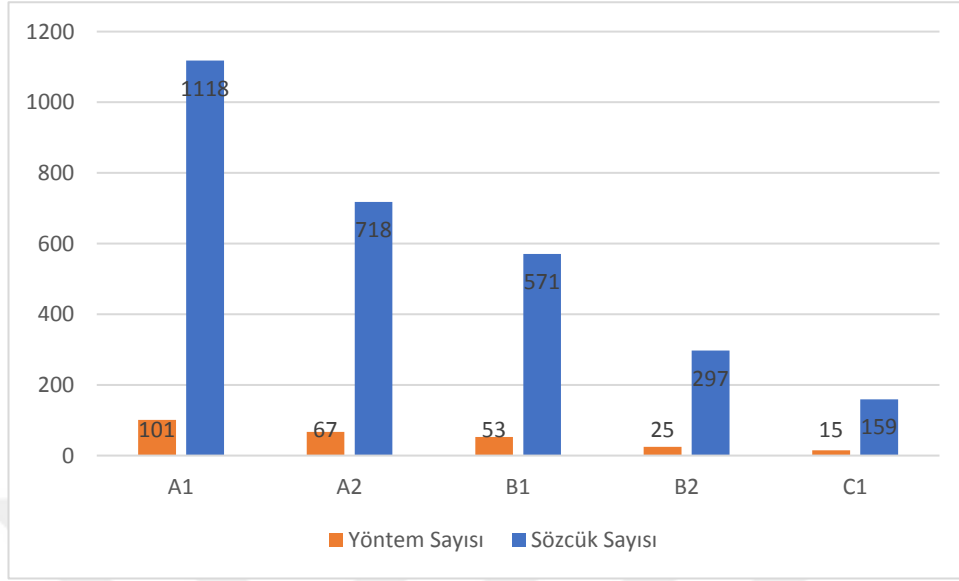
Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B1 ders kitabında 224 etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin sıklığı 53’tür. İncelenen yöntemlerden sözlük kullanma, okuma, diyalog, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca ve anlam analizi ile sözcük öğretim yöntemlerinin hiç kullanılmadığı görülmüştür. En fazla sözcük öğretim yöntemine yer verilen bölüm 3. bölüm (Bir Bilene Danışalım) iken, en az sözcük öğretim yöntemi 4. bölüm (Geçmişten Geleceğe)’dür. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi 18 kere kullanılan okuma yöntemi iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemleri 1’er kere kullanılan görsellerden yararlanma ve

çağrışım yöntemidir. Uygulanan yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 571'dir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi, okuma iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi çağrışımdır.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe B2 ders kitabında toplam 210 etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerde kullanılan sözcük öğretim yöntemlerinin sıklığı 25'tir. İncelenen yöntemlerden görsellerden yararlanma, boşluk doldurma, sözlük kullanma, diyalog, gruplandırma, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun ve bulmacanın hiç kullanılmadığı görülmüştür. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi 9 kere kullanılan okuma yöntemi iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 1'er kere kullanılan çağrışım, yazılı anlatımda kullanma, cümle kurma, ilişkilendirme ve anlam analizi ile sözcük öğretim yöntemidir. En fazla sözcük öğretim yöntemine yer verilen bölüm 3. bölüm (Kültür ve Sanat) iken, en az sözcük öğretim yönteminin kullanıldığı bölüm ise 1. bölüm (Ne Yapalım)'dür. Uygulanan yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 297'dir. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi birleştirilmiş yöntem iken, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi ise cümle kurma ve çağrışımdır.

Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe C1 ders kitabında toplam 219 etkinliğe yer verilmiştir. İncelenen yöntemlerden görsellerden yararlanma, çağrışım, sözlük kullanma, sözlü anlatımda kullanma, yazılı anlatımda kullanma, diyalog, gruplandırma, ilişkilendirme, tahmin etme, sözcük türetme, müzik, oyun, bulmaca ve anlam analizinin hiç kullanılmadığı görülmüştür. Bu etkinliklerde kullanılan uygulanan sözcük öğretim yöntemlerinin sıklığı 15'tir. En fazla sözcük öğretim yöntemine yer verilen bölüm 3. bölüm (Farkında mısınız?) iken, en az sözcük öğretim yönteminin kullanıldığı bölüm 4. bölüm (Edebiyat Dünyasından) ve 5. bölüm (Kim Haklı) 'dür. Kitapta en fazla kullanılan sözcük öğretim yöntemi 6 kere kullanılan dinleme ile sözcük öğretim yöntemi iken, en az kullanılan sözcük öğretim yöntemi 1 kere kullanılan eşleştirme ve cümle kurma yöntemidir. Uygulanan yöntemlerle öğretilmesi amaçlanan sözcük sayısı 159'dur. En fazla sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi dinleme, en az sözcüğün öğretilmesi amaçlandığı sözcük öğretim yöntemi ise cümle kurmadır.

Grafik 4.1. Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe Seti Ders Kitaplarında Sözcük Öğretim Yöntemleri ile Öğretilmesi Amaçlanan Sözcüklerin Sayısı

Sonuç olarak yukarıdaki Grafik 4.1’de görüldüğü üzere Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe seti ders kitaplarında düzey arttıkça sözcük öğretim yöntemleri ve amaçlanan sözcük sayılarında bir azalma görülmüştür. Seviye arttıkça sözcük öğretim yöntemine daha az önem verildiği görülmüştür.

ÖNERİLER

Ders Kitabı Hazırlayan Uzmanlara Yönelik Öneriler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarında sözcük öğretim yöntemlerine seviye arttıkça daha az önem verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen bütün yöntemlerin sözcük öğretim yöntemlerinin ders kitaplarına yansımadağı görülmüştür. Sonuçlardan hareketle Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimiyle ilgili olarak şu önerilerde bulunulabilir:

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında sözcük öğretiminde de Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin hangi seviyede, hangi kazanımlar için hangi sözcükleri öğrenmeleri gerektiği göz önünde bulundurularak yöntemler belirlenmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitapları sözcük öğretim yöntemleri bakımından çeşitlendirilmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında sözcük öğretim yöntemlerine düzey gözetilerek yer verilmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında sözlük kullanma yöntemine yer verilmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında sözcük türetme ile sözcük öğretim yöntemine yer verilmelidir.

Yabancı dil öğretimi kitaplarında dersin monoton havasını oyun, müzik, bulmaca ve oyun gibi yöntemler kullanılmalıdır.

Araştırmacılara Öneriler

Yabancılar için hazırlanan Türkçe öğretim setleri sözcük öğretim yöntemleri açısından karşılaştırılabilir.

Öğrencilerin kullandıkları sözcük öğretim yöntemlerini belirlemek adına deneysel çalışmalar yapılabilir.

Yabancı dil derslerinde öğreticilerin derslerde kullandıkları sözcük öğretim yöntemleri hakkında deneysel bir araştırma yapılabilir.

Yabancılar için Türkçe öğretiminde sözcük öğretim yöntemleri kullanılarak etkinlik örnekleri hazırlanabilir.

Sözcük öğretim yöntemleri ve teknoloji birleştirilebilir. Sözcük öğretim yöntemlerinin dijital ortamlara taşındığı materyaller hazırlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akçelik D (2020) İkinci dil olarak Türkçe öğretiminde zekâ oyunları ile sözcük öğretimi, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon.
- Alqahtani M (2015) The Importance of Vocabulary in Language Learning and How to Be Taught. International Journal of Teaching and Education, 3 (3): 21-34.
- Apaydın D (2007). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Yöntem Denemesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dilbilim Anabilim Dalı, Ankara.
- Baş B (2011) Söz Varlığı İle İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler. TÜBAR, 29, 27-61.
- Başutku S (2018) Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde B1 Düzeyinde Kelime Öğretimi, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Baturay M H Yıldırım İ S ve Daloğlu A (2007) Web-tabanlı Kelime Öğretimi ve Tekrar Modeli. Politeknik Dergisi, 10 (3): 241-245.
- Boylu E (2014) Dil-Kültür İlişkisi ve İran’da Türkçe Öğretimine Etkisi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16 (Özel Sayı II): 19-28.
- Büyükkız K K ve Hasırcı S (2013) Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Sözcük Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10 (21): 145-155.
- Cengiz Y (2004) Yabancı Dilde Sözcük Öğretimine Müzik Kullanımının Etkilerinin Beyin Temelli Öğrenme Kuramı Işığında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Öğretimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Civelek E (2015) Yabancılar Türkçe Öğretimi İçin Yazılan Ders Kitaplarındaki Bulmacaların İşlevleri ve Çeşitli Açılardan Değerlendirilmesi, Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi, (2): 25-50

- Çangal Ö (2012) Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültür Taşıyıcısı Olarak Türküler. Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi, 2 (2): 9-20.
- Çetin S A (2017) Suriye Uyruklu Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Yazılı Anlatımlarında Kelime Hazinesi, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya.
- Çiçek S ve Dilekçi A (2022) Kelime öğretimi yöntem ve teknikleri. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (26): 284-299.
- Demirekin M (2017) Yabancı Dil Olarak Türkçenin Anlamlandırılmasında Kelime ve Dil Öğrenme Stratejileri Kullanımı. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı, Ankara.
- Demirel M V (2013) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilere Kelimelerin Öğretimi, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.
- Dervişoğulları N (2008) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretilen Sınıflarda Oyunlarla Sözcük Öğretimi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dilbilim Anabilim Dalı, Ankara.
- Diamond, L. & Gultlohn, L. (2006). Teaching vocabulary. [Http: www. Reading rockets. org/ article/9943/2013](http://www.Readingrockets.org/article/9943/2013).
- Dilidüzgün Ş (2014) Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretme Yöntemlerinin Yeterliliği. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (17): 233-258.
- Duman G B (2013) Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Materyallerin Etkin Kullanımı. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1 (2): 1-8.
- Erer N G (2011). Türkçe ve İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Seri Kitabın Sözcük Öğretimi Açısından Karşılaştırılması, Hacettepe Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı, Ankara.
- Funda U Y (2018) Sözcük ve Sözcük Öğretimi, Mustafa Durmuş ve Alparslan Okur (Ed) İçinde, Yabancılar Türkçe öğretimi, (s. 359-366), Ankara: Grafiker Yayınları.

- Göçen G Gökmen H Şahin B ve Çelebi M (2020). Yabancılar İçin Türkçe Okuma Kitaplarında Yer Alan Fiillerin İncelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (105): 146-172.
- Güldalı V (2019) Yabancılar Türkçe Kelime Öğretiminde Müziğin Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Malatya.
- Gündoğdu M (2020) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Durum Tespiti: A1-B2 Örneği, Yüksek Lisans Tezi , Yıldız Teknik Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü , Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul.
- Hasekioğlu I (2009) Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde sözcük öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- İşcan A ve Maden M N (2020). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe söz varlığının geliştirilmesinde şarkıların kullanımı. Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi, 2 (2): 630- 650.
- Jing X (2022) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Çinli Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Stratejileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Karadağ Ö (2021) Kelime Öğretimi. Pegem Akademi, Ankara.
- Karatay H (2007) Kelime Öğretimi. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27 (1): 141-153.
- Kıral B (2020) Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Doküman Analizi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (15): 170-189.
- Kıran Z ve Kıran A E (2013) Dilbilime Giriş Seçkin Yayıncılık, Ankara
- Kurt M Temur N (2014) Yabancılar için Türkçe A1 Temel Düzey. (Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara).

- Kurt M Temur N (2014) Yabancılar için Türkçe A2 Temel Düzey. (Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara).
- Kurt M Temur N (2014) Yabancılar için Türkçe B1 Temel Düzey. (Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara).
- Kurt M Temur N (2014) Yabancılar için Türkçe B2 Temel Düzey. (Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara).
- Kurt M Temur N (2014) Yabancılar için Türkçe C1 Temel Düzey. (Gazi Üniversitesi TÖMER, Ankara).
- Maden S (2011) Türkçe Öğretiminde Drama Yönteminin Kullanımı İle İlgili Sorunlar. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4 (6): 107-122.
- McCarten, Jeanne (2007). Teaching Vocabulary: Lessons from the Corpus, Lessons for the Classroom. Cambridge: Cambridge University Press.
- Memiş M (2018) Kelime Hazinesi ve Yabancı Dilde Kelime Öğretimi Üzerine. Turkish Studies, 13 (19): 1273-1289.
- Memiş M (2019) Yapım Eki Öğretiminin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Kelime Türetme Becerisi Üzerindeki Etkisi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 21 (3): 774-791.
- Nation, P. ve Coxhead, A. (2014). Vocabulary Size Research at Victoria University of Wellington, New Zealand. Language Teaching, 47 (3): 398-403.
- Nazarı N (2020) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Afgan Öğrencilerin Sözcük Öğrenme Stratejileri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Özbay M ve Melanlıoğlu D (2008) Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (1): 30-45.
- Özdemirel A Y (2017) Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Bağlamında Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Anabilim Dalı, İstanbul.

- Pehlivan F (2007) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim Odaklı Yaklaşım Uyarınca Metin Çalışmaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Saydam M (2018) Kelime Öğretimi Stratejileri Açısından Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kitapları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şimşek H ve Yıldırım A (2008) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Seçkin Yayıncılık, İstanbul).
- Turgut Ö (2006) Yabancı Dil Dersinde Pedagojik Uygulama Açısından Sözcük Öğretimi ve Sözcük Dağarcığını Geliştirme Yöntem ve Tekniklerinin Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batı Dilleri ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Elazığ.
- Tüfekçioğlu B (2016) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretimi Faruk Yıldırım ve Burak Tüfekçioğlu (Ed) İçinde, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar-Yöntemler-Beceriler-Uygulamalar, Ankara: 267-288 Pegem Akademi Yayıncılık.
- Uçar S (2012) İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Kelime Öğretiminde Kullanılan Yöntem Tekniklerden Haberdar Olma ve Kullanma Sıklıkları Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Uşak.
- Uçgun D (2006) Yabancılar Türkçe Öğretiminde Sözcük Dağarcığını Geliştirme Teknikleri, Türklük Bilimi Araştırmaları, 20 (20): 217-227.
- Uğur A (2019) Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, Nevşehir.
- Uğur F ve Azizoğlu N İ (2016) Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Sözcük Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4 (1): 151-166.

- Ünay M (2020) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Okuma Metinlerinde Bağlam Temelli Sözcük Öğretim Yöntemi Kullanımı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Vendryes J (2001) Dil ve Düşünce, çev. Berke Vardar, İstanbul: Multilingual Yayınları).
- Yaman H ve Akkaya D (2012) Dil Biliminin Kelime Öğretimine Açılan Kapısı: Bağlam Türleri. Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7 (3): 2599-2610.
- Yelbay Y (2015) Sözcük Bilgisi Öğretimi. Nilüfer Bekleyen (Ed.) içinde, Dil Öğretimi, (s. 352-367). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Yıldırım A F (2006) İlköğretim İkinci Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Kelime Öğretim Teknikleri Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu.
- Yıldırım M (2021) Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A1 ve A2 Düzeyleri İçin Görev Temelli Sözcük Öğretim Etkinlikleri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yılmaz, H. (2009). Hedef Kültürde Doğru İletişim İçin Uygun Kelime Edinimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21: 509-513.

İnternet Kaynakçası

<https://sozluk.gov.tr/> 10/10/2022

<https://sozluk.gov.tr/> 10/12/2022